

משרד החינוך
אגף אי' לחינוך על יסודי
מינהל מדע וטכנולוגיה

חוברת מלווה חונכות כיתה י'

חוברת מלווה הכשרת בתי ספר למודל
התחל"ה - התמחות, חונכות, למידה

ג'וינט ישראל אשלים | JDC
יחד בעשייה חברתית לסמן ילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון

המכון
הדמוקרטי

BIG
PICTURE
LEARNING

תוכן העניינים

16	פתיחת שנה	5	הקדמה
16	חודשים ספטמבר - אוקטובר	5	המדריכים
16	הצעות לפעילויות היכרות	6	מודל התחל"ה-התמחות, חונכות, למידה
23	פעילויות בונות אמון	6	המודל
23	פעילות היכרות עם בית הספר	7	השראה ממודל Big Picture
25	מתודות לבניית חוזה קבוצתי	8	איך פועל המודל?
27	פעילויות הכרות וגיבוש קבוצה סביב חגי תשרי	8	תפיסת הלמידה
29	המלצה לפעילות חוץ בית ספרית במהלך חודש החגים	8	תהליך הליווי האישי
		8	מעגלי השתייכות
30	זהות אישית	9	צוות ההוראה - החונכים
30	מפת עבר	10	מטרות התוכנית בכיתה י':
35	הלומד הרב ממדי ותיאורית האינטליגנציות	10	ידע:
40	המרוכות של גארדנר	10	מיומנויות:
40	מפת העיר	10	הרגלים/ערכים:
40	מפת עתיד:	11	דרכי הוראה-למידה-הערכה (הל"ה)
41	מטרות	12	תהליך החונכות
41	הצבת מטרות אישיות	12	רקע תיאורטי
42	קרוסלה - שאלות לעתיד	13	פרויקט מי אני
42	חלום אחד לעוד 15 שנה	14	מתודות וכלים לביצוע חקר אישי
42	תעודת זהות עתידית		
43	מטרות לעתיד		
44	מטרות לשנה הקרובה		
44	פעילות הצבת מטרות		
45	אם יוצאים מגיעים למקומות נפלאים		
46	בדרך להגשמת מטרות		
46	פעילות סיכום המטרות - משחק שקפים		
46	חתימת חוזה אישי		

55	סיום תהליך והתבוננות רפלקטיבית	48	ימי הורים פגישות הורה-תלמיד-מחנך
55	רפלקציה	48	לתלמיד ההנחיות יכללו שאלות לרפלקציה עצמית על תפקודו. שאלות כגון:
60	סיכום שנה חודשים	48	להורי התלמיד ההנחיות יכללו שאלות לרפלקציה על תפקודו של ילדם. שאלות כגון:
60	מאי יוני	49	מהלך השיחה
60	סיכום בקבוצה (ופרידה אם נפרדים)	49	פעילות יישום אישי דרך היוועצות עם מבוגר משמעותי
61	פעילויות לסיכום שנה	50	תכנון זמן
64	הערכה דיאלוגית	50	תכנון זמן - מדוע קשה לנו לתכנן?
64	סיכום השנה כחלק מהתעודה	51	מארגנים את הזמן
67	דוגמת לנרטיב אישי של תלמיד		להבנת ערך הזמן
68	נרטיב של חונך	51	
70	נקודות למחשבה כאשר כותבים נרטיב	51	
70	דוגמת נרטיב חונך	51	
72	תבנית נרטיב אישי	51	
76	נספחים	51	בניית תוכנית פעולה שבועית וארגון זמן
76	חונכות אישית - שיחה אישית עם תלמיד	52	יישום תוכנית אישית
77	שיחת הכרות ופתיחת שנה	52	הצעד הראשון
78	שיחת אמצע שנה		
79	שיחת סיכום		
80	החונך כמלווה תהליכי למידה		
81	דוגמא לתל"א-תוכנית לימודים אישית		

הקדמה

החוברת הינה אוסף של הנסיון המצטבר של בתי הספר בארץ ובעולם אשר יישמו מודל זה או חלקים ממנו. אתם מוזמנים להשתמש בחומרים אלה על פי שיקול דעתכם. כל בית ספר וכל איש חינוך הינם דמות מפתחת. אנו דוגלים בידע משתנה, לומד, נושם ומתפתח ועל כן כל המצאה הברקה רעיון ומשוב יוחזרו לקהילת בתי הספר וישולבו בחומרים העתידיים שיפותחו. החומרים בחוברת זו הינם פרי של פיתוח צוות המכון הדמוקרטי אשר פיתח חומרים מקוריים ואף תרגם חומרי מקור מתוך חוברות ההדרכה של ה-Big picture Learning.

המדריכים

לחוברת זו מצורפת ערכת מדריכים של רשת ה-BIG PICTURE שתורגמו ועברו התאמה לארץ. מדריכים אלה נותנים הרחבה על היבטים שונים של בתי הספר וכולם ביחד אמורים לתת תמונה מלאה של ההתנהלות ורציונאל הפעילות של בתי הספר.

אנו ממליצים לקרוא ולהעמיק במדריכים הבאים:

- המדריך למנהל
- המדריך לחונך
- המדריך למנטור
- המדריך למשפחות וקהילה
- המדריך ללמידה מבוססת התמחות
- המדריך לפרויקטים
- המדריך להערכה
- המדריך לתוכניות לימודים
- מדריך מנהלות

מודל התחל"ה-התמחות, חונכות, למידה

"Schools need to let students leave – leave to learn, that is – and provide ways for them to bring their learning and accomplishment back to school and make them part of their programs of study"

(Eliot Washer in Leaving to learn)

המודל:

מטרת-העל של המודל היא מטרה ערכית-חברתית - להגדיל את שוויון ההזדמנויות בחברה, ולאפשר מוביליות חברתית לאוכלוסיית התלמידים. זאת מתוך הבנה כי עולם העבודה מספק נתח ניכר של תפיסת הזהות העצמית ותחושת המשמעות של אדם בחברה. המודל מתבסס על היכרות ההולכת ומעמיקה של התלמיד עם עולם התכונות האישי, החוזקות והתשוקות שלו, המתפתח ומשתנה במהלך הרצף התלת-ארבע שנתי. בתהליך זה הוא מפתח מיומנויות המסייעות לו לחקור את שוק התעסוקה ולהכיר מקרוב, דרך התנסות מעשית, מקומות התמחות מגוונים. היא מייצרת לו הזדמנויות להיות מעורב, משפיע ומוערך בתוך מקומות אלה. התוכנית מאפשרת לתלמיד לבוא לידי ביטוי תוך כדי חיפוש זהות אישית, בדיאלוג עמוק עם עצמו ועם סביבות חייו. בוגר התוכנית מסיים אותה עם כלים להתמצאות מושכלת בשוק העבודה המשתנה, מיומנויות המסייעות לו להתקבל ולהשתלב במקום עבודה, ויכולות להפוך להיות פרואקטיבי ומשפיע בארגון ובקהילה. המודל מכוון לבנות גשר בין ההשכלה הפורמלית הנרכשת בבית הספר, לבין הידע והמיומנויות הנדרשים להשתלב בסביבות החיים המשתנות והחדשניות של המאה ה-21. ההבנה היא כי בני נוער נמצאים בשלב של חיפוש ויש לתת להם אפשרות להתנסות בלמידה אמיתית בתחומי חיים שונים המהווים את קשת המשמעות של אדם: השכלה, תעסוקה, זהות אישית, זהות חברתית. המודל עושה זאת באמצעות שינוי סדיריות בית הספר ויצירת פרשנות חדשה למושג למידה. באמצעות חקירה משמעותית של תחומי העניין, מענה אישי לכל תלמיד, יצירת קבוצת השתייכות ופריצת חומות בית הספר, כך שהמרחב העירוני-קהילתי-עסקי יהפוך להיות לחלק בלתי נפרד ממרחב הלמידה שפתוחים עבור התלמיד. המודל מוביל לשינוי במבנה בית הספר, בתפיסת הלמידה וההוראה, ובהגדרה עדכנית לתפקיד המורה. בכך המודל מסייע לתלמידים להביא לידי ביטוי את יכולותיהם, לממש את עצמם מבחינה מקצועית בשוק העבודה, תוך חיפוש וחקירה אישית של עצמם ושל סביבתם. המודל מעודד אותם לקחת אחריות על ההווה והעתיד שלהם. המודל פועל מתוך הבנה כי החינוך והאחריות על חינוך של דור העתיד אינו יכול להיות רק אחריותו של בית הספר אלא אחריות קהילתית משותפת לחינוך הדור הבא. תהליך זה מייצר חברה שפורצת את גבולות הניכור, ומייצרת קהילה של יחסי גומלין, שותפות ואחריות.

מודל התחל"ה - השראה ממודל Big Picture

תנועת BIG PICTURE נוסדה בשנת 1995 בארצות הברית על ידי דניס ליטקי ואליוט וושר. מטרתה - לאפשר לכל תלמיד באשר הוא נתוני פתיחה שווים בקבלה למוסדות אקדמיים ובשוק העבודה על ידי הקמה ותהליכי שינוי של בתי ספר ציבוריים במודל ייחודי בשכונות מוחלשות. העמותה נתמכה מתחילת דרכה על ידי קרן ביל ומלינדה גייטס. בתי הספר של ה big picture נבחרו כאחד מ- 13 בתי הספר המתקדמים בארה"ב. באמצעות מודל ייחודי זה, למעלה מ- 90% מתלמידי בית הספר מתקבלים לקולג', 75% מהם דור ראשון במשפחה. כיום קיימים כ- 80 בתי ספר הנמצאים ב- 14 מדינות בארה"ב וב- 10 מדינות בעולם. בתי ספר פועלים בשתי תצורות: בתי ספר שהוקמו במודל ה- MET ומיישמים את המודל המלא, ובתי ספר קיימים שבחרו לאמץ את רוח התפישה החינוכית ופעולים לאורה. בשנת 2015 נבחרה הרשת לאחד משלושה עשר בתי הספר החדשניים בעולם:

<http://www.techinsider.io/the-13-most-innovative-schools-in-the-world-2015-9>

העקרונות התכנון המרכזיים במודל:

- One student at a time- 'אחד אחד' עיקרון המקדם יחס אישי באמצעות יישום מודל חונכות אישית.
- למידה בעולם האמיתי Real world connection-למידה מבוססת התמחות בעולם העבודה.

"I am more interested in school now because school is more interested in me"

(A met student/ Dennis Littky)

נקודת המוצא של המודל מבוססת על תפיסה חינוכית הרואה בכל אדם ישות שלמה וייחודית, בעלת חוזקות, מרחבי צמיחה ותחומי עניין ייחודיים לה. תפיסה זו מעוגנת באמונה בזכות הבסיסית של כל אדם לשוויון הזדמנויות במימוש היכולות הייחודיות הגלומות בו. מכאן שהשאיפה בתוכנית היא לאפשר לכל אדם להגשים את הפוטנציאל הטמון בו, תוך כדי הוקרה של השונות, הייחודיות והקצב של כל לומד. בנוסף בתפיסה זו מגולמת גם ההנחה שהלמידה המיטבית מתרחשת תוך כדי שותפות ומעורבות פעילה של הלומד בתהליכי הלמידה. בתי הספר של ה-Big Picture השכילו לתת מענה להיבטים אלה של למידה באמצעות תוכנית לימודים אישית לכל תלמיד וחונך המלווה את התלמיד בתהליך הצמיחה שלו במשך ארבע שנים ומתכלל את הקשר בין הלמידה בבית הספר ללמידה במקום ההתמחות.

איך פועל המודל?

התפיסה הבית ספרית מיושמת הלכה למעשה ב-3 היבטים מרכזיים:

תפיסת הלמידה

הלמידה בבית הספר מבוססת על תוכנית לימודים אישית. פעמיים בשבוע התלמיד יוצא למקומות ההתמחות בקהילה בהם הוא מלווה ע"י מנטור מקצועי. לכל אורך השנים התלמיד עובר תהליך למידה מעמיק המתייחס למטרות למידה מגוונות ולמיומנויות שונות הקשורות לעולם העבודה. תוכנית הלמידה משתנה מתלמיד לתלמיד ומתאמת לצרכיו, יכולותיו וחוזקותיו. הלמידה הינה למידה שבסיסה הוא עולם ההתנסות בעולם האמיתי, למידה פעילה, רלוונטית לתלמיד ולמקום העבודה שמאפשרת לתלמיד לבוא לידי ביטוי בצורה משמעותית. הליווי של איש מקצוע המומחה בתחומו - המנטור מאפשר למידה מעמיקה, ומקצועית. למידה שכזו משלבת מספר תחומי דעת בו זמנית בכל מקום עבודה, מחייבת למידה פעילה תוך כדי התנסות. למידה של ידע, מיומנויות והרגלים המשולבים זה בזה בו זמנית ובאופן טבעי.

תהליך הליווי האישי

התפיסה היא שכל תלמיד שונה ומיוחד ויש לאפשר לו את החירות לבטא זאת, ולצד זאת כל תלמיד זקוק לליווי משמעותי במסע ההתפתחות, החיפוש והצמיחה שלו וכן לקבוצת השתייכות. לצורך כך התלמיד משתייך לקבוצת חונכות שמהווה עוגן עבורו בתהליכי הלמידה, החיפוש האישי והחיברות. כל קבוצת חונכות מונה 15-18 תלמידים ומלווה על ידי חונך. החונך מלווה את הקבוצה כולה ואת כל אחד מהתלמידים באופן אישי ובצורה הוליסטית. החונך הוא זה שמסייע לתלמיד בבניית תוכנית הלמידה האישית, שומר על קשר עמוק ומשמעותי עם הבית וכן מסייע בתהליכי ההתמחות וההתנסות ובתקשורת עם המנטור. קבוצת החונכות עוברת ביחד את מסע החיפוש ומסייעת לכל תלמיד בקבוצה להשיג את מטרות הלמידה שלו במובן זה התלמיד מלווה בתהליכים הבית ספריים על ידי קבוצת החונכות, משפחתו, המנטור שמהווה מודל מקצועי ועל ידי החונך שמלווה את התלמיד באופן אישי ומתכלל את מסע הלמידה וההתפתחות של התלמיד במעגלים השונים.

מעגלי השתייכות

התפיסה הבית ספרית מרחיבה את מושגי מעגלי השתייכות של הפרט. במובן זה בתי הספר בנויים בצורה שמעודדת כבוד אדם, מעורבות קהילתית ותחושת שייכות. בתי הספר הינם בתי ספר קטנים של כ 150 תלמידים שבהם כולם מכירים את כולם ונוצרת אווירת שותפות, מעורבות וכבוד. מידי בוקר בית הספר נפתח במפגש 'אסוף אותי בית ספרי' (pick me up) בו חוגגים הצלחות תלמידים, חושפים אפשרויות להתמחות בקהילה, דנים בסוגיות בית ספריות ועוד. כל תלמיד משתייך לקבוצת חונכות שמהווה עבורו בית, מרחב הכלה והתייחסות.

היציאה של התלמיד אל מחוץ לבית הספר והעבודה במקום ההתמחות מאפשרת אחריות קהילתית רחבה. מבחינה זו התלמיד מרגיש שייך לקהילות שיוצאות מתוך הבועה הבית ספרית והקהילה מקבלת הזדמנות להיות שותפה בחינוך הילדים. בתי הספר שמים דגש על ליווי משפחתי כולל ועל תקשורת רציפה שמערבת את ההורים במטרות הלמידה, בתהליכים האישיים, הלימודיים, המקצועיים והחברתיים שהתלמיד עובר.

צוות ההוראה - החונכים

במרכז התוכנית עומד החונך האחראי על קבוצה בת כ - 15 עד 18 לומדים. החונך הוא הדמות המלווה והתומכת בתהליך הצמיחה וההתפתחות התלמיד, הן בתהליכי הלמידה בבית הספר והן במקום ההתמחות. החונך מכיר את התלמיד על ייחודיותו, ומעודד אותו לבוא לידי ביטוי ממשי בתהליכי הלמידה וההתמחות. לצורך כך החונך יוצר דיאלוג משמעותי ומקדם עם התלמיד, מלווה אותו בגיבוש מטרות ויעדים, ובונה איתו תוכנית למידה אישית המותאמת לצרכיו. החונך מהווה את החוליה המקשרת בין כל הגורמים בתהליך - התלמיד, ביה"ס, המנטור - מקום ההתמחות והמשפחה. החונך יוצר גשר בין כל הגורמים ומעודד אותם ליצור שפה משותפת ותוכנית עבודה שתתמוך בתלמיד. במקביל עובד החונך עם קבוצת החונכות שלו, שמהווה עוגן לתהליכי הלמידה והליווי. בתוך הקבוצה נבנה אקלים קבוצתי מוגן, מכיל ומעודד שיח המאפשר התפתחות אישית לכל אחד/ת מחברי/ות הקבוצה. קבוצת החונכות היא קהילת למידה המהווה מקור תמיכה, ועל החונך לבנות אותה ככזו. תפיסת תפקיד ההוראה של החונך היא של מורה אינטר-דיסיפלינרי שמסוגל להנחות וללמד תהליכי הוראה מגוונים, בתחומי דעת שונים וכאשר נקודת המוצא להוראה היא התמקדות במיומנויות ובצרכי הפרט של התלמיד. תוכנית הלמידה מותאמת לו אישית ומאפשרת לו להתנסות ולפתח את חזקותיו.

מטרות התוכנית בכיתה י':

"Education is not preparing for life; education is life itself"

John Dewey

ידע:

- התלמיד יכיר, דרך שילוב של למידה עיונית והתנסות במקום עבודה, מושגי יסוד מתחומי תורת הארגון, משאבי האנוש וניהול, וידע להשתמש בהם בהקשר רלוונטי.
- התלמיד ירכוש כלי אבחון וניתוח שיאפשרו לו לחקור ולבחון לעומק מקומות עבודה, למפות חוזקות ואתגרים של מקום העבודה ושל עצמו במקום העבודה.

מיומנויות:

- התלמיד ירכוש מיומנויות בכל שלבי ההכנה להתמחות לרבות כתיבת קו"ח, יצירת קשר, הגעה לראיון עבודה ועוד.
- התלמיד ירכוש כלים וניסיון בקבלת החלטות במקום העבודה.
- התלמיד ירכוש כלים וניסיון בפתרון בעיות במקום העבודה.
- התלמיד ילמד לבנות תוכניות עבודה יזמיות המותאמות לתת מענה על צרכים אמיתיים של המנטור במקום ההמחות
- התלמיד ידע להשתלב בעבודת צוות ולעבוד בשיתוף פעולה.
- התלמיד יפתח יכולות תקשורת - ובייחוד יכולת הבעה בכתב, בעל-פה ועמידה בפני קהל.

הרגלים/ערכים:

- התלמיד יפתח יכולת ניהול עצמי של למידה ועבודה - ילמד לקחת אחריות על תהליכי הלמידה האישיים שלו בתוך בית הספר ובמקום ההתמחות, וילמד להיות אחראי על העבודה שהוא עושה במקום ההתמחות.
- מודעות עצמית והיכרות עם תכונות אישיותיות - התלמיד יפתח היכרות עמוקה עם יכולותיו וחוזקותיו שתאפשר לו להביאן לידי ביטוי מיטבי בכל תחום בו יעסוק.

דרכי הוראה-למידה-הערכה (הל"ה)

תהליך הלמידה בתוכנית הוא תהליך אישי, רב-תחומי והוליסטי - המשלב למידה עיונית ומעשית ונגיעה במספר רב של תחומי ידע ומיומנות, ומייצר קשר עמוק בין תהליכי הלמידה אישית, ליווי פרטני והערכה חלופית מעצבת.

הרצף הארבע שנתי בתוכנית בנוי ממספר תקופות התמחות במקומות התמחות שונים, כאשר לכל תקופה קודם תהליך עומק של הלמידה ובחירה, ובסופה של כל אחת - הצגת תוצר למידה (פרויקט) יזמי המביא לידי ביטוי את תהליך הלמידה של התלמיד בתקופה זו, ומשרת את מקום ההתמחות.

למידת הנושאים העיוניים (חקר ארגון, ניהול קריירה, יזמות וניהול פרויקט) נעשית תוך חקירה של תיאור מקרה מתוך עולם ההתנסות של התלמיד, ויישום הידע על דוגמה בעולם האמיתי. היבטים אלה של הלמידה יוצגו על ידי התלמיד בתוצרי חקר ברי הערכה.

לאורך הרצף כולו עוסק התלמיד בפיתוח מיומנויות אוריינות ומיומנויות רפלקציה - דרך כתיבת אוטוביוגרפיה אישית ושילוב טקסטים רפלקטיביים סביב כל שלב בלמידה.

בתוך תהליך הלמידה הארבע-שנתי מודגשת העבודה על חמש מטרות למידה מרכזיות:

- **חשיבה כמותית** - חשיבה מתמטית, המאפשרת לתלמיד החוקר את מקום ההתמחות שלו לחשוב כמו מתמטיקאי: להבין איך מספרים יכולים לייצג תמונת מצב משתנה הקשורה למקום ההתמחות שלו, ולהיות מסוגל ליישם ייצוגים כאלה בתוך עבודת החקר שלו.
- **חשיבה מחקרית (אמפירית)** - חשיבה מחקרית, המאפשרת לתלמיד החוקר את מקום ההתמחות שלו להתנסות, לשער השערות, לבדוק חלופות ולקבל החלטות על סמך התנסות, וכחלק מתהליך לוגי.
- **חשיבה חברתית** - חשיבה בהקשרים רחבים, היסטוריים ותרבותיים, המאפשרת לתלמיד לבחון מצבים הקשורים לתהליך ההתמחות שלו דרך נקודות מבט שונות ואל מול עמדה מוסרית או אתית.
- **חשיבה אוריינית** - היכולת של תלמיד ללמוד להיות מתקשר מעולה: להבין את הקהל שלו, לכתוב, לקרוא, לדבר ולהקשיב היטב, להשתמש בטכנולוגיה ובמגוון כלים כדי לתקשר, ולהיחשף לשפות נוספות.
- **מודעות וניהול עצמי** - חשיבה המאפשרת לתלמיד לנהל את עצמו מתוך אזורי החוזק והצמיחה שלו: להוכיח כבוד, אחריות, ארגון, מנהיגות, ארגון זמן, ולהיות מסוגל לרפלקציה על תהליך הלמידה המתמשך שלו, במגמה מתמדת להשתפר.

תהליך החונכות

רקע תיאורטי

החונכות מבוססת על תפיסה חינוכית הרואה בכל אדם ישות שלמה וייחודית, בעלת חוזקות, מרחבי צמיחה ותחומי עניין ייחודיים לה. יתרה מכך החינוך האישי מעוגן באמונה בזכות הבסיסית של כל אדם לשוויון הזדמנויות במימוש היכולות הייחודיות הגלומות בו. מכאן שהשאיפה בחינוך האישי היא לאפשר לכל אדם להגשים את הפוטנציאל הגלום בו, בדרך המתאימה לו, תוך כדי הוקרה של השונות והייחודיות של כל אחד.

בנוסף בתפיסה זו מגולמת גם התפיסה שכל אדם הוא אדם לומד וככזה מטבעו הוא אקטיבי בלמידה שלו ולא פסיבי. מתוך תפיסה זו של החונכות נגזרות מספר מהויות המגדירות את דרכי הפעולה במערכות המנסות ליישם את החונכות:

- **דיאלוג** - בבסיס העבודה החינוכית בחינוך האישי מתקיים המפגש האישי שבין המחנך לנחנך (התלמיד). מפגש זה יכול להצליח רק כאשר היחסים בין המחנך לאדם הלומד הם יחסים דיאלוגיים הדדיים.
- **האדם הלומד** - ההנחה בחינוך האישי ביחס לתהליכי למידה היא שהאדם, מעצם היותו, הוא יצור לומד ושעיקר הלמידה המשמעותית שהוא עושה היא למידה אקטיבית (גם אם לעתים לא מודעת). מתוך הנחה זו נובעת התפיסה שכדי לייצר למידה אצל התלמיד (והמורה), מערכת הפועלת מתוך תפיסה של חינוך אישי, היא מערכת שמתמקדת בקידום והעצמה של מוטיבציות פנימיות ללמידה.
- **האדם השלם** - החינוך האישי מבוסס על תפיסה הרואה באדם ישות מוכללת. תפיסה זו מניחה שלא ניתן להפריד חלקים מסוימים של האדם מחלקיו האחרים ובהתאמה, שלא ניתן להפריד את חוויותיו של האדם בסיטואציה אחת משאר החוויות שלו בחיים. מבחינת התלמיד המשמעות היא שלא ניתן באמת לקיים הפרדה בין הקורה איתו בבית ספר מהקורה איתו בשאר שעות היום. וכיוון שהתפיסה היא הומאניסטית הוליסטית המשימה הבית ספרית היא לעזור למורה לייצר שפה הוליסטית וליישם את השיח הייחודי לחינוך האישי:
- **שיח חוזקות ואזורי צמיחה** - בתוך השיח של החינוך האישי מושם דגש על למידה מעמיקה של האדם כשלם. בתוך למידה זו ולצורך הנעת תהליכי הלמידה, מושם דגש על זיהוי החוזקות של האדם, כמו גם על המרחבים המשמשים אזורי צמיחה עבורו.
- **מרחבי בחירה חופשית** - כיוון שלכל אדם חוזקות שונות ואזורי צמיחה שונים, גם הלמידה מאדם לאדם שונה: הן בתכניה והן במהלכה (אסטרטגיות למידה למשל). נגזר מכך שבתוך תהליך הדיאלוג של החינוך האישי, לכל תלמיד נתפרת תכנית למידה ייחודית התואמת את החוזקות שלו, את אסטרטגיות הלמידה שלו, את תחומי העניין שלו, את שאיפותיו ומטרותיו וכו'. תפירה זו נעשית במסגרת הדיאלוג שבין המורה לתלמיד תוך כדי יצירת מרחבי בחירה רחבים ככל הניתן, בהם האדם הלומד יכול לבחור את מטרות הלמידה, תכני הלמידה, צורות הלמידה וכו'.

- **אחריות אישית** - עם כל מרחב בחירה שנפתח עבור האדם הלומד באה האחריות האישית של האדם הלומד על אותו מרחב ועל הבחירות שהוא עושה בו. חלק בלתי נפרד מהרעיון החינוכי של החינוך האישי הוא שלאדם הלומד יש אחריות מלאה על הלמידה שלו. זה נגזר בין השאר מתוך התפיסה של האדם כלומד אקטיבי ולא פסיבי וכזה, כמי שבוחר ולוקח אחריות על בחירותיו.
- **שותפות** - התפיסה הרואה אדם שחי בקונטקסט רחב ולכן שותף פעיל בתוך קונטקסט חברתי ותרבותי מגוון. האדם השלם הוא גם: בן משפחה, חבר בקהילה, בן תרבות, אזרח מדינה, חלק מקהילת למידה וכו'. מתוך ראייה זו חלק מהעבודה בחינוך האישי מבוססת על פיתוח האדם כשותף פעיל בתוך הקונטקסט החברתי\תרבותי שלו. הדבר מתבטא הן בשיח חינוכי המעודד לאקטיביות חברתית והן בעבודה, הנעשית במסגרת קהילת למידה, על הכישורים הבין-אישיים ועל דרכי ההשתתפות בתוך הקהילה.
- **ערבות הדדית** - מתוך התפיסה המכבדת כל אדם באשר הוא, על הייחודיות שלו, ומתוך הגישה של השתתפות בתוך קהילות, המהוות את הקונטקסט בו האדם חי, מושם דגש על הערבות ההדדית של חברי קהילת הלמידה זה לזה. השאיפה היא שכל אדם יזכה לתמיכה וליווי של חברי קהילת הלמידה בתהליך האישי שהוא עובר, בה בעת שהוא עצמו תומך ומלווה כל אחד מחברי קהילת הלמידה האחרים בתהליכים האישיים שלהם.
- **פלורליזם** - באופן טבעי המתח המתקיים בין צרכי הפרט הייחודי לבין קיומה של קהילה, הכוללת פרטים שונים ומגוונים, מחייב קיומו של פלורליזם אמיתי בבסיס כל פעילות חינוכית של מודל החינוך האישי.

הצעות לפעילויות:

בכל שער תמצאו מגוון מתודות ורעיונות לפעילויות המלוות את תהליך החונכות האישי והקבוצתי כמו גם קישורים למאמרים רלוונטיים.

פרויקט מי אני

פרויקט מי אני, מטרתו לאפשר לתלמיד לזהות ולהתחבר לחוזקותיו ולאזורים בהם הוא בוחר להתפתח. במהלך חקר עצמי זה התלמיד מבין מהם המקורות המשפיעים עליו מתוך מעגלי השתייכות שלו משפחה חברים וקבוצות השתייכות נוספות. מהם הגורמים או האנשים המסייעים לו בתהליכי בחירה וקבלת החלטות או כאלה המהווים עבורו גורמים מעכבים. תוצרי החקר העצמי מהווים בסיס לתהליך חקר תחומי העניין ולבחירת מקום ההתמחות. תוצר הערכה של פרויקט מי אני הינו תלקיט או כל דרך יצירתית אחרת (מצגת, פוסטר או עבודה כתובה) המציג את עיקר החקר האישי.

ראשי פרקים לתלקיט מי אני:

- **מי אני?**
 - אזורי חוזק וצמיחה
 - סגנונות למידה
 - אינטיליגנציות
- **מאיפה באתי?**
 - השתייכות למעגלי החיים (המשפחה שלי, חברים, מעגלי השתייכות נוספים),

- אירועי חיים משמעותיים
- **לאן אני רוצה להגיע?**
- החלומות שלי ומה אני מתכנן לעשות השנה כצעדים ראשונים
- **איך אגיע ואיך אדע שהגעתי?**
- תוכנית העבודה האישית שלי לשנה זו ומדדי הצלחה

מתודות וכלים לביצוע חקר אישי

מי אני?

- ראיון עם עצמי
- ראיון עם הורים
- ראיון עם חברים
- ראיון עם מבוגר שאני אוהב
- החוזקות שלי
- החולשות שלי
- האתגרים שלי
- איך החברים רואים אותי
- תחביבים
- קו"ח
- מפת העבר
- ציפיות
- דף ההצלחות שלי
- שאלון אינטליגנציות
- ניתוח שלי לגרף עוגה

מאיפה באתי?

- ציר זמן, קו חיים
- רקע על משפחה וילדות
- תמונות מדברות
- עץ משפחתי של מקצועות (3,4 דורות אחורה)
- צילום של השכונה

- סרטים של המשפחה שלי
- ראיון עם סבא וסבתא
- סיפורי משפחה
- אירועים חיוביים ושליילים משמעותיים
- אילן יוחסין (בנוי בצורה מסודרת מכיל נתונים ענייניים ורלוונטיים)

לאן ארצה להגיע?

- ניסוח מטרה ישימה מנוסחת היטב בהתאם לטווח זמנים, מדידה
- חלום
- ציור, תמונה, מפה, צילום של המקומות אליהם ארצה להגיע
- קלפים שמתארים את המקום האישי, הרגשי, החברתי, הפיזי, המקצועי

איך אגיע?

- כתיבת דמיון חופשי או דמיון מודרך
- ניתוח סיפור חיים של אדם שהפך לסיפור הצלחה. 'איך הוא עשה זאת?'
- דף הצלחות
- תכונות
- רפלקציה כתובה מצולמת
- המשגה, המללה ואוריינות כתהליך קבוע
- הערכה - האם יש קשר בין ההגדרה להצלחה
- הצבת יעדים ומטרה
- ליווי ותמיכה של חונך מנטור
- אבני הדרך הצהובות שלי (סימון אבנים גדולות)

איך אדע שהגעתי?

- תיאור תחושות רפלקציה
- התבוננות על המטרות שנתיות ובדיקה אם מה שציפית, קורה
- ציר הצלחות

פתיחת שנה

חודשים ספטמבר - אוקטובר

תחילת שנה מוקדש רובו ככולו להכרות ובניית קבוצה. בשלב זה המשימה המרכזית היא יצירת תנאים מיטביים לעבודה. ביסוס יחסי אמון בין חברי הקבוצה ובין צוות המורים לתלמידים. ישנה חשיבות מרובה לאפשר לתלמידים בעת זו הכרות וקוהרנטיות כלפי עקרונות הלמידה הייחודיים למגמה.

הצעות לפעילויות היכרות

בינגו היכרות

תרגיל בו כל ילד מקבל לוח בינגו ריק שעליו למלא באופן הבא:

המאכל האהוב עלי	הבילוי המועדף עלי	מוסיקה שאני אוהב
עונת השנה המועדפת שלי	תכנית הטלוויזיה הכי שווה	ספורט שאני מתעניין בו
הצבע החביב עלי	הכי אוהב לשתות	איפה אוהב להסתובב:

מהלך המשחק:

לאחר שכל ילד מילא את הלוח שלו, נותנים סימן להתחלה.

כל תלמיד צריך לאסוף 9 חתימות ללוח שלו.

חתימה אפשר לקבל מתלמיד אחר שאוהב את מה שאני אוהב.

למשל אם כתבתי במאכל ספגטי בולנוז אני יכול לקבל חתימה על משבצת המאכל רק מתלמיד שאוהב אף הוא ספגטי בולנוז. (יתכן שלא

כתב את המאכל בלוח שלו, אך סיפר שגם הוא אוהב מאכל זה). מנצח מי שאסף את החתימות הכי מהר.

משחקים עד שכולם מסיימים

אם נשאר זמן בסוף אפשר לעשות דיון קצר ולבדוק על מה היה קשה להחתיים? מה היה קל? מה הרבה אוהבים ומה לא? האם היה מישהו שהופתעתי לגלות שאוהב משהו כמוני? וכו'...

"שעון/ יומן פגישות"

כ"א מקבל "שעון"/יומן ועליו רשומות שעות (למשל 2:00, 4:00, 6:00, 8:00, 10:00, 12:00 - (חשוב שלא יהיו יותר שעות מכמות משתתפים **פחות אחד**). בשלב הראשון, על כל תלמיד לקבוע פגישות עם תלמידים אחרים, בהתאם לשעות (אסור לקבוע יותר מפגישה אחת עם אותו תלמיד באותה שעה). את הפגישות רשמים בשעון\יומן, למשל עם צביקה קבע עם רוני בשעה 2:00 הוא כותב אצלו בשעה 2:00 רוני ורוני כותבת אצלה בשעה 2:00 צביקה. בשלב השני: המחנך מכריז על השעה, והפגישות מתקיימות ע"פ שאלות מנחות למפגש. לדוגמא: בפגישה ראשונה כ"א מספר לשני על אירוע נחמד שקרה לו בזמן האחרון. בפגישה השנייה, כ"א מספר לשני על תחביב שיש לו (או שהיה לו). בפגישה השלישית, כ"א מספר איך היה לו בחופש הגדול. בפגישה הרביעית, מספרים על התכניות לשנה"ל הנוכחית, וכו' כיד הדמיון הטובה על המחנך.

מעגלי שוני ודמיון

מחלקים את הקבוצה לשלוש. כל שלשה מקבלת דף ועליו שלושה מעגלים עם אזורי חפיפה. על התלמידים למצוא את אזורי הדמיון ביניהם (האזורים החופפים) ואת אזורי השוני. ניתן להנחות את התרגיל בשאלה פתוחה וכללית או על ידי מיקוד בתחום ספציפי.

בלונים

כל תלמיד מצייר\כותב על הבלון משהו שמייצג אותו. זורקים את הבלונים באוויר, כל אחד תופס בלון, קורא\מציג מה כתוב\מצויר עליו וכולם מנסים לנחש של מי הבלון.

גלגל

מחלקים את הקבוצה לתתי קבוצות, כך שבכל קבוצה יהיו 4-5 ילדים. כל קבוצה מקבלת ציור של גלגל, שמחולק ל - 4-5 ריבועים. בעיגול הקטן כותבים משהו משותף לכולם, ובריבועים משהו ייחודי לכל אחד.

תעביר את זה הלאה

תלמיד אחד מחלק מדבקות לילדים אותם הכיר לפני תחילת השנה. כאשר הוא נותן מדבקה הוא מספר כיצד הכיר את הילד. השלב הבא - כל אחד מהילדים שקיבלו מדבקות מקבלים שלוש מדבקות ונותנים הם לילדים שהכירו ומספרים כיצד הכירו את הילדים הנוספים בקבוצה. ממשיכים ככה עד שכולם זכו להיות "מוכרים" על ידי מישהו. אחר כך אפשר להתחיל שוב מילד אחר עם סיפורים אחרים.

הכרות דרך קלפי שאלות

גזרו את הטבלה, הכינו מספר סטים של קלפים המכילים את כל השאלות. חלקו את הכתה לזוגות/שלושות/רביעיות. המנחה קוצב זמן לכל סיבוב משחק. כל אחד מרים קלף ועונה על שאלה במהירות המרבית. בתום הזמן הקצוב מחליפים זוגות/שלושות רביעיות. ומתחילים סיבוב חדש. הערות: בקבוצה שכבר מכירה אפשר לתת הנחיה לפיה כל אחד עונה על השאלה ביחס למשתתפים האחרים. ניתן לערוך את המשחק במתכונת של קרוסלה - מעגל פנימי ומעגל חיצוני. בכל פעם מעגל חיצוני זז כיסא ימינה. ניתן להוסיף שאלות כיד הדמיון הטובה עליכם.

דבר שמשמח אותי אירוע משמח שקרה לי החופש בזמני הפנוי אני אוהבת ל... חלום אישי קטן שיש לי תחביב שלי ספר שאהבתי במיוחד אני וחיות מחמד זו המשפחה שלי:.... צבע אהוב במיוחד סרט שאהבתי משהו נוסף על עצמי "אס" מה שבא לי לדבר עליו מאכל שאני ממש אוהב לאכול מאכל שאני ממש אוהבת להכין בא לי ללמוד על... מקום בעולם שהייתי ואהבתי יותר מכל מקום שעוד אגיע אליו פעם שיר שמרגש אותי שחקן קולנוע אהוב מקום בארץ שאני אוהב לבקר בו תחביב שאני מפתח בילוי משפחתי מיוחד שבת בבוקר אצלי זה... תחום ספורט שאני אוהב שמי הוא וקראו לי כך כי...

חוט השאלות

המשתתף הראשון מחזיק סליל של חוט. הוא בוחר את אחד המשתתפים אליו הוא מעביר את הסליל (הקצה נשאר אצלו כל הזמן) ושואל אותו שאלה. הנשאל לא עונה ומפנה שאלה למשתתף נוסף... כך עד שיש רשת של חוטים בחדר ומלא שאלות באוויר. האחרון שואל את הראשון ואז מתחילים לגלגל בחזרה את הסליל ולפרום את הסבך כשכל אחד בתורו עונה על מה שנשאל.

אנחנו על המפה

מהיכן אני מגיע בבוקר ואיפה אני עולה על ההסעה. את מי אני פוגש שם, מה אני עובר בדרך? ליד מי אני יושב? איך אני מרגיש בהסעה? דרושה מפה גדולה. כל אחד יכול לסמן בצבע אחר את המסלול אותו הוא עובר. אילו מסלולים מתמזגים? מי בא לבד? מי בא ברגל?

משחק הקרוסלה

יושבים בשני מעגלים פנימי וחיצוני בקבוצות שוות המעגל הפנימי עם הפנים כלפי המעגל החיצוני. כל צמד משוחח לפי תחילת המשפט שהמחנכת אומרת, כשנגמר הזמן יושבי המעגל החיצוני זזים מקום אחד ימינה. היגדים לדוגמא: חברות בשבילי.. בית הספר לגבי... רציתי לספר על עצמי ש...

פאזל

המחנך/ת/יכין מראש עיגול קרטון ויגזור ממנו חלקים מגוונים בצורתם לפי מספר התלמידים בכיתה. כל תלמיד מקבל חלק ורושם עליו את שמו או שם חיבה או כינוי שאהוב עליו. אחר כך מנסים התלמידים לחבר את החלקים לפאזל שלם. בישיבה במעגל יצביע כל תלמיד על

חלקו ושמך בפאזל ויוסיף מספר פרטים נוספים על עצמו, על משפחתו, תחביביו, וכן יציג ציפייה אחת שלו מבית הספר / הכיתה.

אני ושמי

כל תלמיד מספר בתורו על שמו: מי נתן לו את שמו? על שם מי או מה, האם יש סיפור מאחורי שמו? מה אומר לו האדם או הנושא שהוא קרוי על שמו? האם ניסה להיות דומה לו? מהו יחסו אל שמו, האם השם אהוב עליו? האם לדעתו שמו נדיר או נפוץ ומה זה עושה לו? האם היו לו שמות אחרים, כינויים, מה היה יחסו אליהם? אילו היה יכול - באיזה שם היה קורא לעצמו? אילו שמות חיבה יש לו? המורה יכול לפתוח את הסבב בקטע הבא: "קראו לו אברהם והוא לא אהב את שמו. אילו היה שמו עידן או שגב - בוודאי היו חייו הרבה יותר מרתקים - כך חשב". התלמידים יתבקשו להביע את דעתם על הקטע ואתר - כך לעבור לשמותיהם הם.

היכרות בקבוצות

הקבוצה תתחלק לזוגות (שאינם מכירים זה את זה). במשך 5 דקות יציגו בני הזוג את עצמם זה בפני זה ויספרו כל העולה על רוחם: דברים שאוהבים ולא אוהבים, תחביב מסוים, מאוויים, תכונות וכו' גם המורה יכול להשתתף בפעילות זו ולחבור לאחד התלמידים. כל זוג יחבור לרבעיה וינסו למצוא נושאי עניין משותף לכולם לאחר מכן כל רבעיה תחבור לשמינייה ותחזור על המשימה כל שמינייה תציג מה הנושא המשותף שמצאה.

הכדור

כל תלמיד יאמר את שמו. בתום הסבב ייקח המורה כדור ויזרוק אותו לתלמיד כלשהו בציון שמו זה יזרוק את הכדור לתלמיד אחר, שוב בציון שמו, וכך עד שכולם ישתתפו בתרגיל. אין לזרוק את הכדור פעמיים לאותו תלמיד. אם לא זוכרים את השם, מבקשים אזכור ואז זורקים. מומלץ לחזור על התרגיל, והפעם בקצב מואץ. למתקדמים אפשר להוסיף כדור נוסף עם הנחיה נוספת כמו שם משפחה, או חיה אהובה

שם בשרשרת

תלמיד יאמר את שמו ויוסיף לו תחביב, תחום התעניינות או מקצוע שמושך אותו, מילה המתארת אותו, אישיות אהודה עליו, שם של שיר אהוב או להקה מועדפת, או בעל חיים שמשמעותי עבורו. התלמיד הבא יחזור על שם קודמו ותחביבו (או השיר או המקצוע שציון) ויוסיף את שמו, תחביבו, או מקצועו וכדומה, כך עד תום הסיבוב. התלמידים והמורה יעזרו בחזרה על השמות והתארים, כדי להפיג מתח וחששות מפני אי זכירה. מומלץ שהמורה יהיה אחרון בסבב. בצורה זו ובעזרת התלמידים ילמד את שמות תלמידי כיתתו.

ייצוג

המחנך/ת/יכין מראש שקית ובה פריטים וחפצים רבים ומגוונים בגודל, צורה, חומר, צבע וכו' למשל: משחקי ילדים, פריטי לבוש, כלי עבודה, (שעון, בובה, מטפחת, כפתור וכו'). המחנך/ת/יפרוש במרכז המעגל על הרצפה את החפצים שהביא עמו ויבקש מהתלמידים לבחור, כל אחד לעצמו - חפץ המייצג בצורה הטובה ביותר את עצמו כזה שהוא יכול להזדהות איתו ושבאמצעותו תוכל הכיתה להכיר תכונות או מאפיינים בולטים שלו. כל תלמיד, אחרי שבחר - יסביר בסבב מדוע בחר בחפץ המסוים, מה הוא מסמל עבורו, ויצג את עצמו

באמצעותו. לדוגמה: "כמו השעון הזה, גם אני מתקתק ומדקדק על פי שעות וזמנים, מקפיד להגיע תמיד בזמן, מלבד אי אלו תקלות קלות פה ושם..." חשוב לשמור על הסגנון הזה כדי להדגיש את התיאור העצמי ולא את תיאור החפץ. שאר התלמידים רשאים להתייחס לנאמר ולבקש הבהרות. תלמיד יכול להציג את עצמו אף באמצעות מספר חפצים ובלבד שיישארו מספיק פריטים לכולם. המחנך יכול ליצור קשר עם ההורים עוד לפני תחילת השנה וישיג מהם חפץ אישי של הילד המתאר או משמעותי מאוד עבור הילד, (ללא ידיעת התלמידים). ביום הראשון כשיפרוש המחנך את חפצי הילדים על הרצפה - יתוסף גם גורם ההפתעה למשחק.

הציור שלי

כל תלמיד יקבל דף פוליו ויתבקש לחלק אותו לארבעה חלקים. על כל חלק (רבע) יתבקש לצייר דבר-מה. הציור יכול להיות נוף, עצם, חיה, ציור מופשט וכו' התלמידים יניחו את כל הציורים על הרצפה, במרכז. כל תלמיד יבחר ציור 'המדבר אלי'. בסבב - כל תלמיד יציג את הציור שבחר ויסיביר מדוע בחר בו ומה יש בציור 'שמדבר אלי'.

שם חפץ

כל אחד מניח במרכז המעגל חפץ מתוך התיק שלו, ומספר עליו במספר מילים. לאחר שכולם סיימו, כל אחד לוקח חפץ ממרכז המעגל (שאינו שלו) ועליו לספר איך הוא מתחבר לאותו חפץ.

קופסת משפטים

קופסא עם משפטים לא גמורים שכל ילד לוקח ומשלים כראות עינו. לדוגמא: חוויה נעימה שהיתה לי....., התחביב שלי הוא....., אני אוהב....., אני גר....., המאכל האהוב עלי....., אני טוב ב....., אני לא אוהב....., סרט שראיתי....., בית הספר שלי הוא....., אני חושש מ....., ספרו לי על ביה"ס ש....., אני מצפה שביה"ס יהיה....., כשאני בקבוצה חדשה אני....., הייתי רוצה ש....., כולם יודעים שאני..... וכו'.

"טור כיסאות"

מחלקים ל-2 קבוצות, מסדרים כסאות לפי מספר המשתתפים בכל קבוצה, פחות כסא אחד. כל קבוצה עומדת בטור על הכיסאות וצריכה לעבור מקצה אחד של החדר לקצה השני בלי לגעת ברצפה אלא רק על הכיסאות. מנצחת הקבוצה הראשונה שמצליחה להגיע לצד השני. (הרחבה) – עומדים בטור על כיסאות, ועפ"י המשימות שהמורה נותנת צריך להסתדר מחדש בלי לרדת מהכיסאות. משימות לדוגמא - להסתדר לפי הגובה, על פי תאריכי לידה, אורך שיער, מידת נעלים וכו', כדי לאתגר את המשחק אפשר להוסיף חוקים - אסור לדבר, רק לאחד מותר לדבר, וכו'.

"בוראים עולם" קיר גרפיטי

במרכז מציירים גלובוס ובו כתוב: בעולם שלי לא יהיו..... בעולם שלי יהיו..... כל אחד מהמשתתפים יכול לכתוב רק משפט אחד מה יהיה ומה לא יהיה בעולם שלי. לאחר מכן כשכולם כתבו כולם עוברים ובוחרים את המשפט שהכי מדבר אליהם שלא הם כתבו ומבררים מי כתב אותו.

שמיכה מתקפלת

כל הקבוצה עומדת על ריבוע בד והמטרה היא להפוך את הבד לצד השני, אסור לאף אחד לרדת מהבד ולגעת באדמה (אפשר מפת "אל בד").

בייגלה/ עדשים בצבעים

מעבירים קערה עם בייגלה, כל אחד לוקח כאוות נפשו (לא אוכלים), אחרי שכולם לקחו, כל אחר צריך לספר משהו על עצמו עפ"י כמות הבייגלה שהוא לקח, חשוב - לספר מה עושים עם הבייגלה רק אחרי שלוקחים. חלופה נוספת - עדשים בצבעים כאשר כל צבע מסמל משהו אחר שהתלמיד יספר על עצמו.

קוביית שאלות

מכינים קובייה מקרטון. על כל צלע כותבים שאלה בנושא כללי - רגשות, תחושות, או נושא ספציפי שאליו ממקדים את המפגש (אלימות, אהבה, חברות וכו'). כל משתתף מטיל את הקובייה ועונה על האלה שיצאה לו. אפשר גם שבכל יום במהלך שבוע, ילד אחר מנחה את המשחק ובכל יום מטילים את הקובייה חמישה ילדים שונים.

אמת ושקר

כל ילד בתורו מספר שני סיפורים על עצמו סיפור אחד אמתי וסיפור אחד שקרי. הילדים האחרים צריכים לנחש מה האמתי ומה השקרי. לאחר שמזהים מה הסיפור האמתי אפשר לתת לילדים לשאול שאלות לגבי הסיפור האמתי

מעולם לא

מסדרים מעגל כיסאות כך שיש בדיוק כמספר המשתתפים פחות כיסא אחד. אחד המשתתפים עומד ואומר משהו שמעולם לא עשה (למשל מעולם לא אכלתי טונה) כל מי שכן עשה את הדבר הזה צריך לקום ולתפוס לעצמו מקום חדש, גם מי שאמר מה לא עשה מנסה לתפוס מקום. מי שנותר עומד אומר מה הוא מעולם לא עשה.

דיוקן עצמי

מביאים לכיתה דפי A3 ריקים, טושים, צבעים, ירחונים צבעוניים, מספריים, דבק וכו'. כל תלמיד מקבל דף ריק עליו הוא צריך ליצור דיוקן עצמי של התכונות, היכולות, הידע וכו' שלו. ניתן לתת הנחיות שונות לגבי הדיוקן. לאחר שנותנים זמן ליצירה כל אחד מציג את הדיוקן שיצר ומסביר. וריאציות ניתן לחלק את הכיתה לקבוצות קטנות 3-4 תלמידים ולתת הנחיות מיוחדות למשל צרו יחדיו את הדיוקן של המורה האידיאלי מבחינתכם, מה זה להיות תלמיד? צרו דיוקן של גיבור\ה וכו'. ולאחר מכן כל קבוצה מציגה את היצירה שלה...

החלוקה המועדפת

לצורך פעילות זאת צריך מרחב. כל הכיתה עומדת במרכז המתחם שהוגדר כמתחם הפעילות. אומרים לתלמידים שכל פעם המחנך ייתן

שתי חלופות לבחירה ויסמן עם היד באיזה צד כל חלופה ועל התלמידים ללכת לצד שמסמל את החלופה המועדפת עליהם. למשל המחנך אומר: "מה עדיף ללכת לים (מצביע לצד שמאל) או ללכת להסתובב בקניון (מצביע לצד ימין)? המשתתפים שמעדיפים את הים ילכו לצד שמאל והמשתתפים שמעדיפים את הקניון ילכו לצד ימין. אפשרויות לחלוקות של עדיפויות: ביסלי או במבה, ים או בריכה, טיול ביער או טיול במדבר, שוקולד או גלידה, מים או מיץ, ספר או טלוויזיה, סתיו או אביב, סרט קומי או סרט אקשן, אמבטיה או מקלחת, המבורגר או פיצה, לסוע לג'ונגלים באפריקה או לקרואונים בקוטב הצפוני, לטייל או לישון, לגור על הר או בעמק, לחיות בתל אביב או בירושלים, חורף או קץ, צרפת או אנגליה, סנדלים או נעליים וכו'....

הדואר בא היום

כל תלמיד מקבל עשרה פתקים ריקים וכלי כתיבה. ההנחיה היא שבכל פתק יש לכתוב שאלה שהתלמיד היה רוצה לשאול את אחד התלמידים שהוא לא מכיר הכרות מוקדמת (אפשר לתת הנחיות בסיסיות לגבי איזה שאלות לגיטימיות ואיזה לא). כל פתק יש לקפל לארבע ולרשום עליו את השם של המשתתף אליו מופנית השאלה. את הפתקים המקופלים אוספים בשקית הדואר שנמצאת אצל המחנך. לאחר שכל הפתקים נאספו הדוור מחלק את הפתקים למשתתפים לפי השמות שרשומים עליהם. כל משתתף קורא את השאלות שקיבל ובוחר על איזה שתי שאלות מתוך השאלות שקיבל הוא רוצה לענות, מקריא את השאלות ועונה עליהן.

הכרות סלולארית

קולאז' תמונות - כל משתתף בוחר תמונה מתוך אלבום התמונות הסלולארי שלו דרכה הי רוצה להציג את עצמו ו"מקפיא" את המסך. כל אחד בתורו מציג את התמונה ושם את הנייד במרכז המעגל יחד נוצר קולאז' קבוצתי. מי אמר למי ב--what's up כל משתתף בוחר שיחת וואטס אפ קצרה והקבוצה צריכה לנחש מי אמר למי?

ציור קבוצתי

כל הקבוצה יושבת סביב שולחן במעגל. לפני כל משתתף דף נייר לבן וצבעים. כולם מתבקשים לצייר בית בעיניים עצומות. לאחר שכל אחד צייר בית מעבירים את הציור האישי ליושב מימין. כעת בעיניים עצומות על כל משתתף להוסיף דלת לבית. חוזרים על הפעולה כאשר בכל פעם שמעבירים את הציור ימינה מוסיפים פריט נוסף: חלון, עץ ליד הבית וכד'. עורכים תערוכת ציורים כיתתית.

משתפים בידע

המורה ישאל מה המשתתפים יודעים על... (יבחר נושא מסוים ביותר שברור שכל אחד יודע מעט אודותיו - לדוגמא - האלבטרוס, הירח, רבין, ניו יורק וכדומה) לאפשר לכל משתתף להגיד משהו אחד שיודע על הנושא - להדגיש שכיון שאנו יודעים מעט בנושא זה כל דבר קטן שכל אחד יודע הוא חשוב.

בונים מכונות

חלוקה לקבוצות של חמישה, כל קבוצה צריכה לתכנן במשך 5 דקות מכונה שמייצרת משהו (גלידה, מכונה המכינה שיעורי בית) כאשר כל

אחד מחברי הקבוצה הוא חלק במכונה. כל קבוצה תציג את המכונה.

המעגל המתהפך

עומדים בקבוצות של רביעיות עם הפנים לתוך המעגל, המשתתפים נותנים ידיים זה לזה. על המעגל להתהפך מבלי לשחרר ידיים זה לזה, המשתתפים צריכים להיות עם הפנים החוצה.

פעילויות בונות אמן

הולכת עיוור

מתחלקים לזוגות האחד המוליך והשני מולך - עיניו מכוסות. בן הזוג המוליך יוליך את חברו במסלול מכשולים שיסודר בכיתה. לאחר מכן יתקיים שיח בין בני הזוג שיברר את התחושה להיות בכל אחד מהתפקידים ומה סייע לו להיות שם.

שחרור שליטה

כל הקבוצה נעמדת בשני תורים אחד מול השני ונותנת ידיים. מתנדב עומד עם גבו לקבוצה משלב ידיים ונופל לאחור כאשר מטרת הקבוצה היא לתפוס אותו והמטרה של ה"נופל" לשחרר שליטה וליפול כשרגליו ישרות.

האני הפנימי והאני החיצוני

בחר קופסה וכמה חומרי יצירה.
מחוץ לקופסה קשט אותה בייצוגים של מה אנשים רואים בך כשהם מסתכלים מבחוץ, "האני החיצוני"
בתוך הקופסה, קשט אותה בייצוגים של דברים שאתה שומר ושנשים לא תמיד רואים, "האני הפנימי".
חלוק עם הקבוצה את היצירה שלך, ואת האני הפנימי והאני החיצוני.

פעילות היכרות עם בית הספר

"חפש את המטמון מהו התקנון?"

מחלקים את הכיתה ל 2-3 קבוצות למשחק שלוש פאזלים של התקנון (מדביקים שלושה עותקים של התקנון על בריסטול וחותכים לכ 40 חתיכות.

שלושה העתקים של שבעה כתבי חידה למשחק חפש את המטמון. כל כתב חידה מכיל רמזים לגבי אחת מ 6 תחנות בבית הספר (מזכירות\ הנהלה, חדר מורים, יועצות\מערך טיפולי, אודיטוריום\מתחם טקסים, אולם ספורט, קפיטריה וכו') כשהאחרון מוביל חזרה לכיתה האם. בכל תחנה מחכה לקבוצה כתב החידה עם הרמז לתחנה הבאה + חתיכות פאזל של התקנון. הקבוצות מתחרות בהשגת כל חלקי הפאזל. כשחוזרים לכיתה צריכים להרכיב את הפאזל - הקבוצה הראשונה שהצליחה להרכיב את התקנון מנצחת.

בניית חוזה כיתתי

לפני המתודות ליצירת חוזה קבוצתי להלן דוגמא לחוזה קבוצת עם דוגמא להסכם שמהווה חוזה קבוצתי. (גם המחנך צריך להיות מחויב לכללים שנקבעו בחוזה הקבוצתי). חשוב מאד שבכל הפעילויות הקשורות בבניית החוזה הכיתתי המחנך ישתתף כאחד המשתתפים ויביא את הדברים שחשובים לו כדי שהתוצר הסופי יכלול גם את מה שחשוב בעיני המחנך.

דוגמא לחוזה קבוצתי

כל אחד\ת מדבר\ת רק בשם עצמו\ה - המשמעות היא שהמשפטים מתחילים ב"אני (חושבת, מרגישה, יודעת, רוצה וכו)" אנחנו לא מדברים\ות בשם אחרים\ות בקבוצה (לא "יוסי הוא...", "לא שמוליק חושב ש..." וכו') וגם לא בהכללות (לא "כל הבנים הם...", "לא כל הדתיים הם..." וכו').

אנחנו מכבדים\ות את דבריו\ה של כל אחד\ת - לא משנה עד כמה אנחנו לא מסכימים\ות עם דבריהם\ן של אחרים\ות, או עד כמה דברים אלו נשמעים לנו טיפשיים ומגוחכים, אנחנו לא צוחקים\ות על... לא מפריעים ל... ולא מבטלים את... דבריהם\ן. לכשיסיימו לדבר נוכל להגיד את דעתנו בנושא.

אנחנו מתחילים\ות בזמן ומסיימים\ות בזמן - לכולנו אחריות משותפת לכך שהמפגש יתחיל בזמן ויסתיים בזמן. המפגש יתחיל בזמן גם אם יש רק מעט תלמידים\ות בכיתה באותה עת

יש לנו אחריות משותפת על המרחב הכיתתי - לכולנו אחריות משותפת על שמירת המרחב הכיתתי שלנו. כולנו נשמור על הציוד והקישוטים בכיתה וכולנו נעזור בשמירה על הניקיון של הכיתה בסיום הפעילות.

אנחנו שומרים\ות את הסיפורים האישיים בתוך הכיתה - סיפורים אישיים שנפתחים במהלך המפגש נשארים בתוך הקבוצה. אנחנו לא הולכים ומספרים מי אמר מה במפגש לאנשים מחוץ לקבוצה. המקרים היחידים בהם לא נשמור על כלל זה הם מקרים בהם מדובר בפשע שעומד להתבצע ואז אנו מחויבים לדווח (חוק מניעת פשע), או כשבעקבות הסיפור יש לנו חשש סביר לכך שמישהו\י (מספר\ת הסיפור או אחר\ת) נמצא\ת בסכנה (חוק חובת דיווח). במקרים חריגים אלו הסיפור ידווח ליועצת בית הספר להמשך טיפול.

מתודות לבניית חוזה קבוצתי

פעילות הצפת ציפיות

מביאים ציפיות ישנות של כריות שלא צריך יותר וצבעי בד\גואש\לורדים וכו'. כל תלמיד מקבל ציפית אחת עליה הוא צריך לכתוב\לצייר את הציפיות שלו מהשמנ הקרובה. ניתן להשאיר ברמה כללית של "מה הציפיות שלי מהשנה?" ואפשר לתת הנחיות יותר ממקודות כמו "מה הציפיות שלי מעצמי השנה בבית ספר?", "מה הציפיות שלי מהכיתה השנה?", "מה הציפיות שלי משיעורי חינוך?" וכו'. לאחר שמסתיים זמן היצירה כל תלמיד מציג את הציפית (עם הציפיות שלו) ומסביר. אוספים את הציפיות (של הכריות) ותולים בכיתה.

ציפיות בעבר

המשתתפים יושבים במעגל, המנחה מסביר שאנו נמצאים בשיחת סיום השנה. על כל משתתף לדבר בלשון עבר בהתייחס למשפטים הבאים:

הרגשתי בקבוצה ש...

הצלחתי השנה...

עם החונך הרגשתי...

מתוך השיחה בלשון עבר מנסחים את הציפיות של מה הם היו רוצים שיקרה בקבוצה ומה לא.

פעילות כתיבת חוזה קבוצתי

מה הופך את הקבוצה למשמעותית וטובה?

יש להכין מראש מספר בריסטולים שמודבקים על הלוח צמודים זה לזה. מתחילים בדיון בו המשתתפים מציינים באיזה קבוצות יצא להם להיות שותפים בשנה שעברה (רושמים על אחד הבריסטולים רשימה של כל סוגי הקבוצות). אחר כך בסבב כל אחד אומר איזה מהקבוצות בהן השתתף שנה שעברה הייתה הכי משמעותית\טובה בשבילו. עושים דיון בו כל אחד אומר למה הקבוצה שבחר כהכי משמעותית\טובה עבורה הייתה כזו - אוספים על בריסטול את כל הדברים החשובים כדי שקבוצה תהיה מוצלחת\משמעותית\טובה.

שמים את הבריסטול עם רשימת הדברים החשובים כדי שקבוצה תהיה מוצלחת\משמעותית\טובה במרכז הכיתה על הרצפה ומסביב לו מפזרים בריסטולים ריקים. מחלקים את הכיתה למספר קבוצות כמספר הבריסטולים ומבקשים מכל קבוצה לנסות ולנסח תקנון קבוצתי בן 5 כללים שאם הקבוצה תעמוד בו זה יבטיח שהקבוצה שלנו תהיה מוצלחת\משמעותית\טובה.

כל קבוצה מציגה את התקנון שלה ומסבירה. עושים דיון ומגיעים יחד לנסח של תקנון אחד שיהיה החוזה הקבוצתי של הכיתה בשיעורי חינוך.

את החוזה הקבוצתי כותבים יפה על בריסטול ותולים בכיתה. ישמש בהמשך השנה להתייחסות להתנהגויות שחורגות מההתנהגות הלגיטימית בקבוצה.

חוזה קבוצתי חלופה נוספת

על קירות הכיתה מפוזרים בריסטולים, ובראש כל בריסטול כותרת גדולה:

מה היה לי טוב שנה שעברה בבית ספר?

מה הייתי רוצה מהכיתה שלי השנה?

מה אני מצפה מהמחנך שלי השנה?

מה אני מצפה מביה"ס השנה?

מה אני רוצה להשיג השנה?

מה אני מוכן לתת כדי שכל זה יקרה?

ובריסטול אחד ריק פתוח

הקבוצה מסתובבת בחדר, כשלכל אחד טוש ביד (עדיף בצבעים שונים). ברקע אפשר לשים מוסיקה. על כ"א לתרום אמרה אחת לפחות

לכל בריסטול. לאחר שכולם רשמו, עוברים על הבריסטולים מקריאים ומסבירים.

מתוך מה שנכתב בבריסטולים מנסים בדיון לנסח מה הדברים החשובים שיהיו כדי שניהיה קבוצת חונכות טובה. המחנך מרכז את הנאמר

על בריסטול ומנסים יחד להגיע לנוסח של חוזה קבוצתי בעל כ 5 כללים.

את החוזה הקבוצתי כותבים יפה על בריסטול ותולים בכיתה. ישמש בהמשך השנה להתייחסות להתנהגויות שחורגות מההתנהגות

הלגיטימית בקבוצה.

חוזה קבוצתי חלופה נוספת

מחלקים את הכיתה למספר קבוצות קטנות. כל קבוצה מקבלת בריסטול לבן וחומרי יצירה (צבעים, מדבקות, טושים, ירחונים צבעוניים,

מספריים דבק וכו') כל קבוצה צריכה ליצור על הבריסטול שלה ייצוג ויזואלי שעונה על השאלה "מהי קבוצה אידיאלית?"

כל קבוצה מציגה את התוצר שלה והמחנך מרכז את הנקודות המרכזיות אצלו.

המחנך שם על הרצפה בריסטול ועליו רשומים כל הנקודות המרכזיות שהוא אסף ומסביב לבריסטול מפזר קלפים עם תמונות (או סתם

תמונות שאסף וגזר מירחונים צבעוניים). כל תלמיד מתבקש לבחור קלף אחד שמייצג בעיניו כלל התנהגות שאם המשתתפים יפעלו לפיו

לפחות אחת מהנקודות המרכזיות העונות על השאלה מהי קבוצה אידיאלית תתקיים.

כל תלמיד בתורו מציג את התמונה שבחר ומסביר מהו כלל ההתנהגות שהיא מייצגת. המחנך אוסף את הנאמר והקבוצה עושה דיון שמתוכו

תגזור את כללי ההתנהגות לחוזה הקבוצתי

קיר משאבים או קופת היסכון של חוזקות

כל תלמיד כותב על מטבע מנייר את החוזקה שלו אותה הוא מוסיף לקופת היסכון הקבוצתית. פותחים את הקופה ומקריאים את החוזקות

הקבוצתיות. כנ"ל ניתן בקיר משאבים קבוע.

פעילויות הכרות וגיבוש קבוצה סביב חגי תשרי

מתודות לראש השנה

ברכות לראש השנה - מביאים חומרי יצירה מגוונים. כל תלמיד צריך להכין לעצמו ברכה לשנה החדשה ולהתייחס למה מאחל לעצמו השנה בלימודים\בית ספר\בחיים וכו'. את הברכות אפשר לתלות בכיתה.

ברכות לראש השנה - מביאים חומרי יצירה מגוונים. מחלקים את הכיתה לקבוצות קטנות 4-5 תלמידים בכל קבוצה. כל קבוצה מקבלת דף בגודל A3 עליו היא צריכה לכתוב ברכה לכיתה הכוללת מה הקבוצה מאחלת שיקרה השנה בכיתה\שיקרה השנה לתלמידים בכיתה. כל קבוצה מציגה את הברכה שלה וכמובן שאת הברכות תולים על קירות הכיתה.

ברכות לראש השנה - מביאים חומרי יצירה מגוונים. כל תלמיד צריך להכין לפחות שתי ברכות לשנה החדשה. ברכה אחת לתלמיד שהוא הכי פחות מכיר וברכה אחת לתלמיד שהוא רוצה להכיר יותר (ושאינו התלמיד לו כתב את הברכה הראשונה). על כל ברכה צריך שיהיה רשום למי היא מיועדת. כל הברכות המוכנות מגיעות אל המחנך שאוסף אותן ב"שק דואר". אחרי שכל הברכות נאספו המחנך מחלק אותן לפי השמות.

תפוח בדבש - מביאים תפוחים פרוסים ודבש. כל תלמיד בתורו לוקח תפוח טובל בדבש, אומר מה יהפוך את השנה שלו למתוקה ואוכל את התפוח. אפשר לעשות סבב שני בו כל אחד אומר מה הוא הולך לעשות כדי להמתיק למישהו אחר את השנה ולמי.

מתודות ליום כיפור

תשליך כיתתי - מתחילים בהסבר קצר על מנהג התשליך היהודי. כל תלמיד מקבל שלושה פתקים בצבע ירוק ושלושה פתקים בצבע כתום. במרכז הכיתה שמים שתי ערימות של פתקים אחת כתומה ואחת ירוקה. על כל פתק ירוק על התלמיד לכתוב דבר אחד משנה שעברה שהוא רוצה לקחת איתו לשנה החדשה (סה"כ לפחות שלושה דברים). על כל פתק כתום על התלמיד לכתוב דבר אחד משנה שעברה שהוא להשליך ולא לקחת איתו לשנה החדשה (סה"כ לפחות שלושה דברים). בסיום הכתיבה כל תלמיד בוחר דבר אחד שרוצה לקחת איתו ודבר אחד שרוצה להשליך לשתף את הקבוצה. את הפתקים הירוקים מדביקים אחד ליד השני על בריסטולים גדולים אותם אפשר לתלות על קירות הכיתה (מתקבל קיר ירוק של דברים שלוקחים איתנו לשנה החדשה משנה קודמת) ואת כל הפתקים הכתומים משליכים לתוך שקית זבל גדולה.

סליחות - כל תלמיד מקבל דף מחולק לארבעה חלקים. בכל חלק על התלמיד לענות על שאלה אחת:

על מה הייתי רוצה לבקש סליחה וממי?

מי הייתי רוצה שיבקש סליחה ממני ועל מה?

על מה אני מוכן לסלוח ולמי?

על מה אני מוכן לסלוח לעצמי?

בסבב כל תלמיד בוחר שאלה אחת שהוא מוכן לשתף בתשובה שכתב לה ומשתף את הקבוצה
בסבב כל תלמיד מספר על הדבר שהיה לו הכי קשה לסלוח עליו עד היום. דיון מה עוזר לנו לסלוח ומה מקשה עלינו.

איך מתקנים "חטאים"

לבתי ספר המעוניינים להטמיע שפה של **צדק מאחה** - פעילות יום כיפור בו כל אחד מתוודה על עוון/ חטא/ טעות שעשה מקיימים שיח על כך שאף אחד לא חף מטעויות והטעות היא למעשה הזדמנות לתיקון/ לאיחוי. כל תלמיד כותב משהו שעשה במהלך השנה האחרונה עליו הוא מצטער. ניתן לכתוב על גבי פתקים אנונימיים ולהניח בקערה מרכזית. בכל פעם שולפים פתק והקבוצה מציעה רעיונות כיצד ניתן לתקן את הנעשה. חשוב שהשיחה תהיה נטולת שיפוטיות.

מתודות לסוכות

בונים סוכה - מביאים חומרי יצירה. מחלקים את הכיתה לקבוצות קטנות 4-5 בכל קבוצה. כל קבוצה צריכה לבנות את הסוכה שלה לפי ההנחיות - 4 קירות שמייצגים - קיר אחד מה ששומר עלי, קיר שני מה שנותן לי ביטחון, קיר שלישי מי שתומך בי, קיר רביעי חופשי. סכך - מה זה בשבילי לשאוף למעלה. אחרי זה כל קבוצה מציגה את הסוכה שלה ומסבירה.

אושפיזין - מסבירים מה זה מושג האושפיזין בסוכות. אחר כך כל משתתף מצייר\כותב על דף מיהם 7 האורחים שהיה הכי רוצה שיבקר אותו בסוכה שלו (אפשר פתוח או עם הנחיות בסגנון של - אורח אחד מישהו מהמשפחה, אורח שני מישהו מהחברים שלך, אורח שלישי אישיות מפורסמת, אורח רביעי חיה שאתה הכי אוהב וכו'...). אחר כך כל אחד מציג אורח אחד מתוך שבעת האורחים שבחר.

נדודים - מזכירים שסוכות הוא חג שמציין את הנדודים במדבר, בית ארעי - פורסים קלפים עם תמונות, או תמונות שגזרתם ואספתם מירחונים ישנים ומבקשים מכל אחד לבחור קלף\תמונה שמייצג את המקום אליו היה רוצה לנדוד. אפשרות אחרת, אם מתאים דיון יותר מעמיק, לבחור קלף\תמונה שמייצג מהי נדידה עבורי.

המלצה לפעילות חוץ בית ספרית במהלך חודש החגים

פעילות גיבוש ובניית קבוצה מחוץ לבית הספר מאפשרת להכיר באופן בלתי אמצעי, להתחיל להתאמן בלקיחת אחריות על תפקיד בקבוצה, ובמשמעות של להיות חלק מקבוצה. לא פחות חשוב מהפעילות עצמה היא תהליך ההכנה והתכנון. לאחר קיום הפעילות רפלקציה והפקת לקחים.

רעיונות לפעילות גיבוש חוץ בית ספרית:

יום בים

טיול חד יומי

מחנה בטבע

פעילות ODT

מחנה "צופי" בהפעלת השבט המקומי

יום ספורט

"לילה לבן" בבית הספר

הכנה לפעילות:

יחד עם התלמידים ממים מה נדרש כדי שיהיה יום X מוצלח (מה תכלול הפעילות, מה נאכל, מה נשתה, מה נעשה, איך נגיע, מה נדרש מבחינת אישורים בטיחות וכד') (

לאחר מכן תתבצע חלוקת תפקידים מתוך חוזקות ותשוקות. כל זוג יתכנן את המשימה באחריותו התכנון כולל לוחות זמנים, משאבים, תקציב סדר הפעולות והשלבים.

לאחר הפעילות תתבצע רפלקציה קבוצתית (מליאה) וצוותית:

מה עבד טוב

הכי נהינתי ב...

הכי לא נהינתי...ולמה

המשימה שלי היתה...אני מרגישה/ה שהצלחתי לעשות אותה כי...

זהות אישית

מפת עבר

פרויקט יצירת מפת עבר מסייע לזהות התנסויות ואירועים שעיצבו את מי שאנו היום. תוכל לחזור אחורה בזמן כפי שתרצה (אפילו מזמן הלידה). המפה הזו תסייע לך להבין את הדברים בחיים שלך שהשפיעו עליך ועל תחומי העניין שלך, ועל הדרך שבה אתה חי את חייך. קחו נייר גדול וחלקוהו לשלישים. חלקו את הגיל שלכם ל-3, כתבו על החלק הראשון את השנים שמייצגות את שנותיך הראשונות, על החלק השני את השנים שמייצגות את אמצע חייך ועל החלק השלישי את ההווה של חייך. ערכו סיעור מוחות על כל האנשים החשובים, האירועים, ההתנסויות שעברת בחיים ומקם אותם בחלק המתאים על השנים. חשבו על השאלות הבאות:

איזה אנשים השפיעו עליך לחיוב או לשלילה? (הורים, סבים, אחים, חברים, מורים, מנהיגי דת, שכנים ועוד)

אילו תחביבים ותחומי עניין אפיינו אותך לאורך חייך? מה אהבת לעשות כשהיית בן 5, 7, 10, 12?

לאילו קבוצות השתייכת? (ספורט, תנועת נוער, קבוצות קהילה וכו')

עם אילו קשיים התמודדת לאורך חייך? איך התמודדת עליהם?

אילו עבודות או התנדבויות עשית לאורך חייך? איך זה השפיע עליך?

אילו רגעים הכי שמחים היו לך בחייך? מה גרם לך להרגיש שמח?

אילו דברים אתה הכי גאה עליהם בחייך?

אילו דברים אתה הכי פחות גאה בהם?

אילו מיומנויות למדת לאורך חייך?

איזה חלק מהתרבות שלך משפיע עליך? (מוסיקה, אומנות, ריקוד, ספרות, שפה, אומנה, חברה, דת)

שוחחו עם בני משפחה - אילו אירועים נוספים הם זוכרים עליך? תוסיף את אלה לרשימה שלך.

שוחחו עם חברים - אילו התנסויות שהיו לכם ביחד היו המשפיעות ביותר? תוסיף את אלה לרשימה שלך.

בחרו איך אתם רוצים להציג את המפה. האם זה יהיה ציר זמן כתוב? האם זה יהיה מצויר? איסוף תמונות? יצירת פוסטר? לערוך וידאו? איזה

פרויקט אתה רוצה להראות בתערוכה שלך?

קו חיים

סבב פתיחה: מה הדבר הראשון שאני זוכר מחיי?

מחלקים דפים חלקים וטושים. כל תלמידה צריך להכין לצייר קו חיים ולסמן לפחות חמישה רגעים משמעותיים שהיו לו בחיים עד כה. דיון בקבוצות הקטנות - כל אחד מציג את קו החיים שלו. חברי הקבוצה יכולים לשאול שאלות כל אחד בוחר אם ועל מה לענות. דיון במליאה על איך היה לבצע את המשימה? מה גילו על עצמם? לפי מה החליטו מה לסמן? מה הופך אירוע בחיים למשמעותי? וכו'.

מעבדת חוזקות

מספר דף מ 1-02

כתוב כמה שיותר תשובות לשאלה במה אני טוב/ה, אבל לא פחות מ-20. לכמה חוזקות הצלחת להגיע שתפו במליאה וסייעו לחברים להוסיף חוזקות תלו את החוזקות במקום בולט בכיתה עם תמונת התלמיד

מה התכונה שלי?

הקף בעיגול את התכונות שהכי מתארות אותך:

ערני	גלוי לב	סקרן	זורם	מצחיק	ישר	מחשבה חופשית
סבלני	דייקן	בשליטה עצמית	שחקן קבוצתי	עובד היטב תחת לחץ	מנהיג	אמיץ
אסרטיבי	שיתופי	מקבל החלטות	אנרגטי	נדיב	אחראי	עוזר
אופטימי	זריז מחשבה	כנה	מסודר	שם לב לפרטים	מנומס	
דיפלומטי	נלהב	מקשיב	נאמן	מתוכנן	בעל כושר ביטוי	
ספונטני	סובלני	רגוע	יצירתי	מונע	אחר:	
בוגר	נואם	מכובד	מתנהג בטקט	גמיש		

אילו תכונות שלא הקפת אתה רוצה לפתח

אסטרטגיות למידה

סבב פתיחה: תוך כדי חשיבה על הרשימה של האסטרטגיות משיעור קודם (המחנך\כת צריך להכין להגיע מראש לכיתה ולרשום על הלוח + התוספות של המחנך\כת של אסטרטגיות למידה נוספות) לבחור את האסטרטגיה שנראה לי שבה אני לומד הכי טוב. מחלקים דפים עם רשימת המקצועות הנלמדים בכיתה (כשיש ליד כל מקצוע סולם מ 1 עד 10 כשו זה "שונא מאד" 10 זה "אוהב מאד"). בנוסף מתחת לכל מקצוע להשאיר מקום לכתיבה). כל תלמידה צריך להכין לסמן ליד כל מקצוע את מידת האהבה\את המקצוע הזה. אחרי שסימנו את מידת האהבה לכל מקצוע כל תלמידה בוחרת את המקצוע האהוב ביותר ואת המקצוע השנוא ביותר ורושם\מת מתחתיו באיזה אסטרטגיות למידה משתמשת בלימודי המקצוע הזה (בכיתה ומחוץ לכיתה). במליאה עושים דיון האם יש הבדלים באסטרטגיות הלמידה בהם אנחנו משתמשים בין מקצועות שאנחנו אוהבים לכאלו שלא ומה אנחנו

יכולים ללמוד מזה.

סבב סיכום: איזה מקצוע הייתי שמח שילמדו בבית ספר שלא קיים כיום בתכנית הלימודים - יכול להיות גם משהו בסגנון בישול, רכיבה על אופניים וכו'.

SWOT אישי

נותנים הסבר קצר על SWOT. מחלקים דפים למילוי עצמי שמחולקים לארבע חלקים בכל חלק הנחיה: (1) רשום כאן לפחות שלוש תכונות שלך שמועילות לך בחיים. (2) רשום כאן לפחות שלוש תכונות שלך שמפריעות לך בחיים. (3) רשום כאן לפחות שלושה דברים חיצוניים ממך שעוזרים לך בחיים. (4) רשום כאן לפחות שלושה דברים חיצוניים ממך שמקשים עליך בחיים. במליאה עושים דיון על החוויה של המילוי של הדף. מדברים גם על כך שפעמים רבות אין טוב ורע מוחלט - אותה תכונה, אותו מאפיין יכולים להיות טובים ויכולים להיות רעים תלוי בקונטקסט, אותו דבר לגבי הזדמנויות ואתגרים (מומלץ לתת דוגמא אישית של המחנך להיפוך הזה).

סבב סיכום: מה למדתי על עצמי היום.

תרומת חוזקות

מתחלקים לשלוש. המשימה היא שכל אחד ימצא דבר אחד שהוא חזק בו ושהוא מוכן ויכול לתרום ממנו לכלל הכיתה (למשל מישוה שטוב במתמטיקה שמוכן לעזור במתמטיקה, מישוה שמבין במחשבים שמוכן לעזור במחשבים וכו'). אחרי שמוצאים לכל אחד משהו שהוא חזק בו ושמוכן לתרום לכלל הקהילה עוברים לעבודת יצירה בה כל אחד מעצב על דף 4A "פרסומת" של החוזקה שהוא תורם. במליאה עכל אחד מציג את הדף שלו ומסביר איזה חוזקה הוא תורם לקבוצה. אוספים את הדפים וכורכים אותם וכך יוצרים חוברת "דפי זהב" כיתתיים. חשוב לוודא שאכן עושים שימוש בחוזקות שבדפי הזהב.

שעשועון סגנונות למידה: מי אני כאדם לומד/ת?

הסדנה המוצגת כאן יכולה לשמש אותנו בעבודה בכיתות. מטרתה להכיר טוב יותר ואף לחגוג את השונות המתקיימת בין הלומדים השונים המהווים חלק מכיתה או מקהילת לומדים. עצם העובדה שיש בכל קבוצה לומדים שונים וייחודיים מאפשרת דיאלוג על שוויון ושונות, על כבוד וקבלה. אחריותו של המורה להכיר בשונות ולהתכוון אליה בדרכי ההוראה, ההערכה והלמידה המתאפשרים בכתה, אבל גם ובעיקר ללמד את הילדים להכיר את עצמם ואת הייחודיות שלהם כלומדים. ללא ספק, הכרות הלומד עם סגנון הלמידה המאפיין אותו מהווה אלמנט משמעותי המאפשר לילד לקחת חלק בתהליכי למידה מודעים ומשמעותיים. על הלומד עצמו להבין את המשמעות של סגנון הלמידה שלו.

דרך הפעילות ניתן להדגיש את המשמעות העמוקה של השאלה "מהי למידה?" "של מי הלמידה?" "מי קובע מה צריך ללמוד?" וכדומה. חשוב לנצל את ההזדמנות ולערער על התפיסות המקובעות על השאלות הללו, להטיל ספק ולפתוח את החשיבה.

המטרה היא להתנסות בלימוד "סגנונות למידה" שונים דרך "סגנונות הוראה" שונים. מחלקים את השעשועון המצורף בהמשך, יחד עם שלטים גזורים לכל משתתף. שואלים את השאלות, אומרים בקול את ההיגדים ומתייחסים לכל אחד מהם באופנים שונים:

- הקראת השאלון על ידי המנחה כאשר המשתתפים עונים באמצעות הרמת שלטים: נכון, לא נכון, אחר. לאחר הנפת השלטים בקשה מהמשתתפים להתייחס לתשובותיהם. מפתחים שיחה.
 - קריאה בקול של משתתף וכתובה אישית
 - תשובה בתנועה - קמים, קופצים, זזים בחדר מצד לצד לפי התשובות, צועקים וכ"ו.
 - הקראה בסבב, מילוי עצמי בשקט.
 - אחר:
- תוך כדי הדיון בתשובות עולות תמות שונות ושאלות שונות. מומלץ לפתוח בנק שאלות רלוונטי לדיון.
- לאחר הפעילות כדאי לשאול:
- איזה סגנון הוראה התאים לכם כלומדים ומדוע?
 - מה היו המטרות בסגנונות השונים?(יש פעילויות שהן עם פוקוס על האישי ואחרות עם פוקוס על הקבוצה, לשם יצירת קהילת לומדים וגיבוש).
- חשוב לנסות ולהציע רעיונות נוספים לגיוון דרכי הוראה ולביצוע השעשועון. לאחר ההתנסות חשוב לשקף מה עובר על תלמיד מול אופני למידה שאינם מתאימים לו.
- התובנה המרכזית אליה התרגיל מכוון היא שיש חשיבות למודעות לסגנונות למידה שונים, לאפשר מרחב בחירה ללומד בתהליכי למידה מגוונים, ופיתוח מודעותו כאדם לומד לסגנונות הלמידה שלו. בנוסף, כדאי לשאול שאלות.

שעשועון: סמנו את המשפטים הנכונים עבורכם/ן.

1. אני אוהב/ת ללמוד.
2. קל לי ללמוד לבד מתוך ספר.
3. תמיד חשוב לי הציון שאני מקבל/ת.
4. האמת, משעמם לי בקלות.
5. אני אוהב/ת ללמוד בקבוצה.
6. טוב לי יותר ללמוד בבוקר יותר מאשר בלילה.
7. אני מתרכז/ת הכי טוב כשאני שומע/ת מוסיקה.
8. אני צריכ/ה שקט מוחלט כדי ללמוד.
9. אני יכול/ה ללמוד למבחן שעות בלי הפסקה.
10. אני לא קורא/ת טקסטים לעומק. אני מרפרפ/ת.
11. טוב לי לנשנש כשאני לומד/ת.
12. אני זוכר/ת מספרי טלפון בקלות.
13. בלמידה בבית, אני קמ/ה כל הזמן להתרענן/ת.
14. אני אוהב/ת להשתתף בדיון בכיתה.
15. כשאני לומד/ת לבד אני הופכ/ת לחסר/ת סבלנות.

16. אני לומד/ת ובאותו זמן גם גולש/ת באינטרנט.
17. אני מזהה פנים של אנשים שראיתי רק פעם אחת.
18. קשה לי לסכם בכתב משמיעה.
19. תמיד היה לי קשה להעתיק מהלוח.
20. אני מקפיד/ה לקרוא את הנחיות הבחינה.
21. אני יכול/ה לכתוב סיכום ולהשתתף בשיחה בעת ובעונה אחת. אין בעיה.
22. אני מעדיף/ה לשבת מאחור בכיתה. רחוק מהלוח.
23. אני לומד/ת הכי טוב כשמצחיקים אותי.
24. הרעיונות הכי טובים באים לי בהליכה או בריצה.
25. מביך אותי לדבר בקבוצה גדולה.
26. אני זוכר/ת מצוין סיפורים (עלילת סרט, ספר וכו')
27. קל לי לזכור מנגינות של שירים חדשים.
28. אני אף פעם לא זוכר/ת שמות.
29. הכי טוב אם נותנים לי חומר מסוכם בנקודות.
30. הכי טוב אם נותנים לי לסכם לעצמי במהלך השיעור.
31. הבגריות הם סיוט.
32. כשאני רואה טקסטים ארוכים אני נלחצ/ת.
33. אני אוהב/ת למיין, לסווג - ואני טוב/ה בזה.
34. יש לי אוצר מילים גדול מאוד.
35. קל לי ללמוד שפות חדשות.
36. אני מנגנת/ה היטב על כלי נגינה.
37. אני אוהב/ת לצייר.
38. תנו לי ללמוד לבד ואני אהיה מרוצה.
39. קל לי לשנן תאריכים בעל פה.
40. אני יודע/ת איך הכי נכון לי ללמוד.
41. אני דוחה משימות לרגע האחרון.
42. אני פרפקציוניסט/ית. הכל חייב להיות מושלם.
43. חשובה לי התוצאה, לא רק התהליך.
44. אם יש לי משימה לבית אני עושה אותה מיד.
45. אני מפוזר/ת ולא מאורג/נת טוב מספיק.
46. אני אוהב/ת לפתור תשבצים.
47. חשוב לי לדעת איך הדברים שאני לומד/ת ישמשו אותי ביום שלי.

48. אני אוהב/ת ללמוד קצת על הרבה דברים.
49. אני אוהב/ת להתחרות. אני אדם תחרותי.
50. אני לומד/ת הכי טוב בלחץ זמן.
51. אני יודע/ת במה אני טוב/ה ובמה לא.
52. בלי ציון אין טעם למבחן.
53. אחר: הוסיפו היגדים נוספים רלוונטיים עבורכם/ן.

פעילות אינטליגנציות מרובות

בירור אינטואיטיבי (לא מדעי) של אזורי חוזק של תלמידים לפי המודל של שבע האינטליגנציות של גארדנר.

הלומד הרב ממדי ותיאורית האינטליגנציות המרובות של גארדנר

יש מגוון רב של "אינטליגנציות" ולא "אינטליגנציה אחת". אין אדם "אינטליגנטי יותר או פחות" מאחר, כיוון שכל אחד אינטליגנטי בצורות שונות. את האינטליגנציות ניתן למדוד אותו גם ע"פ פתרון בעיות ויצירת תוצרים בסביבה טבעית ורבת הקשר. גארדנר מיפה באמצעות MRI את המוח האנושי והגיע לשבע אינטליגנציות הקיימות אצל כל אדם, ללא הטיה תרבותית. לפי התיאוריה שלו -

- קיימות שבע אינטליגנציות ולא אחת, ולכל אדם יש את כל שבע האינטליגנציות.
- רוב האנשים מסוגלים לפתח כל אינטליגנציה לרמת כשירות מספקת.
- האינטליגנציות בדרך כלל פועלות יחד בדרכים מורכבות.
- קיימות דרכים רבות להיות אינטליגנטי בכל אחת מהקטגוריות.
- שיכלול יכולות באינטליגנציה מובילה יכול להביא להישגים מיוחדים.
- אינטליגנציות גבוהות אצל האדם הם המפתח לסגנון הלמידה הייחודי שלו, כמו גם ליכולתו לזכור או לשנון.

ואלו הן **שבע האינטליגנציות** המכסות את טווח האפשרויות של הפוטנציאל האנושי לפי גארדנר:

1. אינטליגנציה לשונית:

יכולת להשתמש במילים בצורה אפקטיבית, בכתב ובע"פ. יכולת לתפעל דקדוק ותכונות מבניות של שפה; פונולוגיה; סמנטיקה; רטוריקה; מנמוניקה (שימוש לשם זכירה) ומטא-שפה (שימוש בשפה לשם עיסוק בשפה). מרכיבים יסודיים: רגישות לצליל, מבנה, משמעות ותפקוד של שפה. מערכות סמלים - שפות פונטיות (למשל עברית). מצבי יעד גבוהים - סופר, נואם, בלשן, עיתונאי. מערכות מוח - אונות מצחיות ורקות שמאליות (מרכז ברוקה ואזור ורניק). דרך ביטוי תרבותית - ספרות, שירה, עיתונות, תורת הרטוריקה והנאום, מחזאות וכו'.

2. אינטליגנציה לוגית - מתמטית:

היכולת להשתמש במספרים בצורה אפקטיבית. לחשוב בצורה הגיונית ומסודרת הנבנית על - הקשרים לוגיים, דפוסים לוגיים, פונקציות והפשטות אחרות. מרכיבים יסודיים - רגישות לדפוסים לוגיים או מספריים; יכולת לטפל בשרשראות חשיבה הגיונית; יכולת מיון, סיווג, היסק, הכללה, חישוב, ובחינת השערות. מערכת סמלים - נוסחאות מתמטיות, אלגוריתם, שפת מחשב. מצבי יעד גבוהים - מדען, מתמטיקאי, חוקר, מדען. מערכות מוח - אונות בהמיספרה השמאלית. דרכי ביטוי תרבותיות - תגליות מדעיות, תיאוריות מתמטיות, שיטות מדידה ומנייה, שיטות סיווג, סטטיסטיקה.

3. אינטליגנציה ויזואלית-מרחבית:

היכולת לתפוס במדויק את העולם החזותי מרחבי (כצייר, צייד, נווט וכו..), ולבצע העברה (כאדריכל, אמן או ממציא). אינטליגנציה זו כרוכה ברגישות לצבע, לקו, למתאר, לצורה וחלל וליחס ביניהם. היא כוללת את הדמיון לייצג גראפית רעיונות חזותיים או מרחביים ולהתמצא בהם. מרכיבי יסוד - יכולת לתפוס את העולם החזותי ולעבדו. מערכת סמלים - כתב ציורים, קומיקס, קולנוע. מצבי יעד גבוהים - אמן, מעצב, אדריכל, נווט, מורה דרך, במאי. מערכות מוח - אזורים אחוריים בהמיספרה הימנית. דרכי ביטוי תרבותיות - יצירות אמנות, שיטות ניווט, תכניות ארכיטקטוניות, המצאות.

4. אינטליגנציה גופנית - תנועתית:

מומחיות בשימוש בגוף כולו כדי להביע רעיונות ורגשות (כשחקן, פנטומימאי, אתלט ורקדן) או תבונת כפיים ביצירת תוצרים ועיבודם (פסל מכוואי מנתח). אינטליגנציה זו כוללת כישורים פיסיים מיוחדים כמו יכולות שיווי משקל, קואורדינציה, מהירות, זריזות כפיים, כוח גמישות ויכולות מישוש. מרכיבים יסודיים - יכולת לשלוט בתנועות גוף ולטפל בהצלחה בחפצים. מצבי יעד גבוהים - אתלט, רקדן, פסל. מערכות מוח - מוח קטן, קליפה מוטורית.

5. אינטליגנציה מוסיקלית:

היכולת לתפוס צורות מוסיקליות, להבחין ולברור ביניהן, לעבד ולבצע. אינטליגנציה זו כוללת רגישות למקצב, לגובה צליל, למלודיה, לנימה ולגוון הצליל. יש בה הבנה כוללנית, אינטואיטיבית או הבנה אנליטית טכנית או שתיהן. מרכיבים יסודיים - יכולת ליצור ולהוקיר מקצב, גובה צליל, גוון. הוקרת צורות שונות של הבעה מוסיקלית. מערכות סמלים - תווים, קוד מורס. מצבי יעד גבוהים - מלחין, מבצע - נגן, זמר, מערכות מוח - אונה רכתית ימנית.

6. אינטליגנציה תוך אישית:

ידע עצמי והיכולת לעבוד תוך התאמה והסתגלות על בסיס ידע כזה. אינטליגנציה זו כוללת ראייה מפוכחת ומדויקת של האדם את יכולותיו ומגבלותיו; מודעות להלכי רוח פנימיים, כוונות, מניעים, מזגים ומשאלות. משמעת עצמית ויכולת הערכה עצמית. מרכיבים יסודיים - ידע של האדם את יכולתו ומגבלותיו. יכולת מטה-קוגניטיבית. מערכות סמלים - סמלי העצמי (חלומות, יצירה). מצבי יעד גבוהים - מנהיג דתי, פסיכותרפיסט. מערכות מוח - אונות מצחיות, אונות דופניות, מערכת לימנית. הערכה תרבותית - דתות, פילוסופיה, פסיכולוגיה.

חשיבות - רבה, הופכת להיות מורכבת יותר ודורשת הכרעה בין אפשרויות.

7. אינטליגנציה בין אישית:

היכולת להבחין במצבי רוח, כוונות, מניעים ורגשות של אנשים אחרים. רגישות להבעות פנים, קול ושפת גוף. יכול הבחנה בין סימני תקשורת בין אישית ויכולת להגיב להם בדרך מעשית. מרכיבים יסודיים - יכולת הבחנה בהלכי רוח, מזגים, מניעים של אחרים ולהגיב כראוי. מצבי יעד גבוהים - יועץ, מנהיג פוליטי, מדריך מורה. מערכות מוח - אונות מצחיות ורקתיות והמערכת הלימבית. הערכה תרבותית - מוסדות חברתיים, קבוצות תמיכה, עבודת צוות. חשיבות - עולה עם עליית כלכלת השירותים.

אינטליגנציות מרובות בכיתה:

אינטליגנציה	נקודת חשיבה	פעילות	עזרים וחומרים	אסטרטגיות הוראה
לשונית	כיצד להשתמש בטקסט?	קריאה וכתובה, הרצאה, דיון, משחקי מילים	ספרים, טייפ, טקסטים, ספר קלטת	כתיבה, קריאה, נאום, דיבור, הקשבה
לוגית מתמטית	איך להציע חישובים, חידות, סיווגים?	ניסויים, פתרון בעיות, חידות, חישובים	מחשב, דיסקים, חשבונייה, מחשבון, מערכי מדידה	חשיבה, המשגב, הכללה
מרחבית	איך לשלב צבע וצורה?	ארגון, דגם, ציור, יצירה אומנותית פעילות מדמה, קריאת מפה	צבעי, חימר, חומרי פיסול, חומרי יצירה, טיול, מפות, קוביות, מצגות	צביעה\ ציור מיפוי, הכנת דגמים, הדמיה, צפייה קומיקס
תנועתית	איך לשלב פעילות פיזית ותחושות גוף?	פנטומימה, ריקוד, פעילות מוטורית תחושתית	כלי בניה, הרכבה, נועה, ספורט, עין יד מחשב.	בניה, מישוש, תחושה מוטורית גסה ועדינה
מוסיקלית	איך לשלב צלילים ומוסיקה?	הקשבה, מוסיקה, הלחנה, נגינה	טייפ, תוכנות מוסיקליות, כלי נגינה, אמצעים להפקת צליל	שירה, האזנה, קצב תיפוף, הלחנה, ראפ

הצעה לפעילות:

- כל תלמיד מקבל דף "אני והאינטליגנציות שלי".
- מסבירים לתלמידים שהולכים לעבור אינטליגנציה, אינטליגנציה.
- התלמידים יצטרכו לסמן במשבצות שמתחת לשם האינטליגנציה את המיקום שלהם כך: מתחילים במשבצת התכולה (רושמים בה בקטן 0) המורה מקריאה את המשפט הראשון. אם מה שכתוב במשפט נכון עבורי אני עובר למשבצת הימנית ורושם שם 1, אם מה שכתוב במשפט אינו נכון עבורי אני עובר למשבצת השמאלית ורושם 0. המורה מקריאה את המשפט השני. גם כאן אני צריך להחליט האם המשפט נכון עבורי (ימינה) או לא נכון עבורי (שמאלה).

במקרה ואני חוזר למשבצת שהייתי בה אני פשוט מוסיף את המספר של המשפט הנוכחי למספר שכבר רשום שם. לאחר 10 משפטים המשבצת בה אני עומד (וכתובה בה 10) היא המיקום שלי באינטליגנציה הזו (חשוב מראש להבעיר שלא מדובר במדד תקף אלא יותר במשהו משחקי שמאפשר לראות קצת נטייה של ילד).

לאחר שעושים זאת על כל האינטליגנציות כל תלמיד אומר מה הן שתי האינטליגנציות בהן הוא הכי חזק (קרוב ל +). חשוב - לא מבקשים מהתלמיד לחשוף איפה ממוקם כך שיכול להיות ששני תלמידים יגידו שהאינטליגנציה הגבוהה שלהן היא המוסיקלית כשאחד מהם הגיע לקצה של ה + והשני נמצא באמצע בין ה + למשבצת ההתחלה. מעניין אחר כך להתאים אסטרטגיות הוראה לתלמידים לפי האינטליגנציות שיצאו להם כהכי גבוהות (לפי הטבלה שלעיל).

להלן דף "אני והאינטליגנציות שלי לדוגמא" ולאחריו רשימת משפטים מוצאים לכל אינטליגנציה - ניתן לשנות\להוסיף משפטים כדי להתאים לאוכלוסיות שונות ולגילאים שונים.

קו ראשון - אינטליגנציה לשונית מילולית:	קו שני - אינטליגנציה לוגית מתמטית:
1. ספרים חשובים לי מאוד	1. אני מחשב מספרים בראש בקלות
2. אני אוהב לפתור תשבצים	2. תמיד אהבתי ללמוד מתמטיקה או מדעים בבית הספר
3. תמיד אהבתי שיעורי ספרות	3. אני אוהב חידות לוגיות ומשחקי היגיון
4. קל לי ללמוד שפה חדשה	4. אני אוהב למיין ולסווג דברים לפי קטגוריות או היררכיות
5. יש לי אוצר מילים גדול	5. אני חושב שלכל דבר יש הסבר רציונלי
6. אני יכול להסביר בקלות פירושים של מילים	6. אני בעל יכולות אסטרטגיות טובות
7. אני כותב או כתבתי שירים וסיפורים	7. חשוב לי לדעת איך דברים פועלים (טלויזיה, טלפון...)
8. יש לי זיכרון טוב לשמות	8. אני נהנה לפתור סודוקו
9. יש לי יכולת טובה מאוד להביע את עצמי בעל פה	9. אני אוהב למצוא פגמים לוגיים במה שאנשים אומרים או עושים
10. אני אוהבת להקשיב לאנשים מדברים ברדיו	10. אני עוקב אחרי התפתחויות מדעיות חדשות בעולם

<p>קו רביעי - אינטליגנציה גופנית תנועתית:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. אני עוסק בספורט כלשהו כל שבוע 2. קשה לי לשבת הרבה זמן במקום אחד בלי לעשות כלום 3. אני אוהב לעבוד עם הידיים: לתפור, לסרוג, לגלף, לבנות, לפסל, לגנן וכ' 4. אני יכול לחקות תנועות גוף ומניירות של אחרים בקלות 5. חשוב לי לגעת בדברים כדי לגלות עליהם יותר - אנ אוהב למשש דברים 6. כשאני מדבר אני מזיז את הידיים בצורה דרמטית 7. יש לי קואורדינציה טובה בין העין ליד 8. הרעיונות הכי טובים עולים לי כשאני בתנועה - הולך או רץ 9. את רוב שעות הפנאי שלי אני מבלה מחוץ לבית 10. אני אוהב לרקוד 	<p>קו שלישי - אינטליגנציה מרחבית ויזואלית:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. יש לי רגישות לצבעים (מבדיל בין תכלת לטורקיז לירקרק...) 2. כשאני עוצם עיניים קל לי לדמיין דברים שראיתי בעבר או שאני ממציא 3. אני אוהב לצלם ועושה זאת הרבה 4. אני אוהב להרכיב פאזלים 5. אני מצליח בקלות לקרוא מפה 6. אני אוהב לצייר 7. כשאני מקשיב אני משרבט על נייר בלי לשים לב 8. בבית ספר הייתי יותר טוב בגיאומטריה מאשר באלגברה 9. יש לי חלומות מפורטים ומלאי דימויים וצבעים 10. אני יכול בקלות לדמיין איך נראה מרחב ממעוף הציפור
<p>קו שישי - אינטליגנציה בין אישית:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. אנשים נוטים להתייעץ איתי על נושאים שונים 2. אני מעדיף ענפי ספורט קבוצתיים (כדורגל, כדורסל) על אישיים (שחייה, ריצה) 3. יש לי לפחות 3 חברים טובים מאד 4. אני נהנה ללמד אחרים את מה שאני יודע לעשות היטב 5. כשיש לי בעיה, אני פונה לאחרים לקבל עצה 6. אני בדרך כלל זה שמארגן את הפעילויות הקבוצתיות של החברה שלי 7. אני מרגיש בנוח בין אנשים 8. יש לי יכולת מנהיגות 9. אני אוהב להיות שותף בפעילויות קהילתיות 10. מאד קל לי ליצור היכרות עם אנשים זרים במקום חדש 	<p>קו חמישי - אינטליגנציה מוסיקלית:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. אני יכול להבחין בקלות בזיוף 2. אני זוכר בקלות מנגינות של שירים, גם אחרי שמיעה ראשונה 3. אני אוהב לשיר 4. חיי היו אומללים ללא מוסיקה 5. אני מנגן על כלי נגינה כל שבוע 6. אני זוכר בעל פה הרבה שירים ומנגינות, יותר מאחרים סביבי 7. אני הרבה פעמים מזמזם גם בלי לשים לב 8. אני מאוד רגיש לקולות מהסביבה 9. אני מסוגל לזהות דברים לפי הצלילים שהם משמיעים. 10. אני אוהב ללכת לישון עם מוזיקה שמתנגנת ברקע
	<p>קו שביעי - אינטליגנציה תוך אישית:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. יש לי כוח רצון 2. אני יודע במה אני טוב ומה החוזקות שלי 3. אני יודע מה החולשות שלי 4. אני יכול לבטא את רגשותיי בקלות 5. אני שם לעצמי מטרות ויודע איך להשיגן 6. יש לי הערכה עצמית גבוהה 7. אני מסוגל לשמור סוד לאורך זמן 8. טוב לי להיות עם עצמי לבד 9. אני עצמאי מאוד 10. אני יכול לשבת שעות ולחשוב על היום שהיה לי ועל הבחירות שעשיתי

מפת העיר

היכרות עם שיגרת החיים הנוכחית של התלמידים, תמיכה בגילוי חוזקות ותחומי עניין, גיבוש וקרבה קבוצתיים.
הכנות: לכל ילד צילום סכמתי של מפת העיר.

דיון מקדים עם התלמידים, על ה"מקרא" של המפה: כ"א יתבקש לצבוע חלקים במפה בהתאם לפעילותו בעיר, לדוגמא: צבע אדום - מקומות בהם אני מבלה. צבע כחול - מקומות בהם אני נח. צבע כתום - מקומות שמאתגרים אותי. צבע ירוק - ספורט ותנועה. צבע אחר... הוסיפו בעזרת הילדים צבעים ופעילויות.

בהמשך, כ"א מוזמן לצבוע חלקים במפה לפי חייו. בשיחה בכיתה יש שיתוף וניסיון למצוא אזורים משותפים ושונים. ניתן לשאול: האם בפעילות נזכרתי במשהו שאני טוב/ה ו/או מתעניין/ת בו?

מפת עתיד

מפת עתיד היא דרך להציג את המטרות והחלומות שיש לתלמיד על חייו. אפשר להתמקד בעוד 10, 25 או 50 שנה. דמיין שאתה במסיבה שנחגגת עבורך בכדי לציין את הישגיך לפני שפרשת מהקריירה שלך. דמיין איפה המסיבה מתקיימת, מי נמצא שם, ובעיקר מה הם אומרים עליך. התרגיל הזה אמור להיות מציאותי. בהבנה שאתה שולט על הרבה מאד אירועים בחיך, מה אתה באמת חושב שאנשים יגידו עליך אם תשיג את המטרות הגדולות שלך?

במשך כמה דקות כתוב דברים שאתה חושב שאנשים במסיבה שלך יגידו עליך כאדם, ועל הדברים שעשית במהלך החיים. חשוב על מה אתה רוצה לכלול בחיים שלך. חשוב על השאלות הבאות:

איזה מקצוע/ קריירה אתה רוצה לעצמך?

אילו לימודים למדת?

איך תהיה מעורב בקהילה שלך?

אילו פעילויות התנדבות תעשה?

איזו משפחה תהיה לך?

איך את/ה תומך את הקשרים שיש לך עם משפחתך? איך אתם מתייחסים אחד לשני?

אילו טיולים עשית?

איפה הבית שלך? (עיר, שיכונים, כפר, ארץ)

אילו תחומי עניין ותחביבים יש לך?

האם יש לך אמונה או דת בחיך? מהי?

איזה ספורט אתה עושה?

אילו יכולות יש לך?

איזה מין אדם אתה (מה החברים, המשפחה והשכנים שלך יגידו עליך)?

איך אתה ממשיך לצמוח אינטלקטואלית?

דבר/י עם מבוגר שאתה מעריך.

איזה היבט בחיים שלהם אתה מעריך? אילו מיומנויות, סגנון חיים, אמונות, בחירות אתה מעוניין לשלב בחיך?

ערוך/כי רשימה של כל הדברים שאתה/רוצה להשיג בחיך בכל שלב: 2,5, 10, 25, 50 שנים לתוך העתיד. כתב/י רעיונות כולל ציר זמן כתוב, סיפור קצר, וידאו.

מטרות

סבב פתיחה: מה אני מאחל לעצמי שיקרה לי עד סוף השנה הזו?

עורכים דיון קצר וממשיגים מהי מטרה

לאחר הדיון מחלקים לתלמידים את הדפים משיעור קודם + דף בו יש מקום למלא:

לפחות מטרה אחת לימודית בבית ספר: (יכול להיות להגדיר שיפור בציון במקצוע מסוים, יכול להיות להגדיר ממוצע אליו שואפים בסוף שנה, יכול להיות להגדיר 0 בעיות התנהגות בשיעורים אצל מורה מסוים\מת וכו' - חשוב שזה לא משהו שאני עושה כרגע אלא משהו בנוסף\מעבר למה שכרגע כבר קורה)

לפחות מטרה אחת חברתית קהילתית: (יכול להיות תדירות של בילוי עם חברים, יכול להיות הגדרה של כמה אנשים חדשים רוצה להכיר, יכול להיות הגדרה של כמות שעות התנדבות בקהילה, יכול להיות הגדרה של ארגון פעילות חברתית לקהילה אליה אני שייך\כת, יכול להיות הגדרה של הצטרפות והשתתפות בפעילות של תנועת נוער וכו' - חשוב שזה לא משהו שאני עושה כרגע אלא משהו בנוסף\מעבר למה שכרגע כבר קורה)

לפחות מטרה אחת משפחתית ביתית: (יכול להיות הגדרה של עזרה בבית, יכול להיות לארגן אירוע\טיול משפחתי, יכול להיות הגדרה של עיצוב מחדש של החדר שלי, יכול להיות לקחת על עצמי לארגן משהו להורים וכו' - חשוב שזה לא משהו שאני עושה כרגע אלא משהו בנוסף\מעבר למה שכרגע כבר קורה) לפחות מטרה אחת נוספת מכל סוג שהוא: (יכול להיות כל דבר כולל שבירת שיא במשחק מחשב, הוצאת רישיון נהיגה, השגה וטיפול בחיות מחמד, התחלה של חוג חדש, נסיעה לטיול בנגב וכל דבר שהייתי רוצה – חשוב שזה לא משהו שאני עושה כרגע אלא משהו בנוסף\מעבר למה שכרגע כבר קורה).

בהצגת הדף יכול מאד לסייע עם המחנך\כת י\תציג דף כזה ממולא על עצמו\ה.

לאחר מילוי הדפים כל אחד\תציג\ה בקבוצה שלו\ה מה רשם\מה והקבוצה נותנת התייחסות - לפי אותו עיקרון של תמיכה ועידוד

(להדגיש שלא מזלזלים או מבטלים את המטרות של האחר ואין תחרות למי יש מטרה יותר טובה או יותר גדולה).

לאחר העבודה בקבוצות הקטנות במליאה מקיימים דיון על איך זה היה לעבוד על המטרות ועל איך זה היה להציג אותן לקבוצה הקטנה. **סבב סיכום:** מה אני יכול לעשות בשבועיים הקרובים כדי לקדם אחת מהמטרות שרשמתי היום.

הצבת מטרות אישיות

עזרים: באולינג, קליעה למטרה, דף מטרות אישי

מתחילים את השיעור עם משחק קליעה למטרה ובאולינג. כל אחד מנסה לקלוע למטרה.

לאחר המשחק שואלים את התלמידים איך היה לקלוע למטרה? מגדירים מהי מטרה? למה חשוב להציב מטרה?

לאחר הדיון בנושא המטרה שואלים תלמידים אם יצא להם להציב מטרה כלשהי בחיים (משתפים את כולם).

לאחר הדיון הקצר כל אחד מקבל דף אישי ומגדיר לעצמו מטרה שהוא רוצה להציב לעצמו השנה (אפשר להגדיר איתם כמה תחומים). מתחלקים לשלוש ומבקשים לספר אחד לשני על המטרה.

לאחר מכן כולם עומדים מול הקליעה למטרה ומנסים שוב לקלוע אך הפעם כל אחד אומר לאחר הניסיון לקלוע מה המטרה שהציב לעצמו (לא לחייב את התלמידים לומר אם אינם מעוניינים, עדיין הם יכולים לנסות לקלוע).

קרוסלה - שאלות לעתיד

מחלקים את הקבוצה לשניים. מסתדרים במעגל פנימי ומולו מעגל חיצוני. על הקבוצה לספר אחד לשני על נקודות בעתיד על פי הנחיית החונכת: היכן תגור בעוד 15 שנה? מה יהיה מצבך המשפחתי? מה אתה עושה בצבא? האם ומה אתה לומד? במה אתה עובד? מה התחביב שלך בשעות הפנאי? מי החברים שלך? ועוד. אחרי כל שאלה, היושבים במעגל החיצוני זזים כסא אחד עם כוון השעון, כך שכעת הם מול בני זוג חדשים. אפשר לבקש כל פעם מילד אחד לשאול את השאלה המנחה

חלום אחד לעוד 51 שנה

כל ילד כותב על פתק, מבלי להראות לשאר, חלום שהוא רוצה להגשים בעתיד הרחוק, מטרה חשובה, משהו שהוא מתכוון שיהיה לו (פיסי, רגשי וכד') אפשר לבטא את החלום באופן ציורי ולא מילולי. החונכת/אוספת את כל הפתקים ומפזרת אותם על הרצפה במרכז המעגל. כעת מזמינים כל פעם תלמיד אחר לבחור פתק ולנסות להתאימו לילד המתאים. אם לא מצליח - פותחים את האפשרות בפני כל הקבוצה. בכל מקרה לאחר שזוהה התלמיד, הוא מקריא את החלום, אפשר להתייחס לחלום בקבוצה. לאחר מכן ניתן לערוך טקס הטמנת חלומות הקבוצה למשמורת וכ"ו - משהו שתחזרו אליו בכנס מחזורים (אמיתי) שיהיה...

תעודת זהות עתידית

גם כאן, ניתן לראות אם בא להם להוסיף פרמטרים נוספים. כמו כן, ניתן להציע תוספת של ביטוי ויזואלי או יצירתי אחר לזהות שלהם. למשל מצגת מחשב, שתבטא את ההתפתחות שלהם עם השנים - יש הרבה ילדים שיצירת מצגת תדבר אליהם יותר מכתיבה יבשה. אם תהיה הענות לכוון זה - כדאי לאפשר להם להציג זאת מול התלמידים בחדר מחשבים. את תעודות הזהות ניתן להציג קודם בשלשות העצמה ואחר כך - למי שרוצה - במליאה השלמה.

מטרות לעתיד

כל המשתתפים מקבלים פתק עם שאלה, שהם צריכים לשאול את כל חברי הקבוצה. בתנועה - מסתובבים בחדר עם מוסיקה, וכל פעם שהמוסיקה עוצרת, נעמדים מול האדם הכי קרוב (בזוגות) ומחליפים שאלות - כ"א עונה לשאלה שנמצאת אצל חברו. (אפשר בכתב, אפשר אפילו בשתיקה). היעד - כ"א ענה על השאלות של כולם. שאלות למשחק הפתיחה:

איפה אני גרה בעתיד?

מה המקצוע שלי בעתיד?

מאיזו חופשה חזרתי בעתיד?

באיזה אוטו אני נוהגת?

באיזו פעילות התנדבותית אני עוסקת?

מכשיר חשמלי שאני סומכת עליו בעתיד?

פעילות ספורטיבית בעתיד?

מי במשפחתי?

בעלי חיים שיש לי?

איך נראה הבית שלי בעתיד?

קשריי החברתיים בעתיד?

מקומות בילוי שלי בעתיד?

אתגרים חדשים העומדים בפניי?

תחביבים בעתיד?

שעות הפנאי בעתיד?

בילוי משפחתי?

עיקרי התזונה שלי?

מטרות לשנה הקרובה

מתוך השאלון לבירור מטרותיך, כתוב במסמך זה סיכום של חמש מטרות מרכזיות:

1. מטרות אישיות:

המטרה האישית המרכזית אותה אני מעוניין להגשים בחיי בשנה זו היא:
(אישי/ משפחתי/ חברתי)

2. מטרות לימודיות:

א. מקצוע שבו אני מצליח ואני מעוניין לטפח:

ב. מקצוע שאני מעוניין להשתפר בו:

ג. מיומנות לימודית/ארגונית שאני מעוניין ליצור בה שינוי השנה -

3. מטרת הצטיינות:

תחום שאני בוחר להצטיין בו השנה:

פעילות הצבת מטרות

חשוב לפתוח ולומר שהצבת המטרות עוסקת בעתיד הקרוב. מדובר בעתיד של השנה הקרובה. הפעילויות שעשינו עד כה עסקו בעתיד הרחוק, בפנטזיה הרחוקה. כעת אנחנו חוזרים ומתכנסים לעתיד בר מימוש. כל התלמידים מקבלים את דף חילוף המטרות. כדאי בשלב זה לעבוד באופן אישי - בכתה ובבית - להמליץ להם להיעזר גם בהורים. זה הזמן לתת מקום ודגש 'שלשות העוצמה': 'שלשות העוצמה' יהוו מקום בו אנחנו מציגים את הכיוון שלנו, מקבלים ייעוץ, חיזוק, חשיבה נוספת, תיקון ושוב חוזרים אל עצמנו. כמו כן, 'שלשות העוצמה' הן קבוצת תמיכה מחד, וקבוצת מחויבות מאידך - אני עורך את החוזה לא רק מול עצמי אלא גם מול 'שלשת העצמה' שלי.

תכנית אסטרטגית להגשמת מטרה - דוגמא

המטרה - שיפור ההישגים בכל המקצועות, במיוחד באנגלית.

מכשולים צפויים בדרך להשגת המטרה

לא אוכל להסתדר עם הלימודים ועם כל החוגים שיש לי
המורה לאנגלית לא תתייחס אלי יפה וזה יפריע לי ללמוד.

לא אוכל לקבל עזרה משום מקור

אתחיל את השנה במרץ ואתעייף בדרך

אם אלמד הרבה אפסיד חברים

רשימת יעדי ביניים ורשימת רעיונות להתמודדות עם המכשולים:

יעדים	התמודדות עם מכשולים
להצליח במבחנים	יש אפשרויות רבות לקבלת עזרה: הורים, אחותי, מורה פרטי, חוג לאנגלית, שעות תגבור בבית הספר
ליצור קשר טוב עם המורים המקצועיים	המורה לאנגלית תתייחס אלי בסדר אם אני אתנהג בסדר
תכנית שבועית שתכלול חוגים וזמן שיוקדש ללימודים.	חברים טובים באמת, יבינו אותי ואף ישמחו לעזור לי, ואפנה זמן בתכנית השבועית גם לחברים.
להכין שיעורי בית - לתת לעצמי פרס בסוף כל שבוע שבו הצלחתי	בנושא "מוטיבציה" אפשר למצוא חומר ואפילו עזרה.

סידור יעדי הביניים על פי סדר קדימויות

אתחיל בתכנון שבועי

במקביל - אשתדל לשמור על יחסים טובים עם מורי המקצועיים ואכין שיעורי בית.

אם אתקל בקושי אבקש עזרה מהמחנכת לקבל שעות תגבור פרטניות.

להצליח במבחנים

אם יוצאים מגיעים למקומות נפלאים

אנחנו הולכים לצאת למסע לעבר הפרח. כאשר הדרכים לפרח הן מגוונות ורבות.

הפעילות מחולקת לשני חלקים: המסע אל המטרה והדרך בה אני עובר לקראת המטרה.

חלק א':

מורה: לפניכם תמונה, שמציגת בה נקודת מטרה, אליה אתם צריכים להגיע. בחרו לכם נקודת התחלה, ממנה אתם יוצאים למסע וציירו את הדרך בה תלכו כדי להגיע ליעד.

לאחר שהתלמידים סיימו לצייר הם תולים את הציורים על הקירות מסביב (או על הרצפה במרכז). התלמידים מסתכלים על התמונות השונות - מתקבלת תמונה כיתתית.

שלב א': מי שרוצה להתייחס למה שהתקבל - מוזמן.

שלב ב': תלמידים שמעוניינים מספרים על המסע שלהם.

המורה מסב את תשומת הלב לבחירות שהתלמידים עושים, לסגנונות ההתמודדות שלהם (בוחר שביל קצר וקשה, ארוך ומתון יותר...); מאיזו נקודת מוצא הוא הגיע, האם הוא כבר נמצא במעלה ההר, האם בתחתיתו, האם במרחק גדול; האם הוא רואה קושי כאתגר או כחומה בלתי עבירה...

בסיום הפעילות המורה ממליל וממשיג את מה שעלה (לדוגמא: אני רואה שרבים מן התלמידים... ויש ש...). יש מקום להתייחסות הקבוצה לתובנות המנחה (מסכימים... זה היה חידוש...).

מטלה: חישובו על אנשים שונים (אנשי שם, דמויות בהיסטוריה, תלמידים, חברים, אנשים בשכונה, אחר...) שחלמו / הציבו להם מטרה והשיגו את יעדם.

כל אחד בקצב שלו מוזמן לרשום את השמות שחשב עליהם על הבריסטול.

התייחסות למפה שהתקבלה:

למה בחרת בדמות

מה בדמות הזו הפך אותה למשמעותית בעיניך

איזו מטרה הצבת לך בחיים והצלחת להגשים אותה? מה עזר לך להצליח.

בדרך להגשמת מטרות

א. חשבו על מטרה גדולה כלשהי שחשוב לכם להגשים עד סוף השנה (בתחום החברתי, הלימודי, המשפחתי, האישי...)
מטרה _____

ב. ערכו רשימת מכשולים היכולים להפריע לכם להשיג את המטרה

ג. חשבו על דרכים להתמודד עם המכשולים שבדרך ורשמו את רעיונותיכם.

ד. ערכו רשימת יעדי ביניים להגשמת המטרה

ה. סדרו את יעדי הביניים על פי סדרי קדימויות.

ו. רשמו דרכי פעולה להשגת כל יעד ביניים

ז. מי יכול לעזור לכם להגשים את המטרה?

פעילות סיכום המטרות - משחק שקפים

כל התלמידים מקבלים שקפים קטנים. על השקף מציירים את אחת המטרות שהציבו לעצמם. בעזרת מטול שקפים מקרינים שקף אחר שקף. תחילה מנסים לזהות את המטרה ואת התלמיד/ה לווה שייכת המטרה. אותו/ה התלמיד/ה צריך/ה להסביר את המטרה וכך עוברים את כל הקבוצה.

חתימת חוזה אישי

במהלך חודש דצמבר פורטה החשיבות של חתימת החוזה האישי גם אם ראשוני במפגש יום ההורים. ובעיקר במיקוד היציאה למקום ההתמחות והצגת מקום ההתמחות.

במועד שנקבע לכך יש לארגן מפגש טקסי של חתימה על התכניות האישיות - מומלץ להגיע לכך לפני חנוכה.

שיעור לפני כן כדאי שיהיה שיעור שבו מחליטים שהתכניות מדויקות ומשופרות לשביעות רצון כולם כך שבשיעור הבא נעשה טקס חתימה (אפשר להביא כיבוד ומומלץ להפוך את השיעור הזה לחגיגי, אולי אפילו לעשות את זה אחה"צ עם הורים\מורי מקצוע שמלמדים את הכיתה\אורחים אחרים). להגיד גם שבשיעורים שיהיו אחר כך נעזור אחד לשני במימוש התוכניות האישיות הללו - לצורך החתימה צריך שני העתקים של כל תכנית כך שאחרי החתימה העתק אחד נשאר אצל התלמיד\ה והשני אצל המחנך\כת.

חתימות - אפשר חתימה של התלמיד\ה ושל המחנך\כת או לחילופין חתימה של התלמיד\ה וחתימה של נציגים מטעם הכיתה. - להדגיש שהחתימה מייצגת התחייבות של התלמיד\ה לעשות כמיטב יכולתו\ה לעמוד בתכנית האישית והתחייבות של הקבוצה כולה ושל המחנך\כת לעשות כמיטב יכולתם לעזור לו\ה במימוש התכנית

עיצוב ונוסח התכנית - הבחירה באיזה תוכן יופיע בתכנית האישית עליה חותמים ובאיזה עיצוב ייעשה שימוש נתונה למחנך ולתלמידים. אין כמעט סוף לאפשרויות. הבחירה צריכה לקחת בחשבון שלושה מרכיבים עיקריים:

1. התכנית האישית עליה חותמים צריכה לייצג בצורה הטובה ביותר את התוצר של העבודה על 5\10 השאלות של ה SML בשבועות שקדמו לחתימה. שווה לעבור על כל החומרים שנאספו בתהליך העבודה ולחשוב על מה ואיך לייצג אותם בתוך התכנית האישית עליה חותמים.
2. התכנית האישית עליה חותמים אמורה להיות עוגן משמעותי להמשך העבודה בהמשך השנה. בשל כך יש חשיבות לבחון באיזה מתודות ואופנים מתכננים לבצע את המעקב על היישום שלה ובהתאם לכך איזה תוכן ואיזה עיצוב של התכנית האישית ישרת הכי טוב את המעקב הזה (לשם כך שווה לקרוא את החלק על המתודות לדוגמא של מעקב על יישום תכניות אישיות כדי לבחור ברמה הכללית את הדרך בה המחנך מתכוון להמשיך את העבודה לאורך שארית השנה ולהתאים אליה את התכניות האישיות.
3. בסופו של דבר התכנית האישית היא תוצר פיזי ולעתים הרעיונות הכי טובים יכולים ליפול מסיבות טכניות של ביצוע. חשוב שההחלטה לגבי מה יהיה בתכנית האישית ואיך היא תראה תקח בחשבון את האפשרויות הטכניות הקיימות בבית הספר (למשל הדפסה בצבע או שחור לבן? על נייר רגיל או נייר מיוחד? מקוון או לא? וכו')

מתודות לחנוכה

מביאים כמות גדולה של מגזרות נייר בצורת פנס שיש בהן מקום לכתיבה ומגוון רחב של צבעי פנדה וטושים עבים. נותנים הנחיית כתיבה שמתייחסת לפנס, למשל: "שכל אחד יכתוב על הפנס שלו מה מאיר לו את הדרך", או "שכל אחד יכתוב על הפנס שלו מה מביא לו אור לחיים" וכו'. כמו כן מבקשים מכולם לצבוע את הפנס שלהם בשלושת הצבעים האהובים עליהם. אחרי שכולם סיימו לכתוב עושים סבב בו כל אחד מציג את הפנס שלו מסביר מה כתב על הפנס ולמה בחר את הצבעים שבחר. בסיום אוספים את הפנסים לצורך תלייה על קירות הכיתה.

מביאים סביבון גדול שכתובים עליו נ', ג', ה' ו פ'. כל אחד בתורו מסובב את הסביבון וצריך לענות על הנחייה לפי האותיות שכתובות על בריסטול למשל:

<p>נ' = נמלה - סיטואציה שבא הרגשתי קטן ו\או לא נראה. ג' = ג'רפה - סיטואציה שבא הרגשתי על הגובה ו\או בעננים. ה' = היפופטם - סיטואציה שבא הרגשתי כבד ו\או עייף. פ' = פרפר - סיטואציה שבא הרגשתי קליל ו\או משוחרר.</p>	<p>נ' = נס שקרא לי. ג' = הדבר הכי גדול שאני מאחל לעצמי. ה' = משהו, או מישהו שהיה לי בעבר ואני מתגעגע אליו. פ' = פה הבית שלי - מה זה בשבילי בית?</p>
--	--

מחשיכים לגמרי את הכיתה (צריך לארגן מראש כיתה שיש לה כיסוי שחור לחלונות וניתן לעשות בה חושך מוחלט) מארגנים נרות שטוחים עם תחתית מתכת (למנוע נזילות של שעווה) כמספר המשתתפים פלוס 1. יושבים על הרצפה במעגל. במרכז המעגל נר אחד דולק. לכל משתתף נר אחד דולק אצלו. כל אחד בתורו נכנס למעגל עם הנר שלו ומספר על חוויה טובה שהייתה לו בחושך. לאחר שהוא מספר את החוויה הוא משאיר את הנר שלו במרכז וחוזר למקומו. בסוף הפעילות כל הנרות במרכז עושים אור גדול ואספנו מגוון רחב של סיפורי חוויות חושך טובות.

ימי הורים פגישות הורה-תלמיד-מחנך

מטרת ימי הורים היא לבחון את תחושתיו ותפקודו של התלמיד בבית הספר. חשוב שהפגישה תעסוק בגיוס ההורים לתמוך במציאת מקום התמחות וביציאה למקום התמחות. בחינה זאת נעשית בצורה דיאלוגית ומתוך העברת האחריות עליה לתלמיד כחלק מהאחריות המועברת לתלמיד חשוב שהתלמיד הוא זה שיעשה את ההצגה שלהתוכנית ויפרוש את המטרות, היעדים והשיקולים. לפני יום ההורים מומלץ לתת לתלמיד ולהורים הנחיות הכנה:

לתלמיד ההנחיות יכללו שאלות לרפלקציה עצמית על תפקודו. שאלות כגון:

איך היית מסכם את תקופת הלימודים האחרונה? במה אתה טוב? במה אתה פחות טוב? במה התקדמת מאז השיחה האחרונה? במה התקשית מאז השיחה האחרונה? מה היית רוצה שיקרה בתקופה הבאה? מה אתה מתכוון לעשות כדי להשיג זאת? מה אתה צריך מהמחנך לשם כך? מה אתה צריך ממורי המקצוע לשם כך? מה אתה צריך מההורים שלך לשם כך? וכו'...

ניתן לחלק את השאלות וההתייחסויות להיבטים לימודיים, היבטים חברתיים, היבטים התנהגותיים, היבטים אישיים משפחתיים אחר. ניתן לתת לתלמיד למפות את עצמו בכל תחום. ניתן לבצע שיחת משוב מקדימה ליום ההורים שמטרתה:

- המשוב נועד להפוך את תהליך הלמידה של המקבל לגלוי ושקוף לו עצמו ובכך להחזיר לו את האחריות על תהליך הלמידה.
- המשוב מאפשר ללומד לשפר את היכרותו עם עולמו הפנימי.
- המשוב מהווה כלי מרכזי בתהליך הגדרת מטרות והוצאתן אל הפועל.
- המשוב מאפשר לפתח את תהליך הלמידה.

ו. המשוב עונה על הצורך הבסיסי של האדם בתגובה ובהתייחסות למעשיו. זאת כדי למנוע הרגשה של הזנחה ובדידות.

להורי התלמיד ההנחיות יכללו שאלות לרפלקציה על תפקודו של ילדם. שאלות כגון:

איך היית מסכם את תקופת הלימודים האחרונה? במה הילד שלך טוב? במה הילד שלך פחות טוב? במה ילדך התקדם מאז השיחה האחרונה? במה ילדך התקשה מאז השיחה האחרונה? איך התפקוד של ילדך בבית? מה אתה מתכוון לעשות כדי לעזור לילדך בלימודים? וכו'...

מהלך השיחה

ביום ההורים יתחיל בכך שהתלמיד יציג את התקופה שעברה מאז השיחה האחרונה ויתייחס להתקדמות שלו ולקשיים שלו. השאיפה היא שהתלמיד יהיה זה שיציג את התמונה הכוללת של מצבו מבלי שהמורה יצטרך "לדווח" להורים. אחרי שהתלמיד יסיים (כולל להגיד מה רוצה שיקרה ומה הולך לעשות לשם כך) יגיע תור ההורים ורק בסוף המחנך מדבר כשהשאיפה היא שכשיגיע תורו לדבר הוא בעיקר יאסוף

את כל מה שנאמר וייתייחס למה הוא ובית הספר יכולים לעשות כדי לסייע לתלמיד. במקרה הצורך המחנך גם יתייחס למה בית הספר מצפה\דורש מהתלמיד (אם לא עלה כבר בדברי התלמיד או הוריו).
 בסיום פגישת ההורים חשוב שתהיה חתימה על חוזה הלמידה האישית, גם אם הוא ראשוני ומייצג באופן חלקי את מטרות התלמיד. בכל מקרה חשוב שהחוזה יתייחס למקום ההתמחות של התלמיד וליציאה שלו למקום ההתנסות.

פעילות יישום אישי דרך היוועצות עם מבוגר משמעותי

כל ילד ממלא לעצמו טבלה הנוגעת במקומות ללמידה לקראת השגת המטרה. הציעו לילדים לשתף את ההורים/המבוגר המשמעותי בחשיבה שלהם ולקבל את עצתם. לאחר שכל ילד ממלא לעצמו הוא מציג את החשיבה שלו בשלוש העוצמה ומקבל את עצות השלשה וכו'. אפשר להציע למי שרוצה או שתקוע ללא הצעות לפתוח את הדברים במליאה

תכנון זמן

קטע קריאה - זמן ל-10 עניינים מאת יאנוש קורצ'אק:

- קח לך זמן לעבודה זה מחיר להצלחתך
- קח לך זמן לחשיבה זה מחיר הכוח שלך
- קח לך זמן למשחקים זה סוד הנעורים שלך
- קח לך זמן לקריאה זה בסיס הידע שלך
- קח לך זמן לשלווה זה מה שישטוף את האבק מעיניך
- קח לך זמן להכיר ידידים זה מעיין האושר שלך
- קח לך זמן לאחוות האדם היא מבטיחה לך תרומה לזולתך
- קח לך זמן לחלומות זה ימשוך את נפשך אלי כוכבים
- קח לך זמן לצחוק ולשובבות זה יקל עליך את מעמסת החיים
- קח לך זמן לתכנון - ואז תהיה לך אפשרות לבצע את כל האחרים

פעילויות שחייבים לבצע	פעילויות שמעוניינים לבצע אבל לא חייבים	פעילויות פנאי
להתכונן למבחן מחר לקחת את אחי מהגן	לסדר את שולחן הכתיבה לקרוא כתבה ב"מעריב לנוער" לצלם מחבר שיעור שהפסדתי	לדבר עם חבר בטלפון לסדר את אלבום התמונות ל"הוריד" שיר לmp3- להתכתב ב- ICQ לטייל בקניון

תארו לעצמכם, שיש בנק המזכה אתכם כל בוקר בסכום של 86,400 ₪
היתרה אינה עוברת מיום ליום. בכל לילה, כל סכום שלא הוצאתם במשך היום נמחק -
והחשבון שלכם מתאפס.
מה הייתם עושים?
מוציאים כל שקל כמובן. לכל אחד מאיתנו יש בנק כזה

שם הבנק: בנק הזמן

בכל בוקר אנו מזוכים ב 86,400 שניות. בכל לילה מה שלא נוצל לטובה, הולך לאיבוד. היתרה אינה עוברת ליום המחרת.
בכל יום נפתח החשבון מחדש, בכל לילה מה שנותר נמחק.
אם לא השתמשתם במה שהיה בחשבון - ההפסד כולו שלכם.
אי אפשר לחזור אחורה, גם אי אפשר למשוך כנגד המחר.
מוכרחים לחיות בהווה, על חשבון הזמן שניתן לנו בכל יום.

תכנון זמן - מדוע קשה לנו לתכנן?

להעלות לדיון כיתתי ולהוסיף סיבות מתוך תשובות התלמידים.
"קשה לחשוב לי על הכל מראש, זה גוזל זמן רב ומאמץ עד שלפעמים אני מבזבז יותר זמן על התכנון מאשר על המשימה עצמה"
"גם אם אני מתכנן אחר כך אני שוכח את מה שתכננתי כך שאני לא רואה מה הטעם בזה"
"אני לא אוהב לחשוב מראש על דברים, אני אוהב לעשות מה שבא לי באותו הרגע"
"אני יכול לפעול רק כשאני בלחץ, אם אני לא מוכרח אז אני לא עושה"

מארגנים את הזמן

קבוצה אחת מקבלת דף עם שלש משימות ברורות ביותר, תחומות בזמן - זמן מוגדר לכל משימה. הקבוצה השנייה תקבל את אותו הזמן אך לא ינתנו להם כל המשימות מראש אלא המשימה הפחות הגיונית תחילה לאחר זמן מה תינתן להם משימה נוספת ולאחריה המשימה השלישית. זאת מבלי שהקבוצות מכירות את ההנחיות.
דוגמאות למשימות: **קבוצה א'** 1. כל ילד מנפח בלון. 2. כל ילד מצייר על הבלון דיוקן עצמי. 3. כל הקבוצה עומדת במעגל ומשחקת "שמות"

עם כל הבלונים והכל בארבע דקות.

קבוצה ב' - מבצעת את המשימות בסדר הפוך ובהקצאת זמן לא מותאמת לכל משימה. סביר שלא יהיה להם מספיק זמן לסיום המשימה. במליאה נתחו את מה שהיה, את התחושות של שתי הקבוצות, למי היה נוח, למי לחוץ והמסקנה המתבקשת באשר לחשיבות האדירה של ארגון הזמן בתהליך.

להבנת ערך הזמן

קטע קריאה ודיון על ערכו של זמן וחשיבות ניצולו באופן אפקטיבי

להבנת ערכה של שנה, שאלו תלמיד שנשאר כיתה.

להבנת ערכו של חודש, שאל אמא שילדה פג.

להבנת ערכו של שבוע, שאל את עורך השבועון.

להבנת ערכה של שעה, שאל זוג צעירים אוהבים, הממתינים חסרי סבלנות בכדי לראות האחד את השני.

להבנת ערכה של דקה, שאל מישהו אשר אחר את הרכבת, האוטובוס, הטיסה.

להבנת ערכה של שנייה, שאל מישהו שניצל מתאונת דרכים

להבנת ערכה של אלפית השנייה, שאל את הספורטאי שזכה במדליית כסף בלבד, בתחרות אולימפית.

בניית תוכנית פעולה שבועית וארגון זמן

בשלב זה תרחש עבודה פרטנית של כל ילד לבנו את סדר השבוע שלו בשילוב פעילויות הלמידה של לקראת השגת המטרה. שוב כדאי לעבוד על הדברים אישית, בשלשות העצמה ובאמצעות השיחות האישיות. שלב זה של ארגון הזמן חשוב ביותר בתהליך ורצוי לסיימו עד החוזה. עם זאת, במקרה של תקלת ארגון זמן שלנו. אפשר לסיים זאת גם לאחר חתימת החוזה. לעומת זאת הכרחי להחליט על ה"איך" עצמו.

חומרים למחשבה:

"המטרה של הלמידה הפלורליסטית היא הימצאות הלומד בתהליכי צמיחה. התהליך, כפי שמראה זאת מיהלי, נמצא במתאם הגבוה ביותר להגדרות השונות של אושר ויצירתיות. תפקיד המעבר באזורי חוזק הוא 'להטעין' את הלומד "באמונה עצמית" ש"הוא שווה" ו"הוא יכול". 'טעינה' זאת היא תוספת לטעינה הטבעית שמתרחשת באזור הצמיחה. אבל מאחר ואזורי החוזק לרוב קבועים, ואזורי הצמיחה הם דינמיים ותלויים בזמן ובמצב פסיכולוגי, נוצר מצב מיוחד שכדי להיות במצב צמיחה הלומד חייב לצאת מאזורי החוזק שהפטיקו לרתק אותו, ובמצבים מסוימים לחזור לאזורי החוזק כדי להיטען באנרגיה לקראת מסע בעקבות אזור הצמיחה. כלומר הלומד מנתב את תהליך למידתו בין אזורי חוזק לאזורי צמיחה, כשאזורי החוזק משמשים תחנות תדלוק במסע הצמיחה". (יעקב הכט)

מתודות לטו' בשבט

מביאים מגוון זרעים ואדניות מלאות אדמה (יכול להיות מעולה אם יהיה מקום בכיתה - בחלונות למשל, לשים אותן לאחר הפעילות). כל תלמיד מקבל זרע. כל תלמיד בתורו טומן את הזרע באדמה ואומר מה הוא זורע ומה הוא מקווה שיצמח לו\בו השנה. לאחר שכל התלמידים זרעו זרעים באדניות מניחים אותן במקום המתאים בכיתה ומשקים אותן. אפשר להחליט בכיתה איך תהיה האחריות על הטיפול באדניות כדי שמה שזרענו יצמח.

מביאים קערה ענקית מלאה במגוון של פירות יבשים ובריסטול (מגולגל) בו שאלות לפי סוגי הפירות. בהתחלה מעבירים בסבב את הקערה וכל משתתף צריך לקחת 4 פירות יבשים לבחירתו. לאחר שכל המשתתפים לקחו פירות יבשים פורשים את הבריסטול ובסבב כל משתתף צריך לענות על השאלות לפי הפירות שבחר.

דוגמאות לשאלות:

צימוק - מה הצעד הכי קטן שעליך לעשות כדי להתקדם בתכנית האישית שלך?

משמש - מהי ההצלחה הכי משמעותית שהייתה לך עד כה השנה?

תמר - איזה מבין המטרות שלקחת על עצמך הכי מאתגרת עבורך?

תאנה - מי יכול לעזור לך לקדם אחת ממטרותיך?

מביאים דפי 3A צבעים וטושים. ההנחיה למשתתפים היא לצייר עץ שייצג את הצמיחה שלהם מתחילת השנה.

יישום תוכנית אישית**הצעד הראשון**

מתאים כפעילות מיד לאחר החתימה על התכניות האישיות. מכינים מנייר עקבות צעדים ומחלקים למשתתפים. כל משתתף צריך לכתוב על הצעדים שקיבל את השם שלו ואת הצעד הראשון שהוא מתכנן לעשות ליישום של כל אחת מהמטרות שלו בתכנית האישית. זה צריך להיות משהו שהוא יכול לעשות תוך כדי שבוע. את הצעדים תולים על הקיר בכיתה. שבוע אחרי כל אחד נעמד ליד הצעדים שלו ומדווח מה עשה.

משימת השבוע

מפזרים על הרצפה כרטיסים עם מגוון של מטרות החוזה של תלמידי הקבוצה. התלמידים מתבקשים לבחור מטרה (אך לא את המטרה שלהם) כל אחד מתבקש להקריא את המטרה, לנסות לברר או לנחש של מי המטרה ולהטיל משימה לשבוע הבא הקשורה להשגת המטרה. התלמיד/ה אשר המטרה שייכת לו/ה צריך/ה לומר האם המטרה מתאימה לו, האם יכול לבצע אותה או האם יש משימה אחרת שיכול/ה לקחת על עצמו/ה.

מעגל ההצלחה וקושי

כרטיסיות כמספר התלמידים בשני צבעים.

סבב פתיחה: הצלחה שחוויתי בשבוע האחרון. כל התלמידים מקבלים שני פתקים בשני צבעים. על פתק אחד כותבים הצלחה שיש להם בהגשמת החוזה ועל הפתק השני צריכים לכתוב קושי שיש להם בהגשמת החוזה. את הפתקים שמים בסלסלה ומערבבים. בסבב כל תלמיד/ה מוציא/ה שני פתקים בשני צבעים באופן אקראי. מקריאים סבב הצלחות, שולפים פתק ומנסים לזהות של מי הפתק. בעל הפתק מסביר את ההצלחה בהגשמת החוזה. אח"כ ממשיכים בסבב קשיים.

שאלות מנחות: מה הביא אותך להצלחה? מה למדת ממנה? איך התמודדת עם הקושי?
מי/מה עזר לך? מה למדת על עצמך בהתמודדות עם הקושי? איזו משימה לוקח/ת על עצמך לשבוע הבא לקדם את אחת המטרות?

איך מודדים?

סבב פתיחה: דבר אחד שעשיתי בחודש האחרון שאני מרגישה שקידם אותי

כותבים רשימה של 10 מטרות על הלוח. עורכים דיון עם הקבוצה לגבי כל מטרה איך אפשר לדעת שהמטרה מיושמת, מה העדויות לדוגמא:

אני רוצה לשפר את רמת הצרפתית שלי - מיושם אם אני מצליח להשקיע כל שבוע לפחות שעתים ללמוד צרפתית, מיושם אם אני מצליח לראות ערוץ צרפתי בכבלים ולהבין מה מדובר שם, מיושם אם אני מצליח להתכתב בצרפתית עם מישהו מצרפת.
אני רוצה לשפר את הביצועים שלי בכדורגל - מיושם אם אני מצליח להתאמן לפחות פעמיים בשבוע בכדורגל, מיושם אם אני מתקבל לנבחרת נוער מקומית, מיושם אם אני מצליח להבקיע יותר שערים בכל משחק.
אני רוצה לעזור להורים שלי במטלות הבית - מיושם אם אני מצליח לפחות פעם בשבוע לעשות אחת ממטלות הבית, מיושם אם אחת ממטלות הבית הופכת להיות מטלה קבועה שאני אחראי עליה, מיושם אם ההורים שלי מודים לי על העזרה.
מבקשים מכל אחד/ת לרשום ביחס מטרות שבדף שלו/ה איך הוא/היא יוכל לדעת שהמטרה מיושמת. במליאה מזמינים את מי שרוצה לשתף במטרה אחת ובדרכים בה הוא/היא יתדע שהמטרה מיושמת?

משחק הזיכרון - איך נראית מטרה?

מכינים דוגמאות של מטרות המתורגמות למדדי הצלחה

על כרטיס אחד כותבים את המטרה ועל התואם שלו את מדדי ההצלחה

אפשר להכין מספר דוגמאות מראש ולתת כשלב שני לתלמידים להכין כרטיסים ולשחק "במטרות שלהם" דוגמא:

מטרה - הגדלת מספר החברים שלי

יעד - עד סוף השנה יהיו לי 2-3 חברים חדשים

מדדי הצלחה - בהפסקה אני לא לבד

יש לי פגישות עם חברים אחרי שעות הלימודים

ביום שישי אני יוצר לבלות עם חברים

מטרה מטרה שעל הקיר

כתבו על מראה את המטרה שלכם התבוננו בה והשיבו לשאלות שהיא שואלת אתכם:

איך אני נראית?

איך אני נשמעת?

מה אתה/ה מרגיש/ה

מה אומרים לך?

מטרה בראש

כל אחד כותב את המטרה שלו על כתר מבריסטול

וחובש על ראשו של חבר כך שהחבר אינו יודע מה המטרה שכתובה על ראשו

מסתובבים בחדר באופן חופשי, כאשר מוזיקה נעצרת עומדים מול חבר ונותנים לו דוגמאות לאיך זה יראה כשישיג את המטרה. כל אחד

כותב את שנאמר לו ומנסה לנחש מהי המטרה שעל ראשו.

בסיכום נותנים את המדדים הכתובים לתלמיד שהמטרה באמת שייכת לו ובאיסוף שואלים האם אכן כך "תראה המטרה שלו"?

סיום תהליך והתבוננות רפלקטיבית

רפלקציה

מומלץ לקיים שלושה תהליכי רפלקציה במהלך השנה. מטרות מפגשי הרפלקציה היא לאפשר למשתתפים להסתכל על התהליך שעברו וללמוד ממנו.

רפלקציה על תהליך בניית התכנית האישית (אחרי החתימה)

מטרת הרפלקציה הזו היא לבחון את החוויה של המשתתפים בחלק של בניית התכנית האישית שלהם. איך היה להם לעשות זאת? מה היה מאתגר\קשה? מה היה כיף\קל? האם מרוצים מהתוצאה? האם ומדוע על עצמם תוך כדי? מה למדו על הכיתה שלהם? מה דעתם על התהליך? הצעות לשיפור שינוי בעתיד?

רפלקציה על תהליך יישום התוכנית (בסביבות חודש פברואר)

מטרת הרפלקציה הזו היא לבחון את החוויה של המשתתפים בחלק הראשון של יישום התכנית האישית שלהם. איך הם חווים את ההתקדמות שלהם בהשגת המטרות? איפה מתקשים? האם ולמה קצב ההתקדמות שלהם שונה ממה שתכננו? האם ואיזה שינויים היו רוצים לעשות? מה למדו על עצמם? וכ'.

רפלקציה על השנה כולה (אחרי פסח)

מטרת הרפלקציה הזו היא לבחון את החוויה של המשתתפים בתום שנה. נכון לעשות את המהלך הרפלקטיבי כחלק מתהליך הפרידה וסיום השנה. איך הם מסכמים את השנה? האם השיגו את היעדים שלהם לשנה זו? אם כן מה עזר להם להשיג את היעד? אם לא מה קרה? איזה מסקנות לוקחים לעצמם לשנה הבאה?

הפצים

שאלת פתיחה - למי סיפרתי על החוזה מחוץ לבית ספר ולמה? האם הוא עוזר לי בהגשמת החוזה (הורים, סבים וסבתות, חברים מבתי ספר אחרים).

כל תלמיד מביא חפץ שמייצג עבורו את הגשמת החוזה. התלמידים מתבקשים לתת לחונכת את החפצים לפני השיעור והיא תניח אותם על הרצפה מבלי שידעו איזה חפץ שייך למי.

החונכת מרימה חפץ ומנסים לנחש למי שייך החפץ. התלמיד/ה שהחפץ שלו/ה מתבקש/ת להסביר איך החפץ קשור לחוזה, איזו התקדמות עשו עם המטרה הקשורה לחפץ/

מכתבים

מכתבים שהתלמידים מביאים מאנשים אשר היו שותפים להגשמת החוזה. סבב פתיחה: איך הייתה התחושה לבקש מאנשים את המכתב? האם נענו בקלות? תלמידים אשר מעוניינים מקריאים את המכתב שלהם ומספרים על אותו אדם שכתב ואיך עזר להם בהגשמת החוזה.

דוגמא לפנייה לבקשת מכתב:

שלום לך, _____

עבר כבר זמן מה מאז שחתמנו יחד על החוזה האישי שלי. אני עצמי רואה את ההתקדמות שלי, אבל מאד יעזור לי לשמוע ממך איך נראים הדברים מזווית מבטך:

האם התקדמתי כפי שתכננתי לדעתך?

האם ההתייחסות שלי למטרות שלי רצינית מספיק?

מה לדעתך מקדם אותי כרגע בהשגת המטרה?

מה לדעתך מעכב אותי בהשגת המטרה?

מה אפשר עוד לעשות שאני לא עושה?

מילים טובות כלליות שיש לך לתת לי להמשך הדרך?

תודה לך, שלך _____.

אורח

לברר עם אחד התלמידים ולתאם מראש עם אדם אשר שותף להגשמת החוזה של התלמיד מאמן ספורט, הורה, מורה סבב פתיחה: בנוכחות האורח/ה כל אחד מהתלמידים מספר על מטרה אחת מהחוזה שלו כדי שהאורח/ת/יכיר את החוזים ואת מסגרת העבודה. לאחר מכן, האורח/ת משתף/ת באופן שבה היא/הוא עזר/ה לתלמיד/ה להגשים את החוזה. עם סיום הסיפור כדאי להשאיר זמן לשאלות ולתת לתלמיד/ה לתאר מנקודת מבטו את העזרה של האורח/ת התומך/ת בחוזה שלו/ה.

לסיכום סבב: מישהו שאנחנו יכולים לגייס לעזרה? מה משמעות העזרה הזו?

הצעות ליומן אישי

משימות יומן הן תגובות רציפות, אבל אתה יכול לבקש דברים מגוונים - ציור, איור, עבודת עמיתים, קולאז' מילים ממגזינים ועיתונים, רשימות, כתיבת יומן ועוד.

כתוב רשימה של דברים שעשית השנה/במחצית בזמן הלמידה העצמית. מה למדת מהפעילויות הללו? איך הגעת ללמוד זאת? כתוב מה עשית בזמן הלמידה העצמית ואיך תוכל להשתמש בזה לעתיד.

מה אהבת במנטור שלך? איך הוא/היא עזרו לך?

תאר את הטוב, הרע והמכוער של המחצית/השנה האחרונה

בסקלה של 1-10 השנה הזו היתה _____ בגלל....

תכננתי בפרויקט שלי _____ והשלמתי _____

- הבעיה שהתמודדתי איתה בפרויקט היתה... והפתרונות שלי היו... הפתרון שעבד בצורה הטובה ביותר היה..... איזה אוצר מילים חדש למדתי בהתמחות שלי? כתבו את המילים החדשות ואת פירושיהן. השתמש במטרות הלמידה כשאלות רכיבי יומן:
- *מה מחקרים של אחרים מראים על ____ (מי האנשים המרכזיים שחושבים על כך?)
 - *איזה מידע אני צריך לאסוף בנושא ההתמחות שלי ואיך אני אעשה זאת?
 - *איזה מידע כמותי ניתן לאסוף על _____?
 - *איך אפשר למדוד זאת (השוואתי או מיצגי)?
 - *איך אני יכול להביע את הרעיונות שעלו בצורה הטובה ביותר?
 - *איזה חורמהעשרה יכול לקרוא בנושא?
 - *מי הקהל שלי? (איך זה משנה את דרך הביטוי שלי?)
 - *מהי הפרספקטיבה של אנשים אחרים על כך?
 - *מה הקהילה _____ אומרת על נושא זה?
 - *מה היו אומרים על נושא זה לפני _____ שנים?
 - *מה השאלות האתיות הקשורות בנושא?
 - *מה הבאתי לתהליך? עד כמה עשיתי זאת טוב?
 - *באיזה אופן הפגנתי אחריות, כבוד, ארגון, אמפתיה, יושר, שיתוף פעולה, מנהיגות, מודעות עצמית?

יומן להכרות עצמית ולרפלקציה

- *מה גורם לך לצחוק?
- *מה ההרגל הגרוע ביותר שלך?
- *מה המחמאה הגדולה ביותר שקיבלת?
- *מה היית עושה עם החברה שלך הייתה מקעקעת את השם שלהם על גופך?
- *מה הם שלושה דברים שאתה עושה שמעצבנים את ההורים שלך?
- *אילו שלש תכונות אתה מחפש בחבר? (סדר אותם בסדר של חשיבות)
- *כתוב ציטוט מהיום שהיה והסבר מה המשמעות שלו עבורך. האם אתה מסכים או לא מסכים עם המחבר?
- *השווה את החדר שלך לחדר של חבר? איך זה דומה? במה זה שונה?
- *האם אתה מוכן לוותר על חיך עבור מישהו אחר? באילו תנאים?
- *אילו תכונות בעצמך אתה הכי אוהב? למה?
- *האם יש משהו שלדעתך לא צריך להילמד בביה"ס?
- *מה גורם לך קנאה?
- *מה אסור שאנשים יצחקו לגביו?
- *מה אתה סוחר בכיסיך? מה זה אומר לגביך?

- *אם חייזר היה מגיע לביתך והיה מדווח על יום בחיי משפחתך, מה הוא היה אומר?
- *אילו אנשים, רעיונות, עבודות אומנות, אירועים השפיעו עליך? תאר אחד והסבר.
- * איל החיים שלך משפיעים על אחרים?
- * איך אתה מסיים מערכות יחסים?
- * מי החבר הכי טוב שלך? למה? האויב הגדול שלך? למה?
- * מה גורם לך להיראות יפה?
- *תבחר ציטוט אהוב ממשהו שאתה קורא ותעתיק ליומן, תאר למה בחרת בזה.
- *בחרי/י מילה, משפט, או פרק מספר שאתה קורא או ממאמר וערוך לגביו רפלקציה.
- *צייר תרשים של העץ המשפחתי שלך.
- *התייחס לערכים שמספרים את הסיפור של העץ המשפחתי שלך.
- *אם היית נלכד על אי בודד מה השלושה דברים שהיית לוקח איתך? למה?
- *סיפור אהוב עליי הוא...
- * הרחוב שלי הוא...
- * אם הייתי מתכנן את הבית ספר המושלם הייתי מכניס...הייתי מוציא....
- *הסיוט הכי גדול שלי הוא...
- * הדברים שלגביהם אני מודה הם....
- * החברים שלי אומרים שאני... בגלל...
- *אני זוכר...
- *אני מאמין...
- * אני משתגע כאשר...
- *הריח הטוב בעולם הוא...בגלל..
- *20 הדברים הכי קולים לילדים היום הם....
- *זמן שהרגשתי דחוי היה....
- *בחר ציטוט מאתרי ציטוטים (מרכאות ועוד) שמתאר בצורה הטובה ביותר איך אתה מרגיש השבוע.
- *רשום רשימת הערות לעצמך
- *תאר אירוע שראית או קראת עליו והסבר את התגובה שלך לגביו.

מתודות רפלקטיביות לפורים

המסכה שלי - מביאים חומרי יצירה מגוונים להכנת מסיכות. כל משתתף מתבקש להכין מסיכה שתייצג את הצדדים שלו שהוא מרגיש שהוא מסתיר ביומיום. מקמטים את הדפים ועושים "קרב כדורי נייר" כל אחד תופש כדור נייר (לא שלו) פוצח ומספר מה כתוב ומה היה רוצה לומר לאותו תלמיד על מה שכב. התלמיד יכול להזדהות או לא להזדהות לבחירתו.

משלוחי מנות - עורכים הגרלה של שמות חברי הקבוצה כך שכל אחד מקבל שם של מישהו אחר בכיתה. כל אחד צריך להכין משלוח מנות למי שקיבל את שמו שכולל חמישה פריטים. כל פריט צריך לסמל משהו מהחזקות של נותן המשלוח שהוא מאחל למקבל המשלוח שיהיה לו. לכל פריט שיש במשלוח (ממתק, חטיף או הפתעה קטנה) מחובר פתק הסבר שמסביר מה הפריט הזה מסמל.

משלוח מנות לעצמי - כל אחד בוחר אוסף של ממתקים שכל אחד מסמל משהו אחר לדוגמא סוכריה משהו מתוק שקיבלתי השנה, פסק זמן ממה אני רוצה פסק זמן, מקופלת מה אני רוצה לקפל ולשמור לשנה הבאה, כיף כיף ממה הכי נהייתי, טעמי מה נתן לי טעם לקום בבוקר, מסטיק - משהו שנמרח כמו מסטיק.

קולאז' מסכות - הכינו מסכה לקולאז' עיתונים בחרו תמונות או מילים המסמלות: משהו שרצייתי להסתיר, משהו שחשפתי בעצמי, משהו שעזרו לי לחשוף, משהו שאני רוצה להמשיך להסתיר.

מתודות רפלקטיביות לפסח

מצרים שלי

כבלי החירות - מה שיעבד אותי/בלם אותי השנה או מה שחרר אותה/ ממה השתחררתי
הפרעה שבי - מה מפריע לי/ מי הפריע לי (בהשגת המטרות שלי/ בתהליך ההתמחות)
החירות שבי - איזה חירות קיימת לי בחיים? איזה חירות הייתי רוצה להשיג
מעבדות לחירות - באיזה איזור בחיים שלי יצאתי מעבדות לחירות

הגדה של פסח - מכינים עם התלמידים הגדה של פסח רלוונטית להם שמתייחסת לחיים בבית הספר, לחיים במשפחה שלהם, לחיים במדינה וכו' חשוב שהתלמידים יביאו מעולמם ומתחומי העניין שלהן ומהדברים שמפריעים להם - 4 קושיות, קערת הסדר, מכות מצרים, ארבעה בנים ועוד.

מנקים מנקים - מה הדברים שהייתי רוצה לנקות - בי, בכיתה, במשפחה שלי, בחברה שלנו, בבית הספר
איך הייתי מנקה? מהו החמץ? מהן הפינות המועדות לפורענות שסביר להניח שאמצא בהן חמץ?
בסיום הפעילות ניקיון פיזי של מרחב הכיתה, או מרחב אחר שהם בוחרים לנקות.
מה נשתנה - מה נשתנה בי השנה הזו? (שבכל השנים..... השנה הזו....)

סיכום שנה

מאי יוני

אחד הדברים החשובים ביותר הוא לסיים את השנה בתהליך מובנה של סיכום. תהליך מובנה של סיכום ואיסוף חוויות הלמידה השנתית. לתהליך זה יש שני מרכיבים משמעותיים:

סיכום בקבוצה (ופרידה אם נפרדים מהחונך \ או מחלק מהלומדים)

שלב הסיום בקבוצה הינו שלב האחרון של הקבוצה שמשימתו היא "סגירת פינות" תוך הפנמה של הקבוצה כהתנסות חיובית וקונסטרוקטיבית. בסיום, כמו בשלב הראשון של הקבוצה, מכוונת תשומת הלב אל גבולה החיצוני של הקבוצה, נסיבות חיצוניות, אובייקטים מושלכים ותוכניות מושוים ומנוגדים לאירועי הקבוצה. ההיסטוריה של הקבוצה ושל חבריה נסרקת, נזכרים בהתרחשויות מרכזיות והן מעובדות פעם נוספת. מנגנונים אלה עוזרים לתהליך הפנמה של הקבוצה כהתנסות אישית חשובה ומתמשכת. ישנה סכנה כי ימנעו מעיבוד זה, והדבר ימנע אינטגרציה של ההתנסות ויפריע ללמידה אופטימאלית. ואכן אם הסיום מתפרש ונפס באופן שלילי תיפגע ההתקדמות הקבוצתית שהושגה קודם לכן. עבור החבר האינדוודואלי אל הסיום מתלוות תחושות של אובדן ופרידה, אך הוא מספק גם הזדמנות סופית להתנסות במיומנות התמודדות שהתפתחו בקבוצה.

סיום התהליך הקבוצתי אינו רק סיום טכני אלא גם התמודדות פסיכולוגית. אם הקבוצה נפרדת או שנפרדים מחלק ממנה, מתקיים עימות פנימי של כל אחד מחבריה תהליך הפרידה או סיום השלב. אלה מהווים חלק בלתי נפרד מתהליך הצמיחה של הפרט בקבוצה. לפיכך על המנחה לפנות ולהקדיש זמן לעיבוד התהליך הן עם הפרט והן עם כל הקבוצה.

במידה וחברי נפרדים, יש לקחת בחשבון שלושה סוגי פרידה שחווה הפרט: פרידה מחברי הקבוצה, פרידה מהמנחה ופרידה מהקבוצה כקבוצה כשלם. בכל פרידה כאמור ישנם תחושות אבל ואובדן, וכפי שכניסתו של כל פרט לקבוצה הייתה שונה בקצב ובנקודת העגינה שלה, כך גם התגובה על הפרידה תהא שונה. הרגשות יכולים לנוע בקשת מגוונת החל מרגשות צער וכאב, כעס והחמצה וכלה בתחושת הקלה ושמחה, רצון לסגירת מעגל והתחלה חדשה.

בתהליכי סיום בקבוצה על המנחה להתייחס למספר מישורים:

סיכום שחזור וייצוב הישגי הקבוצה - העלאת זיכרונות, אירועים מרכזיים, שחזור התהליך - המסע הקבוצתי

עיבוד רגשי של משמעות פרידה עבור חברי הקבוצה - עידוד לביטוי מגוון רחב של רגשות, זיכרונות מפרדות קודמות.

סיכום תהליך הלמידה והצמיחה האישי של הפרט בקבוצה - המסע האישי: מנין באתי? היכן אני ניצב כעת? לאן מועדות פני? מה עומד בדרכי? מה יעזור לי?

פרידה בין חברי הקבוצה לבין עצמם - תהליכי משוב הדדים בין החברים בקבוצה שמלווים אותם שתי שאלות: מה אני קיבלתי ממך? במה אני רוצה להעשיר/ לצייד אותך להמשך?

פעילויות לסיכום שנה

סיכום ויזואלי

מה נהייתי השנה	מה למדתי השנה
מה מתוך השנה אני רוצה לקחת איתי לשנה הבאה	מה מתוך השנה אני מעדיף להשאיר מאחורי

מתנה לקבוצה

כל תלמיד מכין מתנה סימבולית לקבוצה שכוללת מאפיינים אישיים של התלמיד (פלפל כי אני הכנסתי פלפל למפגשים הומור קבוצתי - שעון מעורר כי תמיד איחרנו)

קולאז' קבוצתי

מתחלקים לקבוצות קטנות. לכל קבוצה - מגוון של חומרי יצירה.
 כל קבוצה מקצה קטע מגיליון הבריסטול שקיבלה לכל אחד מחברי הקבוצה.
 כל אחד יביע בקטע שלו חוויה שעבר במהלך השנה. מי שמתקשה ליצור, יכול לכתוב משפט, שיר וכו'. (בסיום - יספר כל אחד על החוויה שבחר ועל הדרך שבחר כדי לבטא אותה.
 מאחדים את כל הבריסטולים ליצירה אחת קבוצתית ומשוחחים על היצירות:
 א. מעלים חוויות משותפות.
 ב. עושים "חשבון נפש" לאור החוויות האלה
 ג. בודקים את החוויות החיוביות והשליליות. מנסים להסביר את הבחירה האישית.

כמו שכתבנו בשיר

לכתוב את המילה "סיכום" באמצע הלוח והתלמידים מתבקשים להעלות רגשות והתייחסויות הקשורים לסיכום שנה.
 מתחלקים לקבוצות קטנות, כל תלמיד מקבל רצועת בריסטול, בוחר במילה מהמילים הכתובות על הלוח וכותב משפט הקשור בה על רצועת הבריסטול. הקבוצה יוצרת מפסי הבריסטול שיר, בלי לשנות את המשפט שכתב כל אחד. ניתן להוסיף מילות קישור.

דיסק קבוצתי

כל תלמיד אומר מה היה השיר שלו השנה ומקליטים דיסק כיתתי של שירי השנה.

זה מזכיר לי

יושבים במעגל ומפזרים במרכזו תמונות מחיי הקבוצה, תמונות גזרות מעיתון, אביזרים וחפצים. כל תלמיד בוחר דברים - משהו המסכם לו את העבר ומשהו המסמל את הציפיות שלו לעתיד.

קפטולת זמן

כל תלמיד מקבל בקבוק וחוצה אותו באמצע. בחדר יש תחנות שונות ובכל תחנה יש משימה. לאחר מילוי כל משימה מכניסים אותה לתוך הבקבוק. סוגרים עם חצי הבקבוק השני דוגמאות למזכרות שיוכנסו לקפטולה:

תמונות קבוצתיות

דיוקן עצמי של כל חבר קבוצה - כל אחד מזמין חבר, תולה בריסטול על הקיר ומדליק את המנורה העומדת מול הקיר. הוא נעמד בין המנורה לקיר בפרופיל, חברו מצייר את הפרופיל שלו. גוזרים את הצללים ומקשטים עם סיכום השנה שרשרת חרוזים - כל אחד מכין שרשרת חרוזי עץ לפי מספר התלמידים. כל התלמידים מסתובבים וכותבים ברכות על החרוזים.

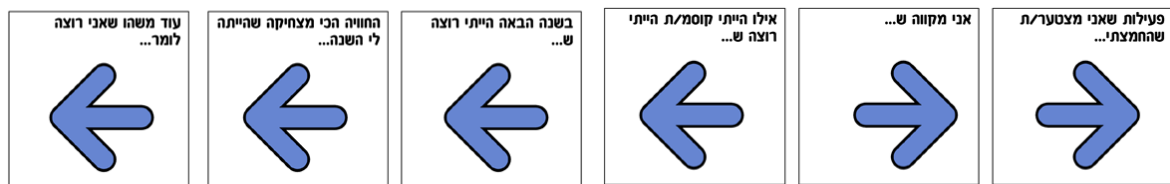
מכתב אישי

חפץ למזכרת

מבטים לעבר ולעתיד - משחק לוח

כל אחד בתורו מטיל את הקובייה ונע עם הסמן שלו בכיוון החצים.

כל אחד מתייחס לנושא המופיע במשבצת, ואומר דבר אחד אישי עליו. המשתתפים אינם מגיבים והחונך יכול לשאול שאלות הבהרה. חוזרים על הסבב מספר פעמים כדי שאפשר יהיה להתייחס לנושאים רבים.

הדוור

יושבים במעגל. כל משתתף מקבל 10 פתקים וכלי כתיבה. במרכז המעגל יושב ה"דוור" (החונך).

ה"דוור" קורא פתיח של משפט, המשתתפים כותבים את המשפט על אחד הפתקים, חושבים למי היו רוצים לומר אותו ומציינים את שמו על הפתק באופן בולט, משלימים את המשפט כרצונם ומוסרים אותו לדוור כדי שזה ישלח אותו עבורם אל היעד.

(מומלץ להוסיף חוק הקובע שכל אחד יכול לשלוח למשתתף מסוים פעם אחת בלבד, כדי למנוע התכתבות בין שני חברים) משפטים לדוגמא:

"דבר חשוב שלמדתי ממך..."

"אני מאוד אוהב אצלך..."

"נפגעת ממך כש..."

"רציתי לבקש סליחה..."

"רצית לומר תודה..."

"ראיתי שהתקדמת ב..."

"משהו שאני מעריך אצלך..."

"הייתי רוצה להיעזר בך..."

"הייתי רוצה לאחל לך..."

"הייתי שמח להכיר אותך יותר כי..."

"חוויה מיוחדת שהיתה לנו..."

"אני לא אשכח איך..."

"היה לי נעים להכיר אותך כי..."

ספר זיכרונות

כל משתתף מקבל מחברת, מקשט את הכריכה.

כל משתתף בוחר מספר אירועים אותם הוא רוצה לציין בספר הזיכרונות האישי שלו: זיכרונות טובים, זיכרונות של למידה, זיכרונות של קושי, זיכרונות של התמודדות, זיכרונות של התקדמות, זיכרונות אכזבה וכו'. יש לעודד כתיבה רחבה ולא מצומצמת. ניתן להוסיף תמונות לאחר סיום הכתיבה האישית. כל תלמיד כותב בספר הזיכרונות של חברי הקבוצה - זכרון של משהו שלמדתי ממך. חשוב להקפיד שהכתיבה תהיה חיובית.

מתודות סיכום בסימן חגי סוף השנה

יום העצמאות - סבב מה זה בשבילי להיות עצמאי? מחלקים את הקבוצה לקבוצות של 5-7 משתתפים. כל קבוצה מכינה רשימה של הדברים בהם הם מרגישים שהם עצמאים והדברים שהם מרגישים בהם אין להם עצמאות עדיין. במליאה מקיימים דיון על החיבור בין עצמאות - חופש בחירה - ואחריות על הבחירות שאנחנו עושים.

ל"ג בעומר חומר - סבב מהן חומר הבערה הפנימי שלי/ מה בוער בי? עושים סבב מעמיק בו כל אחד מספר מה הם חומרי הבעירה הפנימיים שלו? מה הם הדברים שנותנים לו כוחות לעשות, להמשיך. אפשר גם לדבר על מה "מכבה" כל אחד.

שבועות - פעילות ביכורים: מביאים סל גדול וחומרי יצירה. מזמינים כל משתתף ליצור פרי או ירק ולרשום בתוכו מה הם הביכורים שלו? מה הם הפירות הראשונים של הצלחה שהוא רואה מהשנה עד כה? במליאה כל אחד בתורה מציג את הפרי\ירק שלו, מסביר ושם בסל הגדול. כך מקבלים סל כיתתי של הצלחות מהשנה.

הערכה דיאלוגית

סיכום השנה כחלק מהתעודה

נרטיב ככלי הערכה

כל תלמיד כותב נרטיב רפלקטיבי אישי בסופו של כל סמסטר. תוכלו לבקש מהתלמידים להכין את הנרטיב לפני הפרזנטציה או כחלק מהעבודה שמבצעים לאחר הפרזנטציה. בחלק זה ניתן למצוא מדריך להכנת נרטיב אישי. הנרטיב אינו רק כלי להערכה עצמית. זוהי הזדמנות לפתח את כישורי הכתיבה הרפלקטיבית של התלמידים.

מטרות: התלמיד חושב על ההתפתחות, הלמידה, האתגרים וההצלחות שחווה במהלך הסמסטר. הוא/היא כותב נרטיב אישי תיאורי, עורך אותו ומוסר לחונך. הנרטיב הזה הופך לחלק מתיק העבודות של התלמיד.

תפקיד החונך: החונך מציג לתלמידים דוגמאות של נרטיבים אישיים שתלמידים אחרים הכינו. החונך מגיש לתלמידים פורמט להכנת הנרטיב, מדריך אותם במהלך העריכה ומשוחח עם כל תלמיד. החונך מוסר העתק מהנרטיב האישי להורי התלמיד יחד עם נרטיב שהחונך כותב. החונך מוודא שהתלמיד שומר את הנרטיב האישי בפורטפוליו המקוון.

תפקיד ההורים / האפוטרופוס: ההורים קוראים את הנרטיב האישי של התלמיד כאשר החונך שולח אותו לביתם. החונך משוחח עם התלמיד על הרפלקציות העצמיות שהתלמיד ערך.

דוגמה להנחיית כתיבה לתלמידים

הקדמה: הנרטיב האישי הוא אחת הדרכים העיקריות באמצעותן ניתן לחשוב על העבודה שביצעת במהלך הסמסטר ולשוחח על ההתקדמות האישית עם צוות הלמידה חבריך לקבוצה

טיפים לכתיבה:

התחילו מוקדם - התחילו לכתוב את הנרטיב האישי שלכם לפני הפרזנטציה, זה יעזור לכם לחשוב על הסמסטר ותוכל לתכנן בצורה טובה יותר את הפרזנטציה שלכם.

תהיו יצירתיים - בייחוד כאשר אתם מתארים את הסמסטר בצורה כללית (בפרק המבוא והסיכום).

תהיו ספציפיים - לכל הצהרה כללית תספקו דוגמאות ספציפיות.

תהיו כנים - "בלי תירוצים" - התמקדו בנטילת אחריות על הלמידה שלכם. מודעות עצמית היא יעד למידה בבתי ספר שלנו.

הכנה:

אספו את תכנית הלמידה שלכם מהסמסטר, עבודת הפרויקט שלכם וגיליונות ההערכה שהחזירו לכם לאחר הפרזנטציה. חננו את המטרות שלכם ומה הצלחתם להשלים במהלך הסמסטר.

חננו את הפורטפוליו שלכם ורשמו הערות בנוגע לחלק מהשאלות שלהלן דוגמאות לשאלות:

- כיצד תתארו את הסמסטר?
- אילו אירועים / פרויקטים היו הכי חשובים עבורכם? מדוע?
- האם התעסקתם בתחומי העניין שלכם? באיזה אופן?
- האם אתגרתם את עצמכם מבחינה אישית? מה השתנה בכם? האם התפתחתם?
- עם אילו אתגרים התמודדתם במהלך הסמסטר הזה? מה היה הכי קשה לכם בסמסטר הזה?
- על אילו מכשולים הצלחתם להתגבר?
- במה אתם הכי גאים בהקשר של הסמסטר הזה?
- במה תצטרכו להשקיע עבודה בסמסטר הבא?
- האם עבדתם מספיק קשה? מדוע או מדוע לא?
- מה למדתם מטפסי המשוב על הפרזנטציה שלכם?
- על אילו תכונות אישיות עבדתם? באיזה אופן? באיזה אופן השתפרתם?
- עד כמה ניצלתם בצורה טובה את הזמן שלכם?

כתיבה: באופן כללי כדאי שתשקלו את כל תחומי תכנית הלימודים שלכם. להלן כמה מהדברים שכדאי לשלב: תהליך ההתמחות, פרויקטים עצמאיים, השתתפות בקבוצת חונכות, השתתפות במסגרות בית ספריות, תכונות אישיות (כבוד, אחריות, ניהול זמן, ארגון, וכו'), הפרזנטציה שלכם, הכנה לשלבי המעבר, פרויקטים של עבודות תזה, חיפוש מוסדות ללימודים גבוהים, אוטוביוגרפיה, קורסים במכללות מקומיות וכל עבודה משמעותית אחרת שביצעתם.

קראו וערכו הגהה לנרטיב האישי שלהם. בשלב ראשון קראו בקול את מה שכתבתם כדי לאתר ולתקן שגיאות. בקשו מתלמיד אחר בקבוצת החונכות שלכם לקרוא ולתאר מכן הגישו לחונך.

רפלקציה:

- כתבו איך זה היה לכתוב את הנרטיב שלכם? האם היה זה קשה או קל?
- מה חשבתם על הנרטיב שהחונך כתב עליכם? מה למדתם מזה? האם הנרטיב תאם את ההערכה שלכם בסמסטר הזה?
- מה היה לכם הכי קשה לתאר בנרטיב שלכם?
- מה דומה ומה שונה בלקבל נרטיב מלקבל ציון? האם זה עדיף בעיניכם? מדוע או מדוע לא?
- האם הכתיבה על עצמכם עזרה לכם לראות את ההתקדמות שלכם?

פורמט לדוגמא

שם: _____

חשיבה מוקדמת - חשבו על **דימוי** על איך אתם הייתם במהלך הרבעון הזה. איך היה הרבעון הזה בשבילכם? איך הרגשתם? מה עשיתם? מבוא - התחילו את החיבור שלכם בפסקה עשירה המתארת את המטאפורה והדימוי שבחרתם בו לייצג אתכם ברבעון הזה.

תאור תהליך ההתמחות-

בפסקה אחת תארו את תהליך חיפוש מקום ההתמחות שלכם:
באילו **תחומי עניין / שאיפות** עסקתם? מה מושך אתכם בנושאים אלה?

האתרים בהם ביקרתם

מה למדתם מהראיונות האינפורמטיביים / ימי התצפית?

באיזה חלק של תהליך חיפוש מקום ההתמחות אתם **הכי גאים**?

מה קיוויתם למצוא בתהליך ההתמחות?

איך הגעתם להחלטה שזה המקום הנכון עבורכם?

תאור מהלך ההתמחות:

תאור המנטור שלכם?

מה היה תפקידכם? איך נראה סדר יום ממוצע?

כתבו על הפרויקט שלכם במקום ההתמחות

אילו שאיפות / תשוקות ואו תחומי עניין מתממשים בפרויקט זה?

כיצד בחרתם את הפרויקט?

תארו את **הצעדים** שנקטתם עד כה כדי להשלים את הפרויקט?

מה למדתם בתהליך של כתיבת ההצעה לפרויקט?

מה למדתם תוך כדי יצירה ועמידה בלוח הזמנים של הפרויקט?

באיזה אופן הפרויקט מהווה אתגר עבורכם?

אילו היבטים של הפרויקט **תעריכו באמצעות המחווה שלכם**?

מהן שאלות החקירה שהכנתם?

מהו התוצר של הפרויקט שלכם?

באיזה אופן המנטור שלכם עזר לכם עם הפרויקט?

סיכום של התהליך הקבוצתי

איך הייתם מעריכים את עצמכם **כחברים בקבוצת החונכות שלכם**? ההצלחות שלכם ועל הקשיים שלכם.

באיזה אופן השפעתם לחיוב או לשלילה על קבוצת החונכות שלכם?

מהי דרך אחת שבה אתם מקווים לתרום **בצורה חיובית** לקבוצת החונכות שלכם ברבעון הבא?

חבר בקהילת בית הספר

מהי אחת מהדרכים שבאמצעותן **תרמתם לקהילת בית הספר**?

באיזה אופן תוכלו **לתרום יותר** לקהילת בית הספר?

באיזה אופן תפעלו לשינוי חיובי בבית הספר שלכם?

התקדמות והתפתחות אקדמית

מהי העבודה האקדמית שהכנתם במהלך הרבעון הזה שאתם **הכי גאים** בה? הסבירו מדוע.

מהי העבודה האקדמית שהכנתם במהלך הרבעון הזה שאתם **הכי פחות גאים** בה? הסבירו מדוע.

תארו **מיומנות אקדמית ששיפרתם** ברבעון האחרון. באיזה אופן מיומנות זו מתחברת לשאיפות / תחומי העניין / העתיד שלכם?

באיזה מיומנות אקדמית אתם חושבים שעליכם **להתמקד ברבעון השני/ שנה הבאה**?

תהליכי עבודה וניהול זמן

כיצד תעריכו את השימוש שעשיתם **בזמן העבודה העצמאית שלכם ובשעות שלאחר בית הספר** כדי להשלים את העבודה? מה אתם מקווים **לשפר בהרגלי העבודה שלכם** בסמסטר/שנה הבאה? במבט לאחור על הסמסטר הזה בהשוואה לסמסטר/שנה שעברה, אילו **נושאים** אתם רואים שחוזרים על עצמם? האם הם חיוביים או שליליים? מה אתם עושים שמספיע על מעגלים אלה?

מודעות להתפתחות אישית:

כל סמסטר בבית הספר מספק הזדמנות צמיחה עבורכם. מה היו **הבחירות המאתגרות שעשיתם** בסמסטר/שנה זו? חשבו על עבודת הפרויקט שלכם והשימוש שעשיתם בזמן העבודה העצמאית ושעות העבודה בבית. חשבו האם פיתחתם את **הלמידה** שלכם ברבעון זה? אילו החלטות תוכלו לקבל **שיאתגרו אתכם אפילו יותר?** אילו **דברים שונים בכם עכשיו** ממה שהייתם לפני שנה? מה היו **השינויים הכי חשובים מחוץ לבית הספר**, או מה היו האירועים החשובים ביותר שקרו לכם בסמסטר הזה? איך אלו השפיעו על ההתפתחות שלכם כתלמידים? אילו **שינויים** בעצמכם תרצו לראות בסמסטר/שנה הבאה?

נרטיב של חונך

הנרטיבים של החונכים הם למעשה הערכה שהחונך כותב לתלמיד, הדנה בעבודה ובלמידה של התלמיד במהלך הסמסטר (הנרטיב האישי של התלמיד הוא למעשה הערכה שהתלמיד כותב על העבודה שלו/ה). הנרטיבים של החונכים הם כלים חשובים להערכה ולתיעוד הצמיחה וההתפתחות של התלמיד. נרטיבים אלה נשלחים להוריי התלמיד והם אמצעי תקשורת חשוב בין החונך למשפחה של התלמיד.

תפקיד התלמיד: התלמיד קורא את הנרטיב של החונך ומשוחח איתו עליו. התלמיד גם משוחח עם הוריו על הנרטיב הכתוב. התלמיד שומר עותקים של כל הנרטיבים בתיק העבודות שלו/ה.

תפקיד החונך: החונך כותב נרטיב מפורט על כל תלמיד בכל סמסטר. החונך משתמש בנרטיב האישי, הערות מהסמסטר, משוב מהמנטור וסקירת הפורטפוליו של התלמיד/ה כדי לכתוב נרטיב על כל אחד ואחת מהתלמידים. החונך צריך לשוחח על הנרטיב עם כל אחד מהתלמידים. בהתאם למועדי ההגשה של בית הספר, החונך משלים את הנרטיבים ושולח אותם להוריי התלמיד/ה. החונכים צריכים להוסיף כל נרטיב בתיק העבודות המקוון של התלמיד/ה.

תפקיד ההורים / האפוטרופוס: ההורים קוראים את הנרטיב, ומשוחחים על כך עם התלמיד/ה. רצוי שההורים ישוחחו עם החונך בנוגע לכל חשש או שאלות שיש להם.

תפקיד מנהל בית הספר: מנהל בית הספר קורא את הנרטיבים האישיים של התלמידים ומשוחח איתם על העבודה שלהם במהלך הסמסטר.

גישות לכתיבת נרטיב חונך:

נרטיב תיאורי: נרטיב זה כתוב כמו מכתב או חיבור. החונך מציג את ההיכרות הטובה שיש לו עם התלמיד ומהרהר בצורה מעמיקה על העבודה של התלמיד, על תכנית הלמידה, על התנהגות והתנסויות התלמיד.

נרטיב לפרויקט / יעד: נרטיב זה יותר מובנה ומתמקד במטרות של תכנית הלמידה (ראו פורמט לדוגמא בפרק זה). הוא מאורגן על פי שלבי

הפרויקט, המטרה של תכנית שלמידה, ציפיות כיתתיות והפרזנטציה / פורטפוליו. החונך מהרהר בהתקדמות של התלמיד בכל תחום, כמו גם הדגשים ומבט כללי.

הכנה:

תכננו להשקיע 1-2 שעות בכל נרטיב, בייחוד אם אין לכם עדיין ניסיון בכתיבת נרטיב. בדקו מה מועד ההגשה ותכננו לאחור. אל תשכחו להשאיר זמן להגהות והדפסה. קראו דוגמאות לנרטיבים של חונכים אחרים בשכבת הגיל שאתם מלמדים וקחו רעיונות מה ניתן לכלול בנרטיב. קראו את ההערות שרשמתם לגבי כל תלמיד בתלקיט קבוצת החונכות שלכם. בחנו את המשובים שחברי הפאנל נתנו לכל תלמיד בפרזנטציות. קראו את הנרטיב האישי של כל תלמיד. קראו את תכנית הלמידה של התלמידים ומה מצופה משכבת הגיל הזו. עברו על ההערות מהפגישות עם המנטור ושלו גם את ההערות שהמנטורים מסרו. התחילו מוקדם. לוקח זמן רב לכתוב את הנרטיבים. ייתכן ותרצו להכין תבנית לכל נרטיב ולמלא את התבנית בתוכן במהלך הסמסטר.

כתיבה:

להלן מספר אסטרטגיות שחונכים אחרים משתמשים בהן. התחילו את הנרטיב במשוב חיובי. חשבו על החוזקות של התלמיד ובמה הוא מתבלט. התחילו את הנרטיב בנימה חיובית גם אם התלמיד חווה סמסטר קשה. השתמשו בפורמט שהחונכים בבית הספר שלכם הסכימו עליו. כל הנרטיב בכל שכבת כיתה יכול להיות מעט שונה אך בכל קבוצות החונכות באותה השכבה צריך להיות פורמט אחיד. הנרטיב הוא מסמך רשמי היוצא מבית הספר. כתבו באופן מובנה, הנרטיב אמור להיות כלי יעיל שהתלמיד יוכל להיעזר בו. הנרטיב אמור לעודד את התלמיד/ה לעבוד קשה. גם אם התלמיד מתקשה ואינו מצליח בעבודתו, הנרטיב עדיין אמור להדגיש את כישוריו ופוטנציאל הצמיחה וההתפתחות של התלמיד, תוך דיון כנה בקשיים הקיימים. תארו את העבודה של התלמיד בפירוט. השתמשו בתכנית הלמידה ובפורטפוליו של התלמיד, תארו בפירוט את העבודה שהתלמיד עשה. תנו הערכה לאיכות העבודה והמאמץ שהושקע בה. באיזה יעד למידה התלמיד השקיע את עיקר המאמץ? אילו פערים נותרו בעבודתו? התייחסו באופן ספציפי לתכונות האישיות של התלמיד. כבוד, אחריות, ניהול זמן ומוטיבציה הן מאבני היסוד תנו דוגמאות ספציפיות. רשמו הצעות לסמסטר הבא. הנרטיב אמור לסייע לצוות תכנית הלמידה להכין את התכנית לסמסטר הבא.

משוב ורפלקציה:

ערכו הגהה לנרטיבים שכתבתם והדפיסו אותם. קראו את הנרטיב עם כל תלמיד/ה לפני שאתם שולחים את הנרטיב למשפחות. שוחחו עם כל תלמיד על הנרטיב - האם שכחתם משהו חשוב? האם הנרטיב מייצג בצורה הוגנת את העבודה שהתלמיד עשה?

וודאו כי בית הספר מקבל עותק מכל נרטיב. שמרו את הנרטיב בפורטפוליו המקוון של התלמיד/ה.

דוגמת נרטיב חונך

תלמיד: גל ריברה, כיתה י', מחצית ראשונה (תלמיד חדש)

גל את תלמידה מקסימה וחכמה ותוספת מבורכת לקבוצת החונכות שלנו. לצד זאת יש לך עוד הרבה מה ללמוד ולהתפתח מבחינת יכולות הארגון שלך ועמידה בזמנים. שמחתי כשהתקשרת אליי במהלך החופשה וסיפרת לי שאת עובדת על המשימות שנתתי לך, אבל מצד שני לא הגישת את כל המשימות שהתבקשת להגיש. גל, את מסוגלת להרבה יותר ממה שאת עושה כרגע וברור שאת זקוקה לעזרה ותמיכה כדי להשלים את העבודה בבית. הצעתי היא שנשוחח על אסטרטגיות שישלבו לימודים בבית הספר ובבית. גל אמורה ליצור עימי קשר ואשוחח עם אמא שלה בנושא זה.

גל התקשתה קצת בניצול זמן העבודה העצמאית שלה למעט השבוע שלפני הפרזנטציה. היא השתפרה במהלך הסמסטר כי היא התמקדה בעבודה שלה אבל דעתה עדיין מוסחת בקלות על ידי תלמידים אחרים והיא לא הצליחה להשלים את כל העבודה ולהגיש בזמן. אחת הפתרונות של גל היו שהשתף שלה בקבוצת החונכות הבטיח להתקשר אליה כל בוקר כדי לעזור לה להגיע לבית הספר בזמן ואנחנו מקווים שהיא תקבל תמיכה כזאת גם מהבית.

מיומנויות תקשורת - גל כותבת באופן אנליטי ומוקפד. היא מתכננת מראש מה ברצונה לכתוב ולא סתם מתחילה לכתוב. זוהי תכונה טובה מאד. היא צריכה עזרה עם דקדוק ומבנה המשפטים וכמו כן עליה להעשיר את אוצר המילים שלה, אבל אנחנו נמשיך לעבוד על תחומים אלה דרך יישום מיומנויות כתיבה שונות. בסמסטר הבא אלמד אותה חוקי דקדוק נוספים ואבקש ממנה להתייחס אליהם תוך שהיא כותבת ביומן שלה. לאחר אסייע לה לערוך את הטקסטים ואדגיש בפניה את המקומות בהם היא מצטיינת והיכן היא נתקלת בקשיים. אנחנו גם נעבוד על כישורי העריכה שלה. הייתי רוצה לראות אותה קוראת יותר ושתבחר ספרים המתאימים יותר לרמת הקריאה שלה. בסמסטר הבא נעבוד גם על אוצר המילים שלה. הייתי רוצה שגל תעבוד על העשרת אוצר המילים שלה גם במהלך החופשה ושתעשה שימוש בחומרים שהכנו יחד במסגרת המפגשים הפרטניים שלנו.

חשיבה כמותית - גל השלימה את הסקר שנדרשה לבצע ועמדה בדרישות המתמטיות לפרויקט שלה. היא הפגינה הבנה מלאה של המושגים באופן איסוף נתונים וניתוח הממצאים. היא הצליחה להכין ייצוגים גרפיים קריאים וברורים. הניתוח שלה היה מעמיק והיא יצרה חומרים שמבחינה וויזואלית היו מדהימים וכן מדויקים לחלוטין. היא עשתה שימוש בטכנולוגיה כדי לוודא דיוק והעבודה שלה בתחום זה הייתה מעל למצופה.

תקשורת חברתית - גל החסירה מספר ימי לימודים בתחילת הסמסטר כאשר קבוצת החונכות התחילה במפגשים ובעבודה על שאלות משמעותיות. למרות זאת היא הצליחה להשלים את הפער. חשוב שגל תמשיך לעבוד ולפתח את השאלות לפרויקט שלה ותמצא דרכים לשמור על המוטיבציה שלה לחקור - בתחום זה היא מתקשה בלהתמיד ולשמור על מוטיבציה גבוהה לאורך זמן. כישורי המשוב של גל טובים מאד. בתהליך החקר למרות שהיא מצאה מספר מקורות מתאימים היא לא השלימה את העבודה על ההיבטים ההיסטוריים הנוגעים לפרויקט שלה. משום כך היא לא תעמוד ביעד של ניתוח היסטורי ואיתור קשרי סובב ומסובב. אני מקווה שבסמסטר הבא היא תשקיע יותר עבודה בפיתוח כישורים אלה.

חשיבה אמפירית - למרבה הצער גל כמעט ולא עבדה על תחום זה במהלך הסמסטר האחרון. למרות שהכנו פרויקט בקבוצת החונכות

על בקטריות, גל השלימה רק שני אלמנטים בעבודה. גם לאחר שהכנו חוזה עבודה ולקראת הפרזנטציה שלה, היא עדיין לא השלימה את הפרויקט. היא יכלה להפיק תועלת מהפרויקט היות והוא עסק בנושא שגל התעניינה בו. פרויקטים המתמקדים בחשיבה אמפירית נבנים פעמים רבות זה על גבי זה, כך שחבל שגל תהיה בפיגור שהיא תתקשה להשלים את הפערים בשלב מאוחר יותר. גל תצטרך בסמסטר הבא להיות יותר מודעת להתקדמות שלה - אם היא תהיה בפיגור היא תצטרך לנקוט בפעולות לתקן את הבעיה. פתרונות אפשריים הם שהיא תישאר לאחר שעות בית הספר לקבל עזרה נוספת. בגלל שהיא כן הצליחה בעבודה על חשיבה כמותית במהלך הסמסטר הזה היא הצליחה לתרגל מספר כישורים שקשורים לשני יעדי הלמידה. היא עבדה בצורה טובה על איסוף מידע וניתוחו. גל רוצה לעסוק בתחום הסיעוד וזה ידרוש ממנה לחזק את תחום החשיבה האמפירית, כך שעלינו בהחלט לסייע לה ולהתייחס לנושא זה תוך הכנת תכנית למידה שתתמקד בנקודות החולשה שלה בתחום זה.

אמנות - גל ללא ספק מוכשרת באמנות. היא מאיירת יפה מאד והיא מתעניינת ביצירות אמנות. היא עובדת קשה ומשתפרת. חבריה לכיתה מעריכים את עבודתה. היא מצאה משהו שהיא אוהבת והיא ממשיכה לעבוד קשה כדי להשתפר. זה בדיוק מה שאנחנו אוהבים לראות! הביקורת היחידה שלי בתחום זה שגל פעמים רבות עוזבת את האיורים שלה לפני שהשלימה אותם. היא תוכל לעשות עבודות הרבה יותר מעניינות אם תתחיל להתנסות בכלים חדשים. בסך הכל היא עשתה עבודה טובה ואנו משוחחים הרבה על יישום הכישרונות שלה במסגרת עבודה על חשיבה אמפירית, למשל הכנת תרשימים לממצאים שונים. אנחנו נגדיר בצורה יותר מפורטת את הציפיות שלנו בתכנית הלמידה שלה, ואני מצפה לראות את ההתפתחות שלה במהלך הסמסטר הבא!

תהליך ההתמחות - גל התביישה מאד בתחילת ההתמחות שלה. הצוות ניסה לעודד אותה ולתת לה הזדמנויות לתרגול באזור הנוחות שלה. נקבע לה ראיון אחד על ידי החונך שלה אבל היא לא מצאה את המקום. היא התקשרה למנטור והתנצלה, דבר שמצביע על בגרות. היא גם תרגלה ראיונות טלפוניים עם תלמיד מבית ספר לווטרינריה, והיא משפרת את כישורי ההבעה בעל פה שלה, ניסוח שאלות ורישום הערות. היא הצליחה לזהות את תחום העניין שלה במסגרת עבודה עם בעלי חיים והשלימה בצורה טובה את עבודת ההכנה שהתבקשה לעשות. היא עשתה עבודה מצוינת בראיונות שערכה, במכתבי התודה שהכינה וברישיומי היומן שלה. המטרות שייעדנו לה הן חיפוש התמחות בסמסטר הבא במקום שידרוש ממנה מאמץ והתמדה ואני מקווה שתשתלב בהתמחות חדשה כבר בחודש הראשון של הסמסטר. הצבנו לה מטרות גם לחופשה ואני מצפה לראות את התוצאות של העבודה שביצעה במהלך התקופה הזאת.

תבנית נרטיב אישי

(לתלמידים מתקשים)

ישנם תלמידים שממש מתקשים בחיבור הנרטיבים האישיים שלהם. ייתכן ונדרשת להם גישה שונה מרובדת יותר שהשלב בה מובחנים וברורים. להלן דוגמא בבית ספר בפילדלפיה של האופן בו ניתן לתמוך בתלמידים כך שיצליחו ליצור נרטיבים אישיים מוצלחים.

שם: תאריך:		נרטיב אישי טיוטה ראשונה / קווי מתאר סמסטר 1 סמסטר 2 קיץ	
תכנית עבודה לפני שתתחילו במענה על השאלות וודאו כי אתם יודעים מהם מועדי ההגשה בקבוצת החונכות שלכם. התחילו במענה על כל השאלות (וכן יש המון!) בקשו מחבר לכיתה או מישהו מחוץ למסגרת בית הספר לקרוא את זה ואז מסרו לבדיקת החונך שלכם. השלה באחרון הוא להדפיס את הנרטיב לאחר התיקונים, לשלוח במייל לחונך שלכם ולהגיש את העותק הסופי.			
השלמת כל השאלות המודגשות			
הערות:	מועד הגשה:	שלב 1	תאריך השלמת המשימה:
הגשה לקריאה והגהה על ידי חבר לכיתה, חבר או קרוב משפחה (מי? _____)			
הערות:	מועד הגשה:	שלב 2	תאריך השלמת המשימה:
הגשה לקריאה והגהה על ידי החונך			
הערות:	מועד הגשה:	שלב 3	תאריך השלמת המשימה:

משלוח במייל של העותק הסופי והגשת תדפיס			
מועד הגשה: <input type="text"/>	תאריך השלמת המשימה: <input type="text"/>	הערות: \ <input type="text"/>	שלב 4

רפלקציה אישית

<p>הסיפור שלך...</p> <ul style="list-style-type: none"> · מטרות: אילו מטרות היו לך השנה? שתף סיפור שממחיש כיצד עמדת ביעדים וסיפור שממחיש את האתגרים עימם התמודדת כאשר פעלת לעמידה ביעדים. · אתגרים: שתף סיפור על מכשול שנתקבלת בו (אישי או במסגרת בית הספר) שעוזר להסביר את האתגר הגדול ביותר עמו התמודדת במהלך השנה הזאת. · צמיחה והתפתחות: שתף סיפור הממחיש עד כמה צמחת והתפתחת במהלך השנה הזאת. 	<p>פרק 1: רפלקציה אישית</p>
---	-----------------------------

<p>והאנשים סביבך...</p> <ul style="list-style-type: none"> · תומכים: תבחר באדם אחד שתמך בכם במהלך השנה הזאת. תאר את הקשר שיש לך עם האדם הזה וכיצד התמיכה שלהם סייעה לך. · חונך: תאר את הקשר שיש לך עם החונך שלך ושתף סיפור אחד שיעזור להסביר את מערכת היחסים שיש לך עם החונך שלך. · מבוגרים אחרים: תבחר במבוגר נוסף שהיתה לך אינטראקציה איתו במהלך השנה (מנהל בית הספר, יועץ, צוות המשרד, חונכים אחרים) ושתף סיפור הממחיש כיצד הקשר הזה השפיע עליך. · תלמידים: תתאר את האינטראקציה שיש לך עם התלמידים בבית הספר. · המסגרת הבית ספרית: אם היית צריך לכוון תלמידים חדשים בבית הספר, כיתד היית מתאר את הציפיות בבית הספר בכל הנוגע להתנהגות והשתתפות? · עד כמה אתה חושב שהצלחת לעמוד בציפיות שתיארת כאן? 	<p>למידה ללא חשיבה רפלקטיבית הינה בזבוז זמן, חשיבה רפלקטיבית ללא למידה מסוכנת - קונפציוס פרק 1: רפלקציה אישית</p>
---	---

הדבר היחיד שיציל את האנושות הוא שיתוף פעולה - ברטראנד ראסל
עבודה בקבוצת החונכות

<p>מה עשית עם הזמן שלך... · עד כמה ניצלת את הזמן שהיה לך בקבוצת החונכות כדי להשלים את העבודה שלך? (וודא שאתה מציין רישומים ביומן, כתיבת מכתבים, זמן עבודה עצמאית, מדע) · אילו ספרים קראת בסמסטר הזה? (יש לציין שם המחבר ושם הספר) · תן סיכום קצר של הספר · האם תמליץ על הספר הזה לתלמיד אחר? מדוע או מדוע לא?</p>	<p>פרק 2: עבודה בקבוצת החונכות</p>
---	------------------------------------

המטרה הגדולה ביותר של חינוך אינה ידע, אלא פעולה - הרברט ספנסר

<p>ומה למדת?... סמינר שפה / מדעי החברה (איזה סמינר? עם מי?) · איך השתנתה התפיסה שלך את עצמך ככותב וכקורא מאז תחילת השנה? · מה היה האתגר הגדול ביותר עבורך בסמינר השפה / מדעי החברה? מדוע? · מה היתה נקודת החוזק שלך בסמינר השפה / מדעי החברה? מדוע? סמינר מתמטיקה (איזה סמינר? עם מי?) · איך השתנתה התפיסה שלך את עצמך כתלמיד מתמטיקה מאז תחילת השנה? · אילו כישורים מתמטיים תוכל ליישם בסיטואציות של העולם האמיתי? · מה היה האתגר הגדול ביותר עבורך בסמינר המתמטיקה? מדוע? התעמלות / לימודי בריאות / ספרדית / אמנות (איזה שיעור? עם מי?) · מה למדת במסגרת שיעור זה? ממה הכי נהנית במסגרת השיעור הזה?</p>	<p>עבודת סמינר פרק 3: עבודת סמינר</p>
---	--

אני לומדת כל הזמן. המצבה תהיה התעודה שלי - ארת'ה קיט

למידה בעולם האמיתי

<p>באיזה אופן חווית את העולם האמיתי?... למידה מבוססת התמחות (למ"ה) · מהי התשוקה שלך ומדוע? · כיצד שילבת את התשוקה שלך בתוך התנסות הלמ"ה שלך? · תאר (בפירוט) את התהליך שעברת כדי למצוא אתר התמחות · תאר (בפירוט) את פרויקט הלמ"ה שלך · מה היה הדבר הכי מאתגר עבורך בחוויית הלמ"ה? כיצד התגברת על האתגרים הללו?</p>	<p>פרק 4: למידה בעולם האמיתי</p>
---	----------------------------------

העבודה שלך היא לגלות את העולם שלך ואז בלב שלם למסור עצמך לו - בודהה

מבט קדימה

<p>ולמה תכין את עצמך לעתיד?... · מהם יעדי ההשכלה האקדמית ויעדי הקריירה שלך לאחר שתסיים את הלימודים בבית הספר? · באיזה אופן אתה כעת מוכן טוב יותר לעמוד ביעדים אלה? · מה נותר לך להשלים? · כיצד אתה מתכנן לבלות את הקיץ שלך?</p>	<p>פרק 5: לאחר סיום הלימודים / מבט לעתיד</p>
---	--

נספחים

חונכות אישית - שיחה אישית עם תלמיד

דע מאין באת ולאן אתה הולך.

המשימה של תלמידי ביה"ס היא להיות שותפים מלאים בתפעול וניהול ביה"ס (קהילתית), ולנוע/לצמוח בעזרת "המנועים הפנימיים" שלהם. בהקשר זה, תפקיד החונך הנו ללוות את נחנכיו במסע הגדילה שלהם, לעזור להם לאתר את הכוחות הפנימיים שלהם ולהשתמש מהם. מעבר לקשר הטבעי, ולחושים שאנו מצטיידים במהלך התקשורת עם הנחנכים שלנו, חשוב ליצור כללים, מטרות, תכנים, גבולות ותכנית פעולה.

מסמך זה אמור ליצור מסגרת לתהליך הליווי, ובעיקר לחלק של השיח בין החונך לנחנך. באופן טבעי, בחטיבה הצעירה, התקשורת מבוססת יותר על התבוננות ופחות על שיח. גם אורך התהליכים מהיר ודינמי בהרבה. למרות זאת אני רואה במסמך זה בסיס עבודה טוב גם לחונכי החטיבה הצעירה, תוך התאמת הזמנים לקצב הטבעי שכל גיל מכתוב, ובחיבור להבנה שילדים צעירים, בדרכם ובשפתם, יכולים להעמיק ביחס לעצמם. בכל מקרה, בתהליך ההתבוננות פנימה, ואיתור הכוחות הפנימיים, אנו עוסקים מיום הכניסה לביה"ס. לפיכך תפקידנו כחונכים, הכולל שיקוף, אמפטיה, התבוננות ושיח מתאים לכל הגילאים, כל גיל וכל נחנך במינוחים וחלוקות שונות, בהתאם לצרכיו.

סוגי שיחות אישיות:

* שיחת פתיחה.

* שיחות אמצע.

* שיחת סיכום.

דוגמאות ונספחים:

* רעיונות לנושאים לשיחה.

* חונך כמלווה תהליכי למידה.

שיחת הכרות ופתיחת שנה

הכנות:

איסוף רקע - על כל נחנך (גם חדש), יש רקע משמעותי בביה"ס. חונכים קודמים, מורים מקצועיים, תיק קבלה וכו'. חשוב לחדד את ההבדל בין רקע לדעה קדומה. מספיק שנחנך איבד את אחד מהוריו ולא נגיע אליו עם הרגישות הנדרשת.

התייחסות למקום הפיזי של המפגש - תמיד, אולם בעיקר בשיחת פתיחה, המקום שבו יתרחש המפגש חשוב ביותר. מידת האינטימיות שהוא מאפשר, נוחות, הניקיון סביבו, והתאמתו לנחנך (גילו, מצבו...).

הכנה מראש לנושאים ושאלות להתייחסות - פרוט בנספח.

הכנת עזרים נדרשים כמו כלי תיעוד למי שמתעד בזמן השיחה, משחקים וכיד הדמיון הטובה על כל נחנך.

מהלך השיחה:

הגדרת ותיאום ציפיות מהקשר - גבולות החונך, צרכי הנחנך, אחריות על הקשר וכו'. להשתדל מאד לנהל דיאלוג ולא ראיון אישי.

לא להשתלט על השיחה.

אם אנו שואלים שאלה להתעקש ככל שניתן לקבל תשובה מפורטת ולא קצרה.

לגלות רגישות לנאמר, קל לאבד פרטים חשובים כבדרך אגב.

בחלקים משמעותיים מהשיחה לשהות במקום שהנחנך מוביל אליו, שם רוב התוכן נמצא. יחד עם זאת, לפחות בחלק מהזמן, להוביל ולא להיות מובל.

להשאיר את הנושאים פתוחים ככל האפשר להתייחסות של הנחנך. הסבר ופרוט מכניסים תוכן ועמדות שלנו.

לגלות אמפטיה.

להשתדל, אם כי בהתייחס לזרימה הטבעית של השיחה, לגעת בנושאים שתוכננו מראש.

לשקף לנחנך בעיקר באמצעות שיחזור.

במידה והדבר אפשרי ומתאים ליצור דף עם נקודות לתיעוד.

סיכום הפגישה:

תיעוד - סיכום כתוב למפגש, כתשתית למפגשים הבאים.

למידה מהמפגש - גם כאן מומלץ מאד לתעד הבנות, מחשבות, רעיונות, תכניות למפגש הבא ותכנון המשך תהליך החניכה.

התייעצות - פורום מתייעץ ומעבד, ולא רק למקרים ה"מויחדים", מומלץ ביותר. הדבר יכול להתבצע באמצעות צוות חטיבה ואו כל רעיון אחר כמו זוגות חונכים.

שיחת אמצע שנה

הכנות:

התבוננות בתיעודי מפגשי העבר.
 התבוננות בתיאום הציפיות, תכניות הפעולה אם היו כאלו.
 הכנת המקום הפיזי של המפגש.
 תכנון כוונות ומטרות מהשיחה.
 דיאלוג עם מבוגרים בביה"ס או במקום ההתמחות הנמצאים עם הנחנך בקשר ואיסוף אינפורמציה מהם.

מהלך השיחה:

1. התעניינות כללית במצבו של הנחנך.
 התבוננות משקפת בעבר - משפטים כמו: בשיחה הקודמת אמרת לי שאת מתכוון... מה קרה עם זה? איך אתה מרגיש עם מה שקרה?
 דיאלוג סביב התגובות - התייחסות והעמקה לתשובות כמו "בסוף עזבתי את זה...", "שיניתי את התכניות...", "לא מצאתי כח...", הולך לי מצוין..."מ וכו'.
 התייחסות להווה - ליש - לקיים.
 מתן מקום משמעותי להצלחות ולכוחות. איתור המקומות של חווית הצלחה (חברתי, יצירתי, אקדמי, משפחתי, ספורטיבי,.....), קשה לאנשים לראות הצלחות והנטייה היא להתעסק בקשיים.
 העמקת הקשר - העמקת ההתבוננות בנושאים שתוכננו מראש להעמקה.
 מבט קדימה - התעסקות בשאלות את מה אני רוצה לעזוב. אלו דברים חדשים אני מתכנן. לאן אני רוצה להגיע. איך אני מתכוון להגיע לשם. איך ואם אני נעזר בחונך.
 תיעוד המתאפשר בזמן שיחה (לא חובה בזמן השיחה). אפשר אפילו להציע לחונך תיעוד משותף - כמו חוזה. שיקוף על כל סוגיו (מעבד משחזר...).
 תכנון תהליכי הערכה משותפים. לברר עם הנחנך האם ואיך הוא רוצה להיות מוערך, איך להעריך במשותף את הקשר.
 כמובן כל הסעיפים בשיחת הפתיחה שאינם נוגעים בעובדה שמדובר במפגש ראשון, כמו - דיאלוג ולא ראיון, השארת הנושאים פתוחים, אמפטיה, רגישות לפרטים, להיות במקומות אליהם מוביל הנחנך יחד עם זה לגעת בנושאים מתוכננים מראש ולהוביל חלק מהמפגש.....

שיחת סיכום

הכנות

בדומה למפגשי אמצע, עם יתר הדגשה להכנה מראש, להתייחס לסביבה האינטימית, הכנה מראש של הערכות כתובות, מומלץ לכל חונך להגיש הערכה כתובה לכל אחד מנחנכיו. מומלץ

מהלך המפגש:

כמעט כל שנאמר למפגש אמצע.

בחינה והתבוננות בתהליכים שהנחנך עבר.

סיכום הקשר - הערכתו, מחשבות להמשכו או ניתוקו וכו'.

הערכה הדדית דיאלוגית.

סיכום פתוח -

כלומר התייחסות לסיכום כאל סוג של אמצע. יש המשך לתהליכים גם אם הסתיימה השנה. חשוב להדגיש את תפיסת רצף זו מבלי לגזול את מקום "חגיגות" הסיכום.

נושאים אפשריים לשיחה

נטיות לב.

תחביבים.

התמחות.

קשר עם מנטור\ית.

פרויקט.

מוסדות קודמים - מה קרה שם, איך הייתה התחושה.

מילוי הזמן הפנוי - בבי"ס, בבית.

רקע כללי (מבנה משפחתי, הורים, אחים, סבים סבתות,.....).

קשר עם הורים.

קשר עם אחים.

קשר עם דמויות משמעותיות במשפחה.

תכניות לשנה.

תכניות לעתיד.

שאיפות.

חלומות.

מבוגרים משמעותיים בב"ס - במקום אחר.

חברים.
פחדים - חששות - חרדות.
כוחות.
חולשות
ניתוח מצב הווה.
אמונות - אני מאמין אישי.
השקפות.
התלבט.

החונך כמלווה תהליכי למידה

חלק בלתי נפרד מתפקיד החונך, נגזר מההגדרה הרחבה הבית ספרית, למושג הלמידה. שעורים בביה"ס הנם אופציית למידה אחת, ואולי קטנה ביחס לשפע האפשרויות הלמידה - צמיחה - התפתחות שמרחב של חופש מאפשר. כחלק מהבנה זו, לצד תפקיד החונך בליווי תהליך איתור, ושימוש של הנחנך בכוחותיו הפנימיים, יוצא כי חונכות וליווי תהליכי למידה כמעט אחד הם. החונך יכול לקחת מקום פעיל ומרכזי לפחות בחלק מתהליכי למידה שיוסכם עליהם ולהוות מאין קבוצת תמיכה בסגנון sml לנחנך שלו. אין הכוונה להסתפק בכלי הליווי, שיח ושיקוף, אלא לקחת מקום פעיל כמו:
חיבור למקורות מידע.
תיווך לבעל מקצוע/אמן.
הכוונה לקורסים אפשריים.
חמרי למידה.
משאבים נוספים (הורי ביה"ס - מכללות - ספריות - אינטרנט.....).
החונך יכול להיות מורה להיסטוריה, תנ"ך, יפנית..... של הנחנך שלו.
לתהליך למידה זה צריך לבנות תכנית עבודה משותפת ומאורגנת מראש. צריך שהתכנית תכיל תאריכי יעד, דין וחשבון, חלוקת תפקידים ועוד כל מה שנדרש על מנת להפוך אותה לסדורה וברורה ככל שניתן.
כלי השיקוף בתהליך זה מתבטא בשיאו. מדובר בכלי מרכזי שהופך את צרות למידת הנושא ללמידה רחבה בהרבה, ומשמעותית של הנחנך על עצמו.

נקודות למחשבה כאשר כותבים נרטיב

- חשבו על ההתקדמות האישית והאקדמית של התלמיד במהלך הסמסטר.
- האם חלה התפתחות?
- מה הכי הרשים אתכם בתלמיד זה?
- האם הוא/היא מגשימים את הפוטנציאל שלהם?
- מהם יעדי הלמידה עליהם עבד?
- על מה צריך לעבוד בסמסטר הבא?
- אילו הצעות לשיפור תוכלו לתת לו/ה?
- האם הוא לקח חלק פעיל בקבוצת החונכות? מה אהבתם בהשתתפות שלו? איך הוא יכול להיות יותר מעורב?
- איך היתה ההתמחות של התלמיד? מה הרשים אתכם בעבודה שהתלמיד עשה באתר ההתמחות שלו? מה היו ההערות וההצעות של המנטור?
- האם התלמיד לקח חלק בקהילה הבית ספרית? באיזה אופן?
- איזה היבט בתלמיד יש לפתח? מהם כמה מהרעיונות שיכולים לסייע לתלמיד?
- כיצד אפשר לפתח את תכנית הלמידה הבאה כך שתתייחס לצרכים ולתחומי העניין של התלמיד? רשנו רעיונות.

דוגמא לתל"א-תוכנית לימודים אישית

פירוט המסמכים המשמשים להכנת התוכנית (יש לצרף מסמכים רלוונטיים כולל ממצאים של אבחון מתמטיקה עברית ואנגלית

שם המסמך	תאריך	חתום על ידי	תפקידו

חתימת המחנך/ת חתימת ההורים חתימת מנהלת תאריך

פרופיל תלמיד/ה - תיאור רמת תפקוד בכיתה

שם התלמידה:

לימודי, חברתי, התנהגותי - רגשי (יש למלא את כל הסעיפים)

חשבון, עברית ואנגלית לקחת את המידע מתוך המיפויים.

שאר המידע לקחת מתוך פרופיל תלמידה שמילאתם.

תחום	מוקדי כוח	מוקדים לחיזוק
לימודי		
התנהגות		
חברתי		
רגשית		
משפחתית		

נספחים תיאורטיים -

מאמר על שלבי התפתחות קבוצה - חלי ברק

http://www.hebpsy.net/me_article.asp?id=93&article=1894

אינטליגנציות מרובות - גרדנר

<http://brancoweiss.org.il/blog/article/%D7%90%D7%99%D7%A0%D7%98%D7%9C%D7%99%D7%92%D7%A0%D7%A6%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A8%D7%95%D7%91%D7%95%D7%AA/>

סגנונות למידה - מלוני רוזנפלד

http://www.achva.ac.il/sites/default/files/achvafiles/maof_book/1994_05.pdf

מוטיבציה -אבי עשור

<http://brancoweiss.org.il/wp-content/uploads/2015/10/alon-20-artical-9.pdf>

אזורי חוזק וצמיחה הכט

https://www.google.co.il/search?q=%D7%90%D7%96%D7%95%D7%A8%D7%99+%D7%97%D7%95%D7%96%D7%A7+%D7%94%D7%9B%D7%98&rlz=1C1CHZL_iwIL693IL693&oq=%D7%90%D7%96%D7%95%D7%A8%D7%99+%D7%97%D7%95%D7%96%D7%A7+%D7%94%D7%9B%D7%98&aqs=chrome..69i57.5397j0j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8

.....

חוברת מלווה חונכות כיתה י'

מדריך זה הוא אחד מסדרת מדריכי רשת לבתי ספר שפועלים במודל התחל"ה (התמחות, חונכות, למידה) המבוסס על מודל Big Picture Learning שפותח ברשת בתי ספר בארצות הברית. המודל פועל במטרה לקדם שוויון הזדמנויות בחברה ולבנות גשר בין ההשכלה הפורמלית הנרכשת בבית הספר, לבין המיומנויות וההרגלים הנדרשים להשתלב בסביבות העבודה המשתנות והחדשניות של המאה ה-21.

מטרות אלה מושגות באמצעות פריצת חומות בית הספר והפיכת המרחב העירוני-קהילתי-עיסקי לחלק בלתי נפרד ממרחבי הלמידה שפתוחים עבור התלמיד.

המודל הינו מודל בית ספרי תרבותי שלם ובמסגרתו פועלת מגמה לבגרות תחת קורת הגג של משרד החינוך. המודל מפותח ומלווה בשותפות של ג'וינט אשלים והמכון לחינוך דמוקרטי. החוברות מהוות חלק מתוכנית ההכשרה והליווי של המודל, הן מחברות לרציונל של התוכנית, פורשות את עיקרי השפה הבית ספרית במודל ונותנות כלים מעשיים לבעלי התפקידים השונים בבתי הספר.